

Tema trimesečja: 100 let šole Kojsko

Brški Časnik

ŠTEVILKA 73 • LETNIK 17 • ZIMA 2013

18 let Briškega časnika

Pred nami je čas pisanih decembrskih luči, čas praznikov in čas, ko se je na koledarju Briškega časnika zapisalo 18. leto. Postali smo polnoletni, izdali 73 številk in zapisali zanimivo kroniko briškega življenja. Ko listam po starih številkah Briškega časnika, se zavem, da se je v tem času veliko zgodilo. Brda se razvijajo in tu poteka vedno več dogodkov. Ugotavljam, da so posamezniki vse uspešnejši in prejemajo številna priznanja. O tem z veseljem poročamo, žal pa kakšen dogodek ostane tudi nezapisan. Zato smo v uredništvu sprejeli odločitev, da bomo v prihodnje poročali samo o tistih dogodkih, dosežkih in rezultatih, o katerih nas boste obvestili. Zato nas kar pogumno pokličite, pišite in z veseljem bomo pisali o vaših uspehih.

V tej številki smo posebno pozornost namenili 100-letni šoli Kojsko. V tej stavbi so učenci pridobivali nova znanja, stkala so se številna prijateljstva in odvijale zanimive zgodbe. Kraj s šolo skriva v sebi dragocen dragulj, ki poleg vzgoje in izobraževanja povezuje ljudi, organizira kulturno in družbeno življenje in ohranja tradicijo.

V Briškem časniku med drugim pišemo tudi o obnovljeni briški hiši, obisku indijskega in ruskega veleposlanika, novi liniji za opremo steklenic v Vinski kleti, martinovanjih, Gradnikovih večerih, oljkarjih, ki so stisnili več kot 200 ton oljk, in številnih drugih dogodkih.

Preživite nepozabne praznike, v letu, ki prihaja pa vam poleg sreče in zdravja želim še veliko umirjenosti, sproščenosti, iskrenih prijateljstev in iskrivih nasmehov.

Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica

Letos več kot 200 ton stisnjenih oljk

Briško oljarno obiskalo preko tisoč strank

Letošnja oljkarska sezona je bila kar dolga, saj se je razpotegnila od zadnjih oktobrskih dni pa vse do prvih dni v decembru. Glavne značilnosti letine 2013 so nekoliko nižji izpleni, olja pa so manj grenka in manj sadežna kot prejšnja leta.

Vodja briške oljarne Kristijan Radikon iz Vinske kleti Goriška brda se je pohvalil z rekordom predelanih oljk v eni letini, saj so v oljarni presegli mejo 200 ton stisnjenih plodov. Radikon pravi, da točnega števila še nima, a je ta več kot 215 ton. Povprečen izplen je bil okoli 12 odstotkov, na začetku so bili nekoliko nižji in proti koncu višji. Najvišji odstotek oljevitosti je imela stranka iz okolice Čedada, in sicer kar 21 odstotkov. Pove, da so bile stranke iz celotne Goriške, iz Furlanije - Julijske krajine, pa tudi iz okolice Trsta. Strank je bilo skupno več kot 1000 in kar dobra tretjina je bila Italijanov. V oljarni so opazili, da se njihov delež povečuje, saj so stranke navdušene nad njihovimi storitvami.

Letos so na Biotehniški srednji šoli v Šempetru kupili manjšo oljarno, ki na uro predela 250 kg oljk. Oljarna je primerna predvsem za manjše oljkarje, ki si kljub manjši količini oljk želijo svoje oljčno olje, pa tudi za tiste, ki si želijo vsako sorto oljk stisniti posebej. Vodja oljarne je Davis Prinčič iz Višnjevika. Prinčič pravi, da so bili izpleni pri njihovih strankah od 7 do

24 odstotkov. Dodaja, da je letina z oljkami količinsko bogata, izpleni pa so manjši kot običajno. Stranke so prihajale iz celotne Goriške (veliko je bilo tudi Bricev), Furlanije - Julijske krajine in celo iz Trsta. Tudi letos vreme ni bilo ravno naklonjeno oljkarjem, saj je bila avgusta velika suša, septembra pa je sledilo veliko dežja in nato še burja in mraz v času obiranja.

Olje je priporočeno pretočiti, še bolje pa filtrirati, saj so bile celice v oljčnih plodovih letos načete. V Sloveniji rasteta tako pridelava oljčnega olja kot tudi poraba tega olja na prebivalca.

Nuša Matuc
Foto Andrej Colja

BRIŠKI Časnik

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Andrej Markočič, glavni urednik
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, tehnična urednica
Ana Cukijati, redakcija
Andrej Colja, fotografije
Petra Koršič, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Milena Beguš, Monika Prinčič, Alenka Pegan Colja, Vanja Peršolja, Goran Simčič, Iva Sivec, Danila Zuljan Kumar

Oglasno trženje:
Tina Testen s.p., mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
Grafy s.p., Nova Gorica

Za lekturo oglasnih sporočil so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 30, 335 10 33, 330 03 66

Računalniški prelom, litografija in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada:
2600 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je javno glasilo Briški časnik proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 tarife prometnega davka, po kateri se plačuje DDV.

Fotografija na naslovnici:
Andrej Colja

Županova čestitka

Cenjeni občanke in občani, draga mladina!

Dano mi je, predvsem pa z vašo pomočjo in hotenjem, da vam, spoštovane in spoštovani, pišem že osemnajsto božično-novoletno čestitko. Da to počnem že osemnajstič zapored, kaže, kako hitro čas beži mimo nas in kako minljive so stvari. Iz tega dejstva mora izhajati nauk, da je smiselno živeti in delovati v pozitivnem, optimističnem smislu. Tak način življenja je vsekakor za človeka prijetnejši in vzporedno s tem efektivnejši. Živimo v času, ki mnoge postavlja pred težke preizkušnje. Nekateri med nami živijo na robu revščine, veliko ljudi je brez dela oziroma prejemajo minimalne dohodke, drugi živijo s socialno ali drugo pomočjo. Ni lahko staršem, ki ne uspejo zagotoviti svojim otrokom enakih možnosti šolanja, kot so ga deležni vrstniki iz premožnejših družin.

Ne bi vas rad moril s temnimi pogledi na življenje. Sem človek, ki verjame v boljše čase, v možnost sanacije razmer v naši družbi in vzpostavitev pogojev, ki bodo omogočili, da bo naše prebivalstvo ponovno zaživelo kakovostno življenje. Lahko mi verjamete, da so aktivnosti Občine Brda na vseh ravneh, tako v občinski upravi kot v vaških odborih in komisijah z občinskim svetom na čelu, podrejene glavnemu cilju – gospodarskemu razvoju občine, ki bo generiral nova delovna mesta predvsem za mlade, ki jih želimo zadržati doma. Preko medobčinskih institucij, Sveta regije, Javnega sklada malega gospodarstva za Goriško, Zavoda za zaposlovanje, izobraževalnih zavodov ustvarjamo pogoje za razvoj širšega goriškega prostora. Na žalost vse te aktivnosti ne prinašajo rezultatov preko noči, učinki se pokažejo na daljši rok.

Običajno se ob takih čestitkah ozremo nazaj v leto, ki se izteka. Brez zadrege lahko rečem, da je bilo leto 2013 za Občino Brda zelo uspešno, saj smo uspeli izpeljati vse naloge iz proračuna.

Da velja biti optimističen, sem poudaril tudi v svoji lanski poslanici; in rezultati potrjujejo, da se kljub recesiji in gospodarski krizi, če sta močna volja in zagnanost, da mnogo narediti. Smo občina, ki zelo uspešno črpa državna in evropska sredstva na področju turistične, komunalne, cestne in druge infrastrukture. Z Brdi je povezan največji projekt v Republiki Sloveniji na področju kulture, to je obnova vipolškega gradu, za nas ena najlepših nagrad za dolgoletna vlaganja in napore.

Nisem edini, ki tako razmišlja. Največji vložek v napredek in razvoj Brd so aktivnosti, ki jih vodi občina od svojega nastanka leta 1995 na področju promocije. Včasih je slišati pripombe na proračun občine, češ, da ni razvojno in gospodarsko naravnan. V resnici skoraj vsaka postavka v proračunu posredno oziroma neposredno vpliva na gospodarski razvoj Brd. Tudi postavke, kot so reprezentanca, protokol za pospeševanje turizma in sredstva, namenjena za družbene dejavnosti, kot so kultura in šport. Vsa društva in klubi so še kako pomembni za promocijo Brd, osebno jih poimenujem kar »ambasadorji Brd«.

Skupaj, vztrajno in odločno, z veliko mero medsebojnega zaupanja in spoštovanja, predvsem pa nesebičnega sodelovanja bomo kos izzivom tudi v prihodnje. Brda so doma in v tujini dosegla več, kot smo pred osemnajstimi leti pričakovali. Z dobrim delom vseh nas, občanov in občank Občine Brda, s sodelovanjem politike, gospodarstva in družbenih dejavnosti smo dosegli veliko več kot primerljive in tudi največje slovenske občine.

Briški človek je bil od nekdaj trden, uporen in delaven, tudi v najtežjih časih ni nikoli klonil. To so temelji, na katerih smo gradili doslej in bomo tudi v prihodnje.

Iskreno vam voščim vesel božič, čestitam vam ob državnem prazniku dnevu samostojnosti in enotnosti, v letu 2014 pa želim veliko zdravja, sreče in zadovoljstva, predvsem pa optimizma in pozitivne naravnanosti.

Ob novem letu praznuje 18. rojstni dan tudi naš Briški časnik, zato uredniškemu odboru čestitam in mu želim tudi v prihodnje veliko zanimivih vsebin in korektnih poročanj.

Vaš župan Franc Mužič

23. redna seja Občinskega sveta občine Brda

Bo Vinoteko Brda treba likvidirati?

Konec oktobra, v času kostanja, so svetniki in svetnice Občine Brda sprejeli Pravilnik za obračun storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki v občini Brda, zavrnili nove cene storitev ravnanja s komunalnimi odpadki, poslušali in komentirali poročilo Nadzornega odbora Občine Brda o opravljenem nadzoru poslovanja družb Grad GT, d. o. o. in Vinoteke Brda, d. o. o. ter poročilo Komisije za šport o porabi proračunskih sredstev, namenjenih za programe s področja športa. Obravnavali so Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o proračunu Občine Brda za leto 2013. Na koncu so sledili predlogi in vprašanja svetnikov in svetnic ter sprejem odgovorov na vprašanja 22. redne seje in realizacija teh.

Pravilnik za obračun storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Brda.

Najprej so sprejeli predlog Pravilnika za obračun storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Brda. Točko je predstavil direktor Komunale, d. d. Andrej Miška. Postavili so mu vprašanja na temo kompostnika, saj je na podeželju zelo malo biorazgradljivih odpadkov. Glede kompostiranja ni še točno določeno, vendar bo treba imeti doma kompostnik in tega bo nekdo moral priti pogledat. S kompostiranjem si bo mogoče znižati ceno položnice. Naslednjo točko o cenah storitev ravnanja s komunalnimi odpadki je ravno tako predstavil Andrej Miška. *»1. 1. 2013 je začela veljati Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/2012 in 109/2012). Uredba med drugim v 30. členu določa, da morajo občine uskladiti svoje predpise in sprejeti cene v skladu z novo uredbo najpozneje v petnajstih mesecih po uveljavitvi te uredbe, to je do 31. 3. 2014. Izvajalec gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki Komunala, d. d., Nova Gorica je tako občinam, na območju katerih izvaja javne službe po enotnih cenah skladno s 5. členom uredbe, predlagal nove cene izvajanja storitev javnih služb ravnanja z odpadki s predpisanim elaboratom.«*

Komunala, d.d. je obdržala isto ceno od leta 2001

Cene osnovnih storitev niso bile dvignjene že od leta 2001. Ne glede na dvig cen naftnih derivatov, na povečano število tovornjakov, na povečano število zaposlenih, inflacijo, povprečno plačo je Komunala, d. d. obdržala isto ceno in poiskala druge rešitve. Cena bi se dvignila za 0,48 evra na osebo na mesec za dve leti. Cena bi se s tem dejansko dvignila za 1,30 evra na osebo na mesec. V sistemu obračuna se je najprej obračunavalo 34 kg na osebo tako pripeljanih kot odloženih odpadkov, dejansko pa jih je bilo odloženih manj. Zato je tukaj nastala razlika, ki bo sedaj vrnjena prebivalcem tako, da se bo sedaj cena dvignila samo za 0,48 evra na osebo za dve leti. Direktorju so svetniki postavili tudi druga vprašanja. Zanimalo jih je, kdo v verigi predelovanja odpadkov, ki naprej služijo kot surovina, sploh služi. Govori se o povišanju stroškov, nikjer se pa ne omenja dobička, kako je to mogoče. Direktor Komunale, d. d. jim je obrazložil, da obstajajo sheme za posamezne odpadne surovine. Kot izvajalec gospodarske javne službe mora zbrati odpadke in jih brezplačno oddati tem shemam, ki tudi od tega nekaj dobijo. Sheme morajo odpadke oddati naprej (predelava, uničenje ...) in s tem, kar zaslužijo oziroma dobijo od embalažnine, pokrijejo stroške. Večina teh stroškov je prevaljenih na prebivalstvo. Gospodarska javna služba od tega nima nič, razen pri papirju, ki ga prodajo, in to so prihodki, drugo pa dajo brezplačno naprej. Borijo se, da bi to spremenili, zato so komunale ustanovile tudi svojo embalažno družbo, ki bo delovala na drugačnih principih. Ves denar, ki bo »obstal«, se ga bo vrnilo nazaj komunalam. Zanimalo jih je tudi, zakaj Komunala, d. d. od leta 2001 ni pridobila okoljevarstvenega dovoljenja, da bi vzpostavila projekt RCERO, saj se zdaj z odvažanjem smeti na Ptuj ustvarja velika izguba. Zakonodaja v Sloveniji se je stalno spreminjala, okoljevarstvenega dovoljenja se ni pridobilo, ker Komunala, d. d. nima obdelave odpadkov. Obdelave odpadkov ni mogla narediti, zato ker bi jo morale financirati občine v projektu Regijskega centra za ravnanje z odpadki. Ker se je ta center zavlekel, se je tudi Agencija RS za okolje v letu 2011 odločila, da vse vloge zavrne.

Začasna obdelava odpadkov

Nato je pristojno ministrstvo sprejelo novo uredbo, ki je omogočila začasno obdelavo odpadkov, ki je bila uvedena s 1. 1. 2013. To so razlogi, da niso pridobili okoljevarstvenega dovoljenja. Podžupan Goran Simčič kot predsednik Komisije za okolje in prostor je podal poročilo o obravnavi predloga pravilnika za obračun komunalnih storitev kot tudi sklepa o cenah storitev ravnanja s komunalnimi odpadki. Država je sprejela zakonodajo leta 2001. Za tokratno zbirališče bi lahko brez RCERO pridobili IPPC dokument (IPPC je kratica za okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprav, ki lahko povzročajo večje vplive na okolje; vsak upravljavec odlagališča, ki ima več kot določeno število ton, mora pridobiti to dovoljenje), kot so ga pridobile nekatere občine, in vseh teh problemov z odvažanjem odpadkov ne bi imeli. Komisija zato predlaga, da se najprej poda terminsko

(Nadaljevanje na 4. str.)

23. redna seja Občinskega sveta občine Brda

(Nadaljevanje s 3. str.)

obrazložitev postopka ter ugotovi, kdo je za to odgovoren, nato pa se sprejema povišanje cen. Andrej Markočič je dodal, da so se župani in direktorji občinskih uprav usklajevali in pogajali o cenah in zaključek je predlagana cena, saj prenese storitve Komunale, d. d. Predstavljati si je treba, kaj bi bilo, če ne bi bilo odvoza odpadkov. Predlagano je bilo, da se glede na negativno mnenje Komisije za okolje in prostor točko prestavi na naslednjo sejo, ko bodo podani vsi odgovori na predloge in vprašanja Komisije za okolje in prostor. Če predlagana cena no bo sprejeta, bo morala stroške pokriti občina iz občinskega proračuna. Glede na trenutne situacije je termin za dvigovanje cen zelo neprimeren, kar bi lahko povzročilo nezadovoljstvo občanov. V vseh teh letih bi lahko imeli sortirnico odpadkov. Občane bi bilo treba bolje poučiti o sortiranju odpadkov, saj se v zabojnikih dobi tudi stvari, ki ne sodijo vanje. Poleg vseh vprašanj in komentarjev je bila tudi pohvala, da se za odvoz odpadkov redno skrbi in so odlagališča odpadkov urejena in čedna. Spomniti se je treba, kakšna so bila Brda pred leti, ko je bilo za vsakim ovinkom odlagališče. Zanimalo jih je, če je mogoče dobiti kakšno drugo alternativo oziroma upoštevati prihodkovno in stroškovno stran dogajanja ter iskati strateške rešitve. Ne glede na vse obrazložitve sklep o cenah storitev ravnanja komunalnimi odpadki ni bil sprejet.

Poročilo nadzornega odbora

Naslednja točka je bilo poročilo Nadzornega odbora Občine Brda o opravljenem nadzoru poslovanja družb Grad GT, d. o. o. in Vinoteke Brda, d. o. o, ki jo je predstavil Zvonimir Kristančič. Vinoteko Brda, d. o. o. bo treba likvidirati. Med drugim se je ustanovil ZTKMŠ, ki naj bi se sam financiral, vendar ga še vedno delno financira Občina Brda, ki med drugim financira tudi Vinoteko Brda, Konzorcij Brda itn. Predlagajo, da se te dejavnosti združijo, vendar mora občina to predlagati, da se to izvede. Grad GT, d. o. o. je bil ustanovljen z namenom, da bi se vlagalo v obnovo gradu. V ustavnem aktu je zapisano, da firma Grad GT, d. o. o. prevzame v last objekt in zemljišče. Vpis lastnine ni bil dovoljen, ker je grad zaščiten kot kulturna dediščina, tako da je dejanski lastnik Občina Brda, ki tudi vzdržuje in plačuje najemnino, kjer je treba. Nadzorni odbor je predlagal dogovor z družbo Grad GT, d. o. o. in ureditev knjižnega stanja. To naj bi se zgodilo čim prej, saj ni več nobenih omejitev. Občina Brda bi ostala 10-odstotni lastnik. Občina je že poslala predlog družbi Grad GT, d. o. o., vendar še ni dobila odgovora. Če ne pride do dogovora med občino in družbo, ima Občina Brda vse argumente, da uporabi svoje enostranske ukrepe, kar lahko vodi do kompromisa. Poročilo je bilo končano s predlogom svetnika, da se na naslednji seji posluša poročilo družbenikov Vinoteke Brda in razmisli o brezplačnem izstopu Občine Brda iz Vinoteke Brda, d. o. o.

Vprašanje suše v Brdih še ni rešeno

Beti Kumar in Andrej Markočič sta predstavila odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu Občine Brda za leto 2013. Svetniki so jima na podan odlok postavili razna vprašanja. Zanimale so jih razne proračunske postavke, kaj pomenijo in komu so namenjene. Podatki so javno dostopni in jih lahko vsi pregledajo. Po poročanju finančnice je bil predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o proračunu Občine Brda za leto 2013 soglasno sprejet. Poročilo Komisije za šport o porabi proračunskih sredstev, namenjenih za programe s področja športa, je podal njen predsednik Rado Sirk. V proračunu se sprejme denar, ki se ga med letom nameni športnim dejavnostim. V tem letu so imeli na voljo 40.000 evrov za tekmovalna društva in 5.000 evrov za rekreacijska društva. Vsa društva se morajo na razpis prijaviti, potem pa bodo odločali, komu bodo sredstva dodelili. Letos je od tekmovalnih društev največ dobil Nogometni klub Brda. Vsa društva so uspešna in dosegajo odlične rezultate. Svetniki so pohvalili, da se veliko mladih ukvarja s športom in dosega dobre uspehe. Pomanjkanje je po drugih športih, saj je treba otroke za druge športe voziti v Novo Gorico.

Seja se je zaključila s pobudami in vprašanji svetnikov. Javni delavci bi lahko uredili jaške ob cestah, urediti pa bi bilo treba tudi manjše avtobusne postaje. Opombi sta bili, da je javna luč na avtobusnem obračališču na Dobrovem pregorela ter da bi bilo treba razmisliti tudi o javnem stranišču. Javni delavci so že uredili in še urejajo jaške, o pregorelih svetilkah na javni razsvetljavi bo treba obvestiti službo, ki sedaj skrbi za to. V naslednji številki Briškega časnika bo objavljena telefonska številka, kam poklicati. Predlog o študiju na temo Suša v Brdih je že bil podan na predhodnih sejah, vendar še niso prejeli konkretnega odgovora. V Brdih pa se vsako leto srečujemo s hujšo sušo in bi bilo treba razmisliti o izgradnji namakalnega sistema ali poiskati druge rešitve, kako izkoristiti vodo. Opombe so bile tudi s strani domačink iz Šmartnega o neustreznosti gotske hiše, saj so pričakovale več briške dediščine. S strani občine je bilo obrazloženo, da obstaja ideja za študijo o suši in idejni list, vendar je treba počakati na razpis projekta, na katerega bi se prijavili. Hiša v Šmartnem pa je bila prijavljena na razpis z drugo briško arhitekturo. Podan je bil predlog o javni tehtnici v Brdih, predlagano je bilo, da se pregleda možnosti za sanacijo bolnih kostanjev, da bi se sestal občinski svet Občine Brda z občinskim svetom Občine Števerjan, da v Biljani obstaja velika cisterna, ki bi se jo lahko uporabilo, da ne bi odtekala voda po cesti. Na predlog o sestajanju svetnikov je bilo odgovorjeno, da se župani in svetniki lahko sestajajo, sestajanje občinskih svetov pa ni smiselno. V Biljani se pri izgradnji nove kanalizacije zasipa javno cesto. Opomnjeno je bilo, kaj bi se lahko zgodilo pri povratku ceste v prvotno stanje in da bi morala občina narediti podporne zidove. V Kojskem pri odseku za kontejnerje ni razsvetljave, saj je bila javna razsvetljava v Kojskem ustavljena že pred časom, ker ni bilo izdano soglasje za zračno napeljavo in bi bilo treba kopati cesto.

Z odgovori na 22. redno sejo je bila oktobrska seja zaključena.

Nuša K. H.

24. redna seja občinskega sveta Občine Brda

V središču Odlok o proračunu Občine Brda za leto 2014

Novembrsko sejo je vodil podžupan Joško Zamar. Po sprejemu zapisnika 23. redne seje in sprejemu dnevnega reda 24. redne seje je svetnika zanimalo, zakaj je iz dnevnega reda izpadla točka, o kateri so se pogovarjali pred tednom dni.

Župan je razložil, da bo točka uvrščena na dnevni red, ko bo vse dogovorjeno. Na seji je bila glavna točka obravnava osnutka Odloka o proračunu Občine Brda za leto 2014. Nekaj besed o točki je povedal tudi župan Občine Brda, uvod v osnutek proračuna pa direktor občinske uprave. Odlok o proračunu Občine Brda za leto 2014 je predstavila in razložila Beti Kumar. Direktor občinske uprave je povedal, da je bil osnutek proračuna sestavljen in usklajen s predsedniki in predsednicami vaških skupnosti in krajevne skupnosti, s predsedniki političnih strank, z nekaterimi posamezniki in z največjimi porabniki le-tega. Prihodki so letos povišani glede na rebalans 2013 II za skoraj 364.000 evrov, kar je 5,5 odstotka več kot v preteklem letu. Povečali so se davčni prihodki za 0,6 odstotka, drugi prihodki pa se bolj ali manj znižujejo. Kapitalski prihodki se znižujejo za 11 odstotkov, v letu 2014 so predvideli prodajo nekaterih kmetijskih zemljišč. Prihodki so se povečali predvsem pri črpanju evropskih sredstev. Občina ne prejema več finančne izravnave, kar pomeni, da je občina v rangu samozadostnih občin. Glede na to, da se črpajo evropska sredstva, mora biti občina tudi vlagateljica pri projektih v deležu 15 odstotkov ali več. V letu 2014 se izvaja in končuje 16 projektov. Med te projekte sodi obnova vodovodnega omrežja Šmartno–Vipolže, energetska sanacija osnovne šole, projekt ISO-RE, UELIJE II, Croctal, Zbor zbirk, energetska sanacija občinske stavbe v okviru projekta Marie, Interbike, projekt Pot miru, pohodna pot Alpe-Jadran, RCERO in se nekateri projekti. Za leto 2015 ne predvidevajo večjih projektov, ki bi jih občina sofinancirala, tako da bodo lahko izvajali manjše projekte znotraj občine. V letu 2014 ne bo podjetniškega razpisa, ker v zadnjih dveh letih sredstva niso bila porabljena, in ne bo razpisa za subvencije pri stanovanjskem kreditu. Občina je v pravnem postopku z družbo Marchiol, d. o. o., ki je leta 2013 začela s pravdnim postopkom zoper Občino Brda zaradi neplačanega dolga pri izvedbi projekta Mrzlek. Ne glede na razsodbo ima Občina Brda v proračunu namenjen denar za plačilo. Beti Kumar je predstavila proračun in obrazložila vsako postavko. Osnutek proračuna je dostopen tudi na spletni strani Občine Brda. Svetnike so zanimale predvsem posamezne postavke. Delovanje ZTKMŠ je še vedno delno financirano iz proračuna Občine Brda. ZTKMŠ skrbi za izvedbo promocij, oglaševanje, letake, za vse, kar pripomore k boljšemu poznavanju Goriških brd, Občina Brda pa to financira. ZTKMŠ se trudi za trženje Goriških brd in ustvarja oglase, razvija aplikacijo za pametne telefone itn. Lahko se pohvali z dobičkom in številom obiskovalcev. Goriška brda se bo promoviralo v Evropi in zunaj nje. Zavedati se je treba, da brez promocije ni turizma. Po novem bo tudi mladina v sklopu delovanja ZTKMŠ-ja. Svetnike je zanimalo, zakaj je kar visoka postavka namenjena za vzdrževanje športnih objektov. V to postavko ni vključeno samo vzdrževanje, temveč tudi razsvetljava igrišč, tudi nadomestilo za stavbno zemljišče in seveda vzdrževanje nogometnega igrišča v Vipolžah. Na vprašanje, zakaj je potrebnih še 40.000 evrov za projekt UELIJE II, je bilo povedano, da gre denar predvsem za nabavo naprav in marketing. Svetnik je bil proti ukinitvi sofinanciranja stanovanjskega kredita, saj je že tako težko graditi in gradi se vedno manj. Predlagal je spremembo kriterija za pridobitev točk pri dodelitvi subvencije stanovanjskega kredita. Subvencioniranja se ne ukini trajno, temveč se ga za eno leto zamrzne. V prihodnje bo še vedno subvencija. Če bi bilo tekom leta veliko povpraševanja o tej subvenciji, bi to dodali kasneje v proračun. Ponovno je bilo postavljeno vprašanje o cisterni v Biljani in njeni služnosti v obdobju suše. Trenutno se gradi v Biljani kanalizacija in bi lahko to dvoje nekako združili. Glede na to, da je kanalizacija v Biljani evropski projekt, se ne sme nič spreminjati ali dodajati prvotnemu načrtu. Zanimal jih je še dolgoročni kredit in koliko je Občina Brda zadolžena. Zadolžena je za povprečno 1.000.000 evrov, vendar se občina omeji pri kreditih in ne prekosi svojih zmožnostih. O projektu RCERO jih je zanimalo, kakšen bo vložek občine v ta projekt. Kolikšen bo vložek in kakšne pravice bo imela občina, je bilo povedano že na prejšnjih sejah. Zanimalo jih je še, zakaj je za letni regres namenjenega več denarja. Več denarja je namenjenega, ker gre za okvirno cifro, točnega podatka o letnem regresu namreč še nimajo. Za obnovo kapelice v Medani je namenjenih manj sredstev, kot je bilo predvideno, tudi zato, ker ima KS Medana visok proračun. V proračun KS Medana je vključena organizacija krajevnega praznika, revija briških pevskih zborov, pogostitev nastopajočih itn. Zanimalo jih je, kdo bo odgovoren, če Občina Brda izgubi pravdni postopek z družbo Marchiol, d. o. o. Direktor občinske uprave je pripravljen prevzeti odgovornost, vendar je župan dodal, če se to zgodi, bo odgovarjal sam župan Občine Brda. Za košnjo ob cestah je namenjenega manj denarja in jih skrbi, da obcestne površine ne bodo urejene. Za nakup računalnika je namenjenega kar veliko denarja, vendar so povedali, da ne gre za nakup enega računalnika, temveč za nakup več računalnikov. Glede na to, da bo mladina sedaj spadala pod ZTKMŠ, je bilo na seji vprašanje tudi, kako bo s sredstvi, ki so namenjena mladini in kdo bo vodil razpis komisije za mladino. Ko bo mladina pod okriljem ZTKMŠ, komisija za razpis naj ne bi bila več potrebna. Po razpravi proračuna je bilo sprejeto, da je proračun primeren za drugo branje. Od dneva, ko je sprejet proračun, to je 28. novembra, začne teči 15-dnevni rok, ki omogoča vpogled v proračun in sprejem predlogov o spreminjanju proračuna. Naslednja točka je bilo imenovanje predstavnika Občine Brda v svet zavoda Glasbene šole Nova Gorica. Dosedanjemu svetu zavoda poteče mandat 13. 1. 2014, predstavnica Občine Brda v Svetu zavoda Glasbene šole Nova Gorica Ingrid Mačus, ki je bila imenovana na 18. redni seji Občinskega sveta Občine Brda 5. 3. 2013, pa se sej sveta zavoda zaradi študija v Ljubljani ne udeležuje. Glede na to, da mandat poteče v roku nekaj dni, se počaka še mesec dni in takrat se bo imenovalo člana. Sledile so pobude in vprašanja svetnikov.

Nuša K. H.

Občinski proračun za leto 2014

Za lepša in urejena Brda

Svetniki so na zadnji seji v letu 2013, ki je potekala 23. decembra, sprejeli proračun za leto 2014.

Načrtovanih prihodkov za leto 2014 je 6.943.671 evrov (največ je davčnih prihodkov v višini 3,9 mio evrov), odhodkov pa v višini 6.361.663 evrov, drugo je odplačilo dolga.

Največji poudarki za leto 2014 oziroma čemu bo namenjenih največ proračunskih sredstev: za zaključek projekta UELIJE II je namenjenih 40.146 evrov sredstev (večina teh je EU-sredstev, in sicer v višini 34.000 evrov), za investicijsko vzdrževanje in obnovo občinski cest bo namenjenih 254.000 evrov, za spodbujanje razvoja turizma bo občina dodelila dobrih 254.000 evrov (delovanje zavoda ZTKMŠ, za razne pohodne poti, kolesarske poti …), za RCERO bo občina namenila 160.000 evrov, za izgradnjo kanalizacije v Biljani bo porabila 346.000 evrov, za kanalizacijo v naselju Vedrijan bo šlo 35.000 evrov, za dokončanje kanalizacije v Kozani bo namenjenih 40.000 evrov, za obnovo vodovoda Kozana–Vipolže bo občina namenila 685.000 evrov, za ohranjanje kulturne dediščine je namenjenih 124.500 evrov, za energetsko sanacijo Osnovne šole Dobrovo pa 474.800 evrov.

Proračunu želimo dobro popotnico za leto 2014 in čim manj rebalansov.

Goran Simčič

Obnova kanalizacijskega omrežja v Biljani

Kmalu nova kanalizacija v Biljani

Obnova poteka v skladu s terminskim načrtom. Biljana je popolnoma prekopana in to seveda nekoliko jezi domačine, ki pa so vseeno potrpežljivi, saj se zavedajo, da bo po zaključeni investiciji vas lepša.

Tako bodo dobili Biljanci fekalno kanalizacijo, priključeno na dobrovsko čistilno napravo, ter meteorno kanalizacijo. Hkrati bodo tam obnovili nekaj odsekov vodovoda, ob koncu pa bo na vrsti urejanje ulic. Dela v vasi Biljana naj bi bila zaključena v prihajajočem letu.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Projekt sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev
Progetto finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.

Goran Simčič

Vodovod Kozana–Vipolže

Del obnove je že končan

V Kozani je delno že zaključena investicija v obnovo vodovoda in kanalizacije, in sicer do Hotela Kozana iz šmartenske smeri. Tako se uresničuje želja občine po boljši pitni vodi za vse. S tem bo občina izboljšala oskrbo z vodo za skoraj 870 krajanov, požarno varnost in hkrati pogoje za razvoj dejavnosti v obeh vaseh. To je toliko pomembnejše, saj naj bi v vipolškem gradu čez dobro leto in pol deloval izobraževalno-kongresni center. Ob tem bi zmanjšali izgubo vode iz cevi in izboljšali prometno varnost, saj puščanje vode ponekod uničuje cestišče glavne ceste.

V tem letu je prvi del projekta zaključen, saj je razdeljen na dva dela. V naslednjem letu pa se obnova predvidoma nadaljuje še od centra Kozane do konca Vipolž. Gradbišče bo predvidoma zaprto avgusta 2014. Tudi glavnino denarja za naložbo naj bi zagotovili v teh dveh letih. Vse skupaj bo stalo dobrih 777.000 evrov (brez DDV-ja). Občina je okoli 78 odstotkov denarja dobila iz regionalnih razvojnih spodbud oziroma iz EU.

Goran Simčič
Foto Andrej Colja

Vila Vipolže

Postaja prava lepotica

Vila Vipolže že kaže prave obrise in že sije v svoji lepoti. Zunanjost vile in drugi detajli, ki so že končani, dajejo vili prav poseben sijaj. Čeprav je vila dolgo časa propadala, ni bila v slabem stanju. Obodno zidovje vile je bilo kakovostno grajeno in je bilo zato v razmeroma dobrem stanju, slabše so bile nekatere obokane stropne konstrukcije, ki so potrebne rekonstrukcije ali sanacije. Strešna konstrukcija je bila razmeroma nova, saj je bila obnovljena leta 2002, vendar jo je bilo treba obnoviti in je sedaj že pri koncu. Na objektu je bilo največ poškodb na kamnoseških detajlih – kamini so bili praktično uničeni, poškodovani so bili tudi kamnit strešni venec in nekatere erte. Mezaninska okna in še nekatera druga so bila zazidana z opeko in jih bo treba odpreti.

Tam, kjer je bil nekoč salon, so pred leti podrli zidove in sedaj smo naredili neke vrste športno dvorano. V notranjosti so ostali vidni ostanki kamnitih konzol, ki so nosile tramovni ali mogoče kasetirani strop.

Investicija tako obsega tudi povrnitev prostorov v prvotno stanje z umestitvijo apartmajev v mansardo vile. Stavbno pohištvo bodo izdelali po detajlih konservatorskega projekta, ki bo določal tudi način obdelave tlakov, stropov, notranjih zidov. Dela tečejo v skladu s terminskim načrtom. Pri statični sanaciji kleti je nastalo nekaj zamude zaradi vdora vode, drugih presenečenj pa ni bilo.

Razen nepredvideno velike količine vode v kletnem prostoru in ob gradnji opornega zidu izvajalci niso naleteli na nepredvidene težave. Freska v mansardi vile je bila odkrita že prej in so bili posegi na njej predvideni že v konservatorskem programu. Dnevno poteka tudi sodelovanje in usklajevanje med gradbinci in restavratorji. Da vse poteka, kot mora, pa natančno nadzira odgovorni konservator z novogoriškega ZVKDS Mitja Mozetič.

Na kulturnem ministrstvu napovedujejo, da bodo gradbinci in restavratorji delo končali predvidoma aprila prihodnje leto. Nato pa bo potekala izdelava in montaža notranje opreme. Obnova vile Vipolže bo v celoti zaključena spomladi 2015. V Briškem časniku vas bomo o vsem obveščali v naslednjih številkah.

Goran Simčič
Foto Andrej Colja

Odprtje ceste v Vipolžah

V zaselek Dugo po novi cesti

Vipolžci so v petek, 25. oktobra, pripravili prav posebno slovesnost ob odprtju nove asfaltirane ceste v zaselek Dugo v Vipolžah. Kot smo že poročali v prejšnjih številkah Briškega časnika, je ta investicija obsegala razširitev cestišča na dveh nevarnih odsekih, ki sta bila popolnoma nepregledna, ureditev odvodnjavanja, dograditev nekaterih podpornih zidov ter seveda utrditev in asfaltiranje spodnjega odseka cestne povezave od križišča »pri Eldi« do križišča »pod Pičulinom«. Dogodka se je udeležilo veliko vaščanov in predsednikov briških vaških in krajevne skupnosti. Po slavnostnem rezanju traku so vsi zbrani prehodili pot do domačije Kristančičevih, kjer je bilo poskrbljeno za jedačo in pijačo.

Vipolžci so občini hvaležni za tako pridobitev.

Goran Simčič
Foto Andrej Colja

Obnovljena briška hiša

Preplet tradicije in sodobnosti

Na martinovo so v Šmartnem odprli prenovljeno briško hišo, ki je obiskovalce sprejela s povsem spremenjeno zasnovo. Namesto prej razstavljene etnološke zbirke predmetov (zbirko bodo zaščitili in na novo uredili), ki je prikazovala nekdanje življenje Bricev, so se načrtovalci odločili za sodobnejšo postavitev.

V kleti predstavljajo razvoj briškega vinogradništva in kletarstva ter del etnološke zbirke, pritličje so namenili sprejemni pisarni in informacijskemu kotičku, nadstropje pa sprehodu skozi naselitveno in arhitekturno zgodovino Brd. Obiskovalci lahko s pomočjo slikovnega in besednega

Tipična briška hiša je hiša razvoja. »Kot so se razvijala Brda, tako se je razvijala tudi briška hiša,« je na slavnostnem odprtju dejal Martin Simčič, eden od mladih načrtovalcev obnove. V prenovljeni briški hiši niso pozabili niti na najmlajše. V nadstropju so zanje uredili igralni kotiček, kjer jih na ličnih mizicah vabijo k poučni igri črno-bele sestavljanke z motivi briške kulturne dediščine. Tudi odraslim se odkrivanje lastnih korenin na sprehodu skozi zgodovino Brd, skozi delovni vsakdanjik Bricev, njih trdno povezanost z zemljo, njih bitje in žitje, kaže kot izjemna dogodivščina in dragocena izkušnja, ki jo je vredno doživeti.

»Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje«

EKSRP

Iva Sivec
Foto Andrej Colja

gradiva ter z ogledom filma Milke in Metoda Badjure, posnetega v Brdih pred pol stoletja, sledijo razvoju briške arhitekture od najstarejše hiše na kolih izpred pet tisoč let do sodobnih izvedb, nastalih bodisi s prenovo bodisi z dodajanjem gradbenih enot. Kot pove Izidor Simčič, organizator in avtor prenovitvene zasnove, je prav dodajanje elementov k obstoječi osnovni stavbi glavna značilnost briške arhitekture.

K sodelovanju je Simčič povabil skupino strokovnih sodelavk Patricijo Bratina, Alenko Fikfak, Tanjo Gomiršek in Andrejko Ščukovt, oblikovalko Hano Domijan ter arhitekta Žigo Rošerja in Martina Simčiča. Načrtovalcem je uspelo povezati tradicijo z modernimi oblikovalskimi in arhitekturnimi smernicami in tako stari stavbi, ki jo je zob časa že dodobra načel, nadeti pridih sodobnosti. Hiša je bila nazadnje obnovljena pred več kot tridesetimi leti; klet je zamakala, »gank« in pročelje sta dotrajala, streha je puščala, omet ni ustrezal smernicam za varovanje kulturne dediščine. Občina se je zato odločila za temeljito obnovo, vredno nekaj več kot sto štirideset tisoč evrov, od česar bo glavnino prispevalo kmetijsko ministrstvo.

ZAVOD ZA TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN ŠPORT BRDA

Tretja Briška poroka

Tokrat v stilu rock'n'rolla

Praznik češenj je dobil zvesto spremljevalko, Briško poroko, ki bo v novem letu tretjič zapored kar nekaj mesecev navduševala privržence tradicionalne zaobljube večne zvestobe zaljubljenih parov.

V soboto, 7. junija 2014, bo Grad Dobrovo gostil svate posebne vrste. Dogajanje bo tokrat premaknilo čas v 50. leta prejšnjega stoletja, v obdobje norih ritmov rock'n'rolla, razigrane mode pisanih krilc, oprijetih hlač, lasnih trakov in balerink.

Projekt, ki ga uspešno izvajamo v sodelovanju z lokalnimi partnerji, društvi, gostinci, vinarji, ob podpori občine in zvestih sponzorjev, prinaša čudovite rezultate. Število porok na letni ravni vztrajno raste in Brda utrjujejo podobo ene najlepših poročnih destinacij v Sloveniji.

Verjamemo, da bo zanimanje za Briško poroko, ki poleg izvirnosti in hudomušne nostalgične note ohranja pomemben del starih briških poročnih šeg in navad, tudi letos veliko.

Pare, ki bi želeli stopiti na skupno življenjsko pot tako, kot so to počele generacije naših prednikov, vabimo k oddaji prijav na izbor para tretje Briške poroke. Pogoji sodelovanja so objavljeni na spletni strani www.brda.si v zavihku Briška poroka.

Izpolnjene prijavnice sprejemamo do 14. 3. 2014 na naslov Občina Brda, p. p. 18, 5212 Dobrovo, s pripisom »Briška poroka«.

Na Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda se veselimo novega popotovanja kandidatov k finalnemu izboru in že zbiramo bogate nagrade sponzorjev ter sklepamo partnerstva z mediji, ki bodo poskrbeli, da bosta tudi 48. Praznik češenj in 3. Briška poroka deležna velike pozornosti domače in tuje javnosti.

Ariana B. Suhadolnik

Na drugi Briški poroki sta v ritmu čarlstona na skupno pot zaplesala prelestna Jožica in Rok iz Sežane.
Bilo je nepozabno. Za njiju, svate in vse, ki smo ju spremljali od prve predstavitve.

Obisk indijskega veleposlanika ob obletnici rojstva Džavaharlala Nehruja

Indijski dan otroka na poseben način obeležili tudi v Brdih

14. november je za Indijce poseben in pomemben dan. Na ta dan leta 1889 se je namreč v Alahabadu rodil Džavaharlal Nehru, eden izmed glavnih voditeljev boja za svobodo izpod kolonialnega jarma, najljubši učenec Mahatme Gandija, prvi predsednik vlade neodvisne Indije od leta 1947 do 1964, eden izmed očetov gibanja neuvrščenih.

Nehru ni bil le svetovni državnik in pomemben akter na zemljevidu povojne ureditve sveta, bil je topel in prijazen človek. Izredno rad je imel otroke, ki so ga klicali »čača«, stric Nehru, zato obletnico njegovega rojstva v Indiji praznujejo kot dan otroka. Letos smo 124. obletnico Nehrujevega rojstva in indijski dan otroka na prav poseben način obeležili tudi v Brdih. Slovesnosti so se udeležili nj. eksc. g. Sarvajit Chakravarti, prof. Mishra, predstavniki veleposlaništva ter mag. Aswin Shrestha, častni generalni konzul Nepala v Sloveniji.

Že v predhodnem pripravljalnem obisku je veleposlanik Chakravarti izrazil željo, da se nadaljuje sodelovanje, ki je bilo vzpostavljeno v času prejšnjega veleposlanika, to je bil nj. eks. Jayakar Jerome. Novi veleposlanik si je za prvi obisk v svojem mandatu izbral prav Brda, kar priča o pomembnem odnosu in vezeh, ki se tkejo med Občino Brda in Indijo.

Program praznovanja dneva otrok je potekal v dopoldanskem času na Osnovni šoli Dobrovo. V pozdravnem nagovoru je ravnateljica Vesna Filej predstavila šolo, njihovo poslanstvo in skrb za prihodnost otrok. Delegaciji je opisala, kako v Sloveniji tradicionalno praznujemo teden otroka v začetku oktobra. K besedi je nato pristopil častni generalni konzul Nepala v Sloveniji, ki se je v slovenščini zahvalil za prisrčen sprejem in poudaril, da so otroci naša prihodnost.

Nj. eksc. je ravnateljici čestital za tako zgledno urejeno šolo, kjer vlada sproščeno in prijazno vzdušje, kar je videl in čutil na vsakem koraku, ne nazadnje so ga pričakali zvedavi in nasmejani otoški obrazi. Otroci so naš temelj za prihodnost, za razvoj, za napredek. OŠ Dobrovo je povabil k sodelovanju na Šankarjevem mednarodnem otroškem tekmovanju, poimenovanem po znanem indijskem karikaturistu in publicistu K. Shankarju Pillaiju. Tekmovanje poteka že od leta 1949, na njem sodelujejo otroci iz 130 držav in velja za izredno pomembno in priljubljeno, sodeluje pa se z risbami, slikami in teksti.

Po nagovorih smo si ogledali kratek film o Indiji, glasbeni program so pripravili solisti in člani Orffove skupine, mladi recitatorki sta predstavili pesem V tujini Alojza Gradnika ter pesem Diamant srednjeveškega mističnega indijskega pesnika Kabirja. Konec programa je zaznamovala izmenjava daril, gostom so podarili glinasto Briko, izdelek učencev OŠ Dobrovo, še posebej zanimiva se jim je zdela razlaga simbolike.

Ob bučnem aplavzu je delegacija obiskala šolsko knjižnico, kjer je nj. eksc. napisal posvetilo OŠ Dobrovo in njenim učencem.

Sledila je komemoracija in polaganje venca pod doprsni kip Nehruja na gradu Dobrovo. Župan se je v svojem nagovoru dotaknil vezi, ki so državi v preteklosti močno povezovale, spomnil se je obdobja, ko je tretja pot, gibanje neuvrščenih, ponudila pomembno alternativo blokovsko urejenemu svetu. Sodelovanje, povezovanje, negovanje prijateljstva in kulturne izmenjave so osnova, na kateri moramo graditi prihodnost.

»Živimo v čudovitem svetu, ki je poln lepote, očarljivosti in pustolovščine. Dogodivščin je neomejeno, a lahko jih doživimo le, če jih iščemo z odprtimi očmi.« Džavaharlal Nehru

Veleposlanik se je zahvalil za prisrčno dobrodošlico, sprejem in program na OŠ Dobrovo, ponovil je zahvalo županu in občini za gostoljubje ter pripravljenost za sodelovanje. Že ob prvem obisku je začutil, da se nahaja med delavnimi in srčnimi ljudmi, vezi, ki so naroda povezovale v preteklosti, je treba okrepiti in po potrebi navezati nove.

Prof. Mishra, gostujoči profesor hindija na Filozofski fakulteti v Ljubljani, je orisal življenjsko in politično pot Džavaharlala Nehruja. Od šolanja v Angliji in študija v Cambridgeu do prvih strankarskih izkušenj, zaporniških izkušenj in kasnejše poti na mednarodnem prizorišču.

Obisk indijskega veleposlanika ob obletnici rojstva Džavaharlala Nehruja

Pomembno je bilo srečanje z Gandijem, ki je v mladem Nehruju videl obet in prihodnost Indije. Bil je vizionar, zavzemal se je za širitev javnega izobraževanja, zdravstva in javne higiene. Igral je ključno vlogo pri oblikovanju sodobne Indije. Nobelov nagrajenec Tagore je Nehruja označil za »princa pomladi«, ki predstavlja obdobje mladosti in zmagoslavnega veselja, nepremagljivega duha odpora in brezkompromisne zvestobe boju za svobodo.

Po komemoraciji je nj. eks. v knjigo pomembnih gostov zapisal:

»Prinašam tople pozdrave vlade in naroda Republike Indije ob tej veseli priložnosti. Verjamem, da se bodo prijateljske vezi med narodoma poglobile, s sodelovanjem na vseh področjih človeške ustvarjalnosti, da se bo izboljšalo upanje človeštva na tem svetu.«

Mag. Aswin Shrestha, častni generalni konzul Nepala, je v svojem posvetilu zapisal: »V čast in veselje mi je, da sem del tega velikega dne, obletnice rojstva prvega predsednika vlade Republike Indije Pandita Jawaharlala Nehruja. V veselje mi je, da lahko čestitam spoštovanemu županu Francu Mužiču, ki je sprejel doprsni kip Pandita Nehruja in mu namenil tako lepo mesto v Občini Brda. Dvema prijateljskima državama Indiji in Sloveniji želim dobre odnose še naprej.«

Po zdravici se je delegacija sestala s predstavniki gospodarstva in Občine Brda. Nj. eksc. je poudaril, da vidi kot eno izmed svojih najpomembnejših vlog tudi nudenje pomoči vsem gospodarstvenikom, ki bodo želeli vstopiti na indijski trg, omogočanje in pomoč pri sodelovanju pa je glavna naloga veleposlaništva. To zajema tudi področje kulture in izobraževanja.

Delegacija je po slavnostnem kosilu v restavraciji Venko obiskala Vinsko klet Goriška brda, čisto na koncu prazničnega dne pa so si v Šmartnem ogledali še Hišo kulture in Briško hišo.

Vezi so vzpostavljene. Za konec še Nehrujev citat kot popotnica prihodnjemu uspešnemu sodelovanju: »Čas se ne meri z leti, ki minejo, ampak s tistim, kar počnemo, kar čutimo in kar dosegamo.«

Tatjana Šundovski Bašin
Foto Dani Kristančič

Odprtje prenovljene ceste Barbana–Rutarje

Nov asfalt za nove poti

Cesta med Italijo in Slovenijo, ki pelje od Barbane v Rutarje, je že od same osamosvojitve postala »prevozna«. Uporabljali smo jo tako vaščani kot turisti, kolesarji in še kdo. Ugotovitev, da je potrebna obnove, se je pokazala zelo hitro, saj ni kljubovala slabim vremenskim razmeram in vaščani smo jo morali pogosto sami popravljati.

Glede na to, da sta obnova in asfaltiranje predstavljali velik finančni zalogaj, je Občina Brda ta problem začela reševati preko pridobivanja evropskih sredstev. Oktobra smo se Fojanci in Barbanci veselili ureditve ceste Barbana–Rutarje. Ob tej priložnosti smo v prisotnosti župana Občine Brda Franca Mužiča, predstavnika izvajalca del ter drugih vabljenih gostov prerezali trak in s tem uradno odprli novo cesto. Svečanost dogodka sta spremljala kratek kulturni program, ki so ga pripravile mlade domačinke, in blagoslov župnika Emila Kramarja. Na cesti, ki je nekoč služila že našim prednikom za prevoz lastnih izdelkov na trg v Krmin, imamo sedaj na novo položen asfalt. Fojanci in Barbanci imamo torej novo urejeno cesto, ki kot povezava služi nam, prebivalcem bližnje in daljne okolice, kolesarjem ter pohodnikom, saj je delno vključena v pohodniško pot Alpe-Jadran Trail.

Nove pridobitve smo vaščani obeh vasi veseli, kar je dokazala velika udeležba ob odprtju. Zahvala gre tudi Kmetiji Bernardis, ki je po končanem uradnem dogodku gostoljubno odprla svoja vrata in ponudila prostor, kjer smo se v duhu vaškega praznika ob dobri hrani in sladkih dobrotah vaških gospodinj veselo družili še dolgo v noč.

K. L.
Foto Andrej Colja

OBČINA BRDA
Trg 25. maja 2
5212 Dobrovo v Brdih

CROCTAL
il paesaggio e le ciclovie transfrontaliere
krajina in čezmejne kolesarske poti

Italia-Slovenia 2007 2013
Slovenija-Italija 2007 2013

ZAVOD ZA TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN ŠPORT BRDA

Podčetrtek, 8. 10. 2013

Dnevi slovenskega turizma

Turistični delavci smo se na Dnevih slovenskega turizma, ki so letos potekali od 7. do 9. oktobra v Termah Olimia v Podčetrtku, soočili z načini izboljšav pri razvoju in trženju turističnih produktov, svoja stališča, poglede in neprecenljiva znanja pa so z nami delili številni ugledni gostje. Osrednjega strokovnega turističnega dogodka sta se udeležila tudi mag. Alenka Bratušek, predsednica Vlade RS, in mag. Stanko Stepišnik, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo. Srečanje je imelo poudarek na izzivih digitalnega trženja. Promocija in trženje turističnih destinacij in produktov sta se v veliki meri že preselila na socialna omrežja (Facebook, Twitter, G+, Foursquare, Instagram, Pinterest, YouTube, LinkedIn …). Stranke preko socialnih omrežij ne samo obveščamo o najnovejših ponudbah in ugodnostih, temveč rešujemo tudi njihove težave in odgovarjamo na pritožbe oz. pohvale. Pri tem je ključnega pomena hiter in učinkovit odziv turističnih delavcev. Z naraščanjem uporabe pametnih mobilnih telefonov in drugih prenosnih naprav se množijo tudi njim namenjene aplikacije, ki naj odsevajo ponudbo na spletnem mestu. In ravno to so zastavljeni načrti našega Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda za prihajajoče leto. Prednosti socialnih omrežij se že v veliki meri poslužujemo, seveda pa bomo optimizirali tudi naš spletni portal www.brda in ga prilagodili mobilnim napravam.

Mateja Drnovšček

Kranjska Gora, 17. 10. 2013

Borza NatourAlps

Letošnja že 7. borza aktivnega oddiha v naravi je potekala od 16. do 18. oktobra v Kranjski Gori in se od 18. in 19. oktobra nadaljevala v Bovcu. Na borzi je potekalo srečanje najpomembnejših ponudnikov športnega turizma in programov aktivnega oddiha v naravi z organizatorji potovanj, turističnimi agencijami, potencialnimi investitorji, predstavniki interesnih združenj in društev ter drugimi potencialnimi kupci teh storitev. Predstavnica ZTKMŠ Brda Mojca Bensa in Eva Mavrič iz Agencije Marica sta potencialnim poslovnim partnerjem iz tujine predstavili pestro briško ponudbo.

Borza NatourAlps, pomemben poslovno-turistični dogodek, se v letu 2014 seli v Brda. Med 2. in 5. oktobrom 2014 bodo našo deželo obiskali in odkrivali številni ponudniki, predstavniki turističnih agencij, organizatorji potovanj, potencialni investitorji, predstavniki interesnih združenj in društev, tudi iz tujine. Tedaj bo čas za tkanje novih poslovnih vezi, mreženje ponudnikov aktivnega oddiha, izobraževanja, predstavitve primerov dobrih praks in številne druge aktivnosti, pomembne za prepoznavnost našega teritorija.

Natour borza

Akcija Briške butiehce

Spoštovani,
tudi naša Briška butiehca, trgovinica s ponudbo daril in spominkov, se je to zimo odela v prav posebne, tople in prijetne, po prihajajočih praznikih prežete barve. Bogato paleto artiklov, ki so jih pridelale, izdelale ali oblikovale roke briških kmetov, obrtnikov in umetnikov v prazničnih dneh dopolnjujemo s ponudbo knjig briških rojakov.
Obiščite našo butiehco in svoje najdražje presenetite s posebnim in izvirnim darilom.
Briška butiehca je odprta od ponedeljka do petka med 9. in 16. uro ter v soboto, nedeljo in ob praznikih med 10. in 14. uro.

Vabljeni k nakupu!

ZAVOD ZA TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN ŠPORT BRDA

4. 11.–7. 11. 2013

Borza WTM, London

London

Letošnji World Travel Market, najpomembnejši dogodek potovalne industrije na svetu, beleži največjo novinarsko obiskanost med vsemi dogodki v Veliki Britaniji. Slovenija in slovenski turizem sta se v okviru letošnje turistične borze med 4. in 7. novembrom predstavila s tematiko jubileja 2000 let našega glavnega mesta – Emone. Borza je vsekakor odlična priložnost za seznanitev globalne poslovne turistične javnosti in globalnih medijev o dogodkih in aktivnostih v Sloveniji in slovenskem turizmu v letu 2014. Borze se je kot predstavnica ZTKMŠ Brda udeležila Mojca Bensa, ki je širši javnosti podrobno predstavila tudi najzahodnejši del Slovenije, Brda. Pospešena promocija v tem delu Evrope je zagotovo odličen element razvoja briškega turizma, saj je trend rasti števila obiskovalcev iz Velike Britanije prisoten tudi v Brdih.

Mateja Drnovšček
Foto TIC Brda

Škofja Loka, 30. 11. 2013

Miklavževa tržnica

Škofja Loka

V soboto, 30. novembra, je na glavnem trgu v Škofji Loki potekala že tradicionalna, 16. Miklavževa tržnica. Na prireditvi so se predstavili vinarji različnih slovenskih vinorodnih okolišev, med katerimi so bili seveda tudi Brici. Vinarstvo Kristalvin in Vinarstvo in sadjarstvo Na bregu Marinič sta obiskovalce sejma razvajala z odlično briško kapljico. Čar briške pokrajine je zagotovo dopolnila pestra ponudba naše Briške butiehce. Poleg prijaznega nasmeška naše sodelavke Andree Bojić so Gorenjce omamile tudi briške dobrote. Predvsem so bili navdušeni nad oljčnim oljem in suhim sadjem. Tržnice se je udeležil tudi briški župan Franc Mužič, ki je nagovoril obiskovalce, nepogrešljivi Briški harmonikarji so popestrili glasbeni program, kraljica rebule Jana Drnovšček in kraljica češenj Martina Sirk pa sta domačinom in obiskovalcem tržnice postregli s penino Vinske kleti Goriška brda.

Mateja Drnovšček
Foto TIC Brda

Lahko osvojite tudi jadranje z Vasilijem Žbogarjem v Valenciji, iPad 2 Wi-Fi 16 GB!

Dobra novica

Aktivna renta
www.as.si 080 11 10

*Poslano SMS sporočilo se uporabniku obračuna po veljavnem ceniku njegovega ponudnika telekomunikacijskih storitev. Organizator ne odgovarja v primeru, da SMS ni pravočasno ali pravilno dostavljen.

ZAVOD ZA TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN ŠPORT BRDA

Plave, 3. 10. 2013

Rekreacijsko-turistični center Plave

Občini Kanal ob Soči in Brda sta v preteklem letu zasnovali skupen projekt, tako imenovan Rekreacijsko-turistični center Plave, s katerim naj bi obe občini in širše okolje pridobili nove kapacitete za rekreacijo in prosti čas.

V začetku oktobra je Občina Kanal v Domu krajanov Deskle pripravila predstavitev projekta za lokalno skupnost. Mirjana Zelen iz podjetja Zelen in partnerji, ki je zadolženo za koordinacijo in iskanje virov financiranja, je najprej predstavila vsebino in okvirni načrt izvedbe centra, nato so župan Občine Brda Franc Mužič ter direktorja podjetij Vodovodi in kanalizacija ter Soške elektrarne, ki sta prav tako vključeni v projekt, podali svoja razmišljanja o doprinosu novega centra k nadaljnjemu razvoju celotne regije.

RTC Plave

Soča je zagotovo turistično še ne polno izkoriščen potencial in nudi odlične možnosti razvoja športnega turizma. Z novim centrom bi dopolnili lokalno ponudbo in spodbudili dodaten gospodarski razvoj v širšem prostoru.

Poleg ponudbe športnih aktivnosti bo center nudil turistične atrakcije, kot so plovba z ladjico po Soči, doživetja spusta s kajakom in raftom, prireditveni prostor, kjer bo mogoča organizacija raznih prireditev, in druge zanimivosti z dopolnjeno kulinarično ponudbo in tržnico lokalnih pridelkov. Povečanje atraktivnosti območja bo privabilo nove obiskovalce, podaljšal se bo čas bivanja v regiji. Projekt naj bi omogočil tudi nova delovna mesta, z večjim prihodom turistov pa se bo povečalo tudi povpraševanje po gostinskih in nastanitvenih zmogljivostih.

Veliko razlogov torej za dober odziv obiskovalcev, ki so zgodbo pozdravili z navdušenjem. Dogodek je v nadaljevanju večera dopolnilo izvrstno briško vino, za kar je poskrbela Vinoteka Brda.

Ariana B. Suhadolnik
foto Bruno Bizjak

Ljudska univerza Nova Gorica

Tečaji, delavnice, izobraževanja

V oktobru je Ljudska univerza Nova Gorica v okviru točk vseživljenjskega učenja v Brdih organizirala kar tri brezplačne delavnice oziroma tečaje. Nova znanja smo pridobivali in nadgrajevali na začetnem tečaju nemščine, na osnovnem tečaju računalništva ter na delavnici Divja hrana – nov način življenja. Tečaji so bili sofinancirani s strani občin soustanoviteljic, med katerimi je tudi briška občina.

Nadaljevali smo tudi zgodbo blagovne znamke ob pomoči mentorja Boštjana Maljevca iz Zavoda Preslica. Na uvodnem srečanju vodij skupin vinarjev, oljkarjev, sadjarjev, čebelarjev in gostincev, ki je bilo 21. oktobra, je skupina identificirala ključne elemente Brd. Na delavnici 2. decembra pa so se udeleženci že bolj posvetili odnosom, ki jih Brici gojijo oz. imajo do ključnih elementov, s ciljem doseči konkreten odgovor na vprašanje, kaj Brda in Brici so.

Mateja Drnovšček
foto LUNG Nova Gorica

Tečaj nemščine

Joško Zamar, svetnik Občine Brda (Socialni demokrati – SD)

Za boljšo infrastrukturo, ohranjanje spomina na zgodovinske dogodke NOB ter aktivno kulturno in družabno življenje

Joško Zamar iz Neblega, podžupan Občine Brda, predsednik občinskega odbora Socialnih demokratov Brda, zaposlen v Vinski kleti Goriška brda kot vodja tehnične službe, diplomirani inženir strojništva, je letos spomladi magistriral pri doc. dr. Henriku Gjerkešu na Poslovno-tehniški fakulteti v Novi Gorici z zanimivo vsebino razvojne perspektive Občine Brda ter pridobil naziv magister gospodarskega inženiringa. V nalogi je podal strukturiran pregled gospodarskega razvoja v Občini Brda v zadnjih dveh desetletjih, nadgrajen s smernicami za prihodnji trajnostni razvoj območja.

Joško Zamar z ženo in sinom

Ni je bilo prireditve ali vidnega dogodka ne v Neblem ne v Brdih, da Joško Zamar ne bi bil zraven. Vedno so ga zanimali družbena in politična dogajanja in problematika. V mladih letih so takim rekli, da so aktivni v družbenopolitičnem življenju. Spominja se, da je bilo na tem področju opravljenega veliko prostovoljnega dela, in to mu je za vedno ostalo kot neka osnovna človekova vrednota. Delovanje okolice in spoznanja o tem, kako ravnati, so ga pripeljala do vključitve v eno od slovenskih strank. Drža stranke socialnih demokratov (SD) mu je bila vedno pri srcu, zato se je odločil, da bo prav skozi njihove programe pomagal uresničevati rast Brd na vseh področjih. Tako je v zadnjih enajstih letih, odkar je član SD, kar tretjič zapored predsednik briškega občinskega odbora. V Brdih skuša s svojimi idejami in dejanji vplivati in delovati v smeri izboljšanja na področju infrastrukture, spomina na zgodovinske dogodke iz NOB, pospeševati kulturno in družabno življenje.

Na nebelskem vaškem prazniku je tako rekoč nepogrešljiv, saj se teh praznikov z veseljem spominja še iz časov, ko je praznik nastajal. Rad je pripravljal besedila za program, loteval se je celo skečev na račun briškega življenja in dogodkov, ni pa mu bilo odveč niti vodenje prireditev. Kar nekaj let zapovrstjo se je loteval velikega zalogaja organizacije briškega praznika češenj, ki je bil takrat v domeni Turističnega društva Dobrovo. Ni bilo lahko volontersko pripraviti povorko vaških vozov, saj se je vsa leta srečeval s težavami pri pomanjkanju ljudi, ki bi bili pripravljeni sodelovati, in tudi finančnih sredstev. Danes z velikim zadovoljstvom poudarja, kar je prav gotovo tudi njegova zasluga, da so Brici s prikazom povorke vozov ohranili del etnološkega življenja. Zato si želi, da bi to počeli še naprej. Spominja se, da je bilo z ljudmi na vasi zelo lepo in zanimivo delati. Predstavil jim je projekt, kako naj bi povorka potekala. Vedno je naletel na pozitivno sodelovanje, saj so sami še dodatno nadgradili njegovo idejo. Zato se z zadovoljstvom na obrazu in srečo v očeh zahvaljuje vsem, ki so ga razumeli in mu pomagali.

Delo v briškem odboru stranke SD ocenjuje kot zadovoljivo, saj so vsi člani aktivni tudi v družbenem in političnem življenju v Goriških brdih. Nekateri so člani vaških skupnosti, drugi veterani, pa planinci, športniki in podobno. Kot slabo točko pa navaja premajhno prepoznavnost v medijih, in sicer v tem smislu, da se ti pri svojem delovanju ne izpostavljajo kot člani politične stranke. Brici jih poznajo po njihovem delovanju in aktivnostih v vasi in občini.

Redno pa se sestaja svetniška skupina občinskega sveta, v okviru katere obravnavajo tekočo problematiko in zadeve, ki odločilno vplivajo na življenje v Brdih, o katerih odloča občinski svet. Zavedajo se, da so pomembna stranka, od katere ljudje veliko pričakujejo, zato predvidevajo na prihodnjih volitvah predlagati svojo kandidatko ali kandidata za župana, ker imajo le tako lahko večje možnosti za vplivanje na spremembe v Brdih.

Po kandidiranju na županskih volitvah že tretji mandat opravlja funkcijo podžupana, kar pomeni, da mu tako župan Franc Mužič kot svetniki zaupajo odgovorno nalogo opravljanja različnih dolžnosti v Brdih in zunaj njih. Rad sodeluje in uspešno predstavlja občino na obiskih v Brdih kot tudi na gostovanjih v Sloveniji, Italiji in Avstriji. Kolegij treh podžupanov in župan na mesečnih sestankih pregledajo dejavnosti, o katerih bi morali odločati na občinskem svetu ter prevetrijo potek investicij ter ostale zadeve.

Zamar se v občinskem svetu zavzema za veliko novosti, ki pomagajo izboljšati kakovost življenja Bricem. Več let se zavzema za dodelitev večje količine sredstev vaškim skupnostim, s čemer bi lažje reševali probleme na vasi. Priče smo hitremu tempu življenja, je prepričan. Zatrjuje, da želimo imeti takoj uresničene vse potrebe, kar med ljudmi povzroča neprijetno nestrpnost.

Čeprav Joška Zamarja zaznamuje tudi 18-letna delovna doba na Tehniškem šolskem centru v Novi Gorici, kjer je učil praktični pouk, predaval matematiko in računalniško vodenje strojev, ga je politično delo tako zaznamovalo, da sebe označuje kot politika.

Vanda Colja
Foto Andrej Colja

Nova publikacija za obiskovalce Goriške

Vitica Goriška predstavlja tri bližnje vinorodne okoliše

Na novinarski konferenci, ki je bila v sklopu Martinovanja 2013, je bil predstavljen zadnji kamenček v mozaiku projekta v okviru RDO Smaragdna pot – nosilec regionalnih destinacijskih aktivnosti za severno Primorsko. To je nova brošura Vitica Goriška.

V koordinaciji Erike K. Marinič je bila izdelana lična turistična publikacija, namenjena domačim in tujim obiskovalcem Goriške. Še posebej tistim, ki jih zanimajo vinorodna območja, preplet vina, kuhinje in načina življenja tamkajšnjih ljudi. V njej je predstavljena tudi Nova Gorica kot izhodišče za vinsko-kulinarična raziskovanja, odkrivanja in doživetja Brd, Vipavske doline in Krasa. Simbolna in grafična rdeča nit je prav vitica kot odraz življenjske energije, zdrave rasti, vztrajnosti in iznajdljivosti. Publikacija je izšla v 75.000 izvodih, v petih jezikih (slovenski, angleški, italijanski, nemški in francoski).

Publikacijo, ki jo odlikuje bogato fotografsko gradivo, je z veliko mero estetskega oblikovala Markacija iz Nove Gorice, besedilo je delo etnologinje Katje Kogej. Zasnovana je tako, da prinaša predstavitev in značilnosti Nove Gorice kot izhodišča, predvsem pa treh vinorodnih okoliševv, znanih daleč po svetu. Beseda je o terroirju, terasastih vinogradih, značilnih latnikih, pa tudi o bogatem vinarskem ter vinogradniškem izročilu in marsičem drugem. Brda, Vipavska dolina in Kras so predstavljeni kot pokrajina, z značilnostmi tal in podnebja. Sledijo značilnosti trt in vina, nato pokukamo v tamkajšnjo kuhinjo in spoznamo značilne jedi, potem pa si ogledamo še možnosti za obisk kulturnih in naravnih znamenitosti, ko smo že tam. Posebej, v okvirčku, so predstavljene nekatere prave posebnosti, pri Novi Gorici zbirka vrtnic burbonk na Kostanjevici in goriški radič, pri Brdih rebula kot stara sorta z mladostnim značajem, jakot kot novo ime za tokaj in motnik, pozabljeno, a izjemno zanimivo vino iz Vrhovlja pri Kožbani.

V poglavju o Vipavski dolini spoznamo vipavske trte in vina, vipavske jedi, izvemo za Matijo Vertovca, očeta vipavskega vinogradništva, pa tudi zdravice iz Lanthierijeve graščine, kozarec glo-glo in druge zanimivosti, povezane z vinom.

Kras, najbolj kamnit vinorodni okoliš, se v publikaciji predstavi na podoben način. Najprej značilnosti pokrajine, tal, podnebja, predvsem pa trte refoška in vina terana. Vitica vabi tudi na Trstelj, v Škocjanske jame, v arhitekturno slikoviti Štanjel ... Kot posebnosti ponuja doživetje osmic, spregovori posebej o teranu, posebnežu, ki s svojimi antioksidativnimi sestavinami blagodejno učinkuje na srce in ožilje.

Vitica Goriška je publikacija, ki se skuša kar najbolj približati obiskovalcem, njihovim pričakovanjem in potrebam, vzbuditi radovednost, očarati z besedo in motivirati za nekajdnevni obisk in raziskovanje. Koledar prireditev bralca usmerja v kraje, kjer se vsako leto dogaja kaj posebej zanimivega. Dragocen del Vitice Goriške so tudi pregledne skice in zemljevid, ob katerem se bralci in obiskovalci lažje orientirajo. Čisto na koncu ponuja še seznam turističnoinformacijskih centrov in vinotek.

Ne nazadnje je Vitica Goriška, ki jo delno financira Evropski sklad za regionalni razvoj, del triletnega projekta RDO Smaragdna pot in predstavlja eno izmed orodij na sejmih in borzah, ki bodo lahko pomembno prispevala k večji uspešnosti turističnih ponudnikov na Goriškem.

Erika K. Marinič

Predstavitev ponovne izdaje vojnega dnevnika

Meddržavno sodelovanje za obnovo cerkve v Plavah

V soboto, 2. novembra, je bila v hotelu San Martin v Šmartnem predstavitev knjige Maria Muccinija z naslovom Ed ora, andiamo! Il romanzo di un »scalcinato« (In sedaj pojdimo! Roman nekega »nemarneža«).

Knjiga je prvič izšla leta 1939 kot vojni dnevnik italijanskega častnika iz 1. svetovne vojne. Tokratno ponovno izdajo je uredil Sergio Spagnolo v sodelovanju s Fabriziom Corsom in Paolom Senom. Knjiga je obogatena z večinoma še neobjavljenimi fotografijami in s šestimi dodatki, med katerimi je tudi slovenski.

Ponovna izdaja je namenjena zbiranju sredstev za obnovo cerkvice sv. Alojzija na nekdanjem italijanskem vojaškem pokopališču v Plavah. Gre za prvo tovrstno meddržavno sodelovanje. Knjiga, ki obsega 320 strani, ne bo v prodaji, pač pa jo bodo prejele ustanove in posamezniki, ki bodo namenili sredstva za obnovo cerkvice.

Pobudo podpirata tudi župana občin Brda in Kanal ter Zavod za varstvo kulturne dediščine, enota Nova Gorica.

Milena Beguš

Predstavitev knjige In sedaj gremo!

Pogovor z doc. dr. Markom Vudragom

»Ljudje nujno potrebujemo občutenje lepote«

Ena od napovedanih tem posveta »Človek in prostor«, o katerem smo poročali v prejšnji številki Briškega časnika, je v razmislek ponujala raziskavo o vplivu svetlobe in barve na človekovo zdravje in počutje. Avtor doc. dr. Marko Vudrag to zanimivo temo takole predstavlja našim bralcem.

dr. Marko Vudrag

Kako se ljudje vsakodnevno odzivamo na svetlobo?

Človekova interna (biološka) ura je regulirana s svetlobo, ki ima glavno vlogo pri bioloških ciklusih žive narave. Naše telo je regulirano s svetlobo, z njeno močjo, kakovostjo in dolžino dnevno-nočnega cikla. Zjutraj se s pojavom svetlobe začneta v telesu sproščati adrenalin, glavni aktivacijski hormon, in kortizol, glavni stresni hormon, narasteta telesna temperatura in krvni pritisk, aktivira se avtonomni živčni sistem. Svetloba spodbudi encime v celični dihalni verigi, dvigne se raven energije in uravnotežijo se vse telesne reakcije.

Potemtakem sta človekovo počutje in njegova aktivnost zelo odvisna od svetlobe.

Seveda. Od svetlobe in barve. Fiziološko in psihološko ravnovesje človekovega telesa in duha sta odvisna od učinkovanja svetlobe in barve.

Torej lahko z obojim, svetlobo in barvo, pozitivno vplivamo na zdravje?

Da. Svetloba, ki je energija in življenje, in barva, ki je rezultat součinkovanja energije in snovi, imata vidne vizualne, čustvene in biološke učinke na življenjske cikluse žive narave, na ravnovesje med okoljem, energijo in posameznikom.

Omenjate fotobiomodulacijo in kromoterapijo. Ju lahko predstavite?

Fotobiomodulacija je uravnavanje celičnih procesov s pomočjo natančno določenih svetlobnih režimov. Tako do neke mere lahko vplivamo na živčni, hormonski, imunski in gibalni sistem. Izboljša se denimo počutje in razpoloženje, pospeši se okrevanje, celjenje, gibljivost ter nastajanje zarodnih celic kostnega in hrustančnega tkiva. Kromoterapija pa je metoda zdravljenja, pri kateri na porušeno telesno ravnovesje dobrodejno delujemo s »pravo« barvo.

Lahko navedete nekaj primerov?

Rdeča je barva življenja in strasti. Dviguje krvni tlak, pospešuje srčni utrip in cirkulacijo krvi, deluje proti bolečinam, blaži mišično napetost in pomaga pri poškodbah in boleznih gibalnega sistema. Zelena vpliva na počutje, koncentracijo, pozitivno razmišljanje; spodbuja sproščanje, uravnava pretirano čustvovanje in občutljivost. Oranžna je naravni antidepresiv in spodbuja ustvarjalnost, veselje, učenje, čustvovanje, vpliva na delovanje spolnih žlez, podpira imunski sistem in pomaga pri bolečinah. Modra je barva miru in neskončnosti; deluje proti stresu in nespečnosti, sprošča živčevje in čustvene napetosti. Rumena je simbol sonca, bistri um, lajša težave s prebavo in presnovo, uravnava stanja strahu, tesnobe in občutka krivde. Vijolična uravnava spanje in budnost, uravnoveša nekontroliran apetit in motnje živčnega sistema ter krepi samopodobo.

Kako najbolje uporabiti spoznanja o učinkih svetlobe in barve?

Pozitivne učinke na zdravje lahko dosežemo, če uporabimo domiselno in tehnično izvedljivo kombinacijo prostora, osvetlitve, barv in intenzitete svetlobe.

Pa se ta spoznanja dovolj uporabljajo v praksi, denimo v javnih zavodih, šolah, vrtcih ipd.?

Nordijske države jih uporabljajo v celoti, v naš prostor pa se sramežljivo prebijajo; izboljšave sežejo le v marketing. Stanje duha je pač težko spremeniti, imeti moraš védenje, da se upreš zakrnelim vzorcem.

Katero védenje?

Da smo ljudje psihofizična bitja. Da moramo predvsem prisluhniti telesu. Da moramo posnemati naravo. Tudi pri osvetlitvi prostorov in uporabi barv, kjer nam tehnologija lahko pomaga. Ljudje potrebujemo (ugodno) svetlobo, ki pogojuje uspešno delo in vpliva na dobro počutje. Brez »prave« svetlobe nismo ustvarjalni. Ali kot pravi nobelovec Lorenz: »Za telesno in duševno zdravje nujno potrebujemo občutenje lepote, tako narave kakor življenjskega prostora.«

Iva Sivec

Dan spomina na mrtve

Osrednja občinska spominska slovesnost

Na zadnji oktobrski dan je pri spomeniku v Gonjačah potekala tradicionalna žalna slovesnost v počastitev spomina na vse žrtve NOB z območja Brd in Benečije.

Spominsko slovesnost vsako leto organizirajo Občina Brda, Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica ter Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Dobrovo, Kojsko in Medana. Vedno so prisotni praporščaki KO ZB Brd in delegacija OZVVS Brd. Kulturni program so oblikovali Pihalni orkester Brda pod taktirko Boštjana Vendramina, MPZ Srečko Kumar Kojsko pod umetniškim vodenjem Aleksandra Sluge in otroci POŠ Kojsko pod mentorstvom Klare Simčič. Zbranim je letos spregovoril Joško Zamar, podžupan Občine Brda in predsednik Socialnih demokratov Brd.

Dejal je, da se v teh dneh zbiramo ob spomenikih, ki so pomniki naše zgodovine, in tako počastimo spomin na vse tiste, ki so za svoje ideale žrtvovali življenja. Na Primorskem so najbolj zavedni umirali nasilne smrti že v času fašizma, med NOB pa je v Brdih izgubilo življenje preko 300 ljudi.

Dotaknil se je tudi današnjih razmer in izpostavil predvsem krizo vrednot, kot so tovarištvo in spoštovanje sočloveka, ter zaključil: »Spoštovani, poleg tega spomenika je bil postavljen mogočen razgledni stolp, s katerega se vidi daleč; beseda daleč naj bo za nas prihodnost. S prav usmerjenim pogledom poskrbimo, da ne bodo otroci, ki so vsako leto tu z nami, nikoli občutili, kaj pomeni beseda vojna. Da imamo jasen, razumen odnos do vseh, ki so izgubili življenja za boljše ideale. Njihov spomin počastimo z nekaj trenutki tišine. Slava jim!«

Ob častnem pozdravu praporščakov, pripadnikov OZVVS Brd, pripadnikov slovenske vojske in žalni koračnici pihalnega orkestra so delegacije k spomeniku ponesle vence Občine Brda, Območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica in Občine Števerjan.

Milena Beguš
Foto Andrej Colja

V spomin

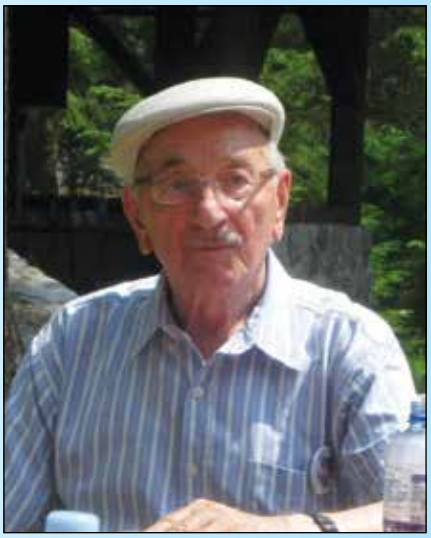
FRANC ČRNUGELJ ZORKO (1921–2013)

V petek, 18. oktobra, smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od Franca Črnuglja Zorka, partizana, generala, zgodovinopisca, predsednika odbora Skupnosti borcev 9. korpusa NOV in partizanskih odredov Slovenije.

Rodil se je 5. junija 1921 v Metliki. Po končani osnovni šoli se je vpisal v vojaško tehnično šolo v Kragujevcu. Po kapitulaciji Jugoslavije leta 1941 je pobegnil v Slovenijo, a že konec maja so ga v Kamniku aretirali Nemci in zaprli. Najprej je bil zaprt v Kamniku, nato v Škofovih zavodih v Šentvidu, od koder je pobegnil. Pridružil se je OF in leta 1942 odšel v partizane.

Na Primorsko je prišel februarja 1943 in bil dodeljen Južnoprimorskemu odredu, ki se je kmalu preoblikoval v Gregorčičevo brigado. Postal je politkomisar bataljona brigade, ki je pod vodstvom Jake Avšiča leta 1943 odšla v Beneško Slovenijo. Franc se je julija 1943 vrnil in postal sekretar Tolminskega okrožnega odbora mladine.

Po kapitulaciji Italije je bil imenovan za poveljnika štaba hitro se razvijajočega

Franc Črnugelj Zorko

Briško-beneškega odreda, utrdilo pa se je tudi sodelovanje z italijanskimi partizani. Konec januarja 1944 je s 30. divizijo NOVJ kot politični komisar 18. bazoviške brigade ponovno odšel v Beneško Slovenijo, kjer so poleg vojaških opravljali pomembne politične naloge v Beneški Sloveniji in Reziji.

Po osvoboditvi je dokončal vojaško šolanje in služboval po vsej Jugoslaviji, čustveno pa je ostal močno vezan na osvobodilni boj severozahodne Primorske. Zato se je tudi posvetil zgodovinopisju in med drugim napisal trilogijo Na zahodnih mejah, v kateri je zajel dogajanje med NOB v letih 1943 in 1944. Je tudi avtor monografije Briško-beneškega odreda. Poleg pisanja se je loteval različnih projektov, vezanih na NOB (seznami borcev, postavljanje spominskih obeležij, posvečenih dogodkom iz 2. svetovne vojne, organizacije proslav).

Franc Črnugelj je rad in pogosto prihajal v Brda in se redno udeleževal proslav in srečanj. Leta 2011 je na srečanju v Kožbani od Območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica prejel veliko zlato plaketo Janka Premrla – Vojka, od Bricev pa čestitke in darilo za 90. rojstni dan.

BBO in KO ZB Brd
Milena Beguš

V spomin

ALBIN SIRK (1919–2013)

3. oktobra je v 94. letu starosti v Gorici umrl Albin Sirk, uveljavljeni šolnik in družbeni delavec. Rodil se je 15. decembra 1919 v Kojskem. Šolal se je v Gorici na semenišču, ki ga je pred 2. svetovno vojno zapustil. Konec leta 1941 se je vpisal na študij medicine Univerze v Ljubljani, vendar je vojna študij prekinila. Vrnil se je domov, ker je bil vpoklican v italijansko vojsko.

Po končani vojni se je vrnil v Kojsko. Sodeloval je pri delu krajevnega ljudskega odbora in v aktivnostih za priključitev Brd k Jugoslaviji. V začetku leta 1947 je začel poučevati kot pripravnik na slovenskih šolah v Gorici. V letih 1947 do 1950 je bil po krivici zaprt v Ajdovščini in Ljubljani. Po vrnitvi iz zapora je ponovno poučeval kot pripravnik, dokler ni leta 1957 diplomiral iz prava na tržaški univerzi. Od leta 1970 je bil redni profesor, od leta 1974 do upokojitve leta 1985 pa ravnatelj, in sicer na strokovnem zavodu Ivan Cankar in na učiteljišču

Albin Sirk

Simon Gregorčič. Vse od ustanovitve je sodeloval pri delu Sindikata slovenske šole, več let tudi kot predsednik. Bil je član raznih komisij in ustanov, ki so delovale v okviru slovenske manjšine na Goriškem. Sodeloval je pri številnih objavah skript in učbenikov za slovenske šole.

Leta 2003 je izšla njegova knjiga z naslovom Življenje na nitki in podnaslovom Prigode trdoživega Brica po prvi in po drugi svetovni vojni. Predstavljena je bila tudi Bricem na gradu Dobrovo decembra 2003 (objava v 34. št. Briškega časnika).

Od našega rojaka Albina Sirka so se poslovili 7. oktobra na pokopališču v Štandrežu. Ob odprtem grobu je spregovoril prof. Joško Prinčič, predsednik slovenskega šolskega sindikata v Gorici in njegov nekdanji študent.

Milena Beguš

Italijanske vojaške bolnice v Brdih med prvo svetovno vojno

Največja bolnica je bila v Kojskem

V vojnem času vsaka vojskujoča stran organizira vojaško sanitetno službo s previjališči takoj za bojno črto, nekoliko v zaledju pa vojaške bolnice. V Goriških brdih sta med prvo svetovno vojno operirali dve italijanski armadi, 2. in 3., ki sta se po padcu Gorice pomaknili na Kras.

Sanitetna služba 2. armade, ki je ves čas vojne operirala v Brdih, je bila pod nadzorom polkovnika T. Santora (1). Po različnih italijanskih virih je manjša bolnica imela od 50 do 100, večja pa preko 100 ležišč. Znano je, da so bile večje ali manjše bolnice v Biljani, na Dobrovem, v Dolenju, Drnovku, Golem Brdu, Kojskem, Kozani, Rutarjih, Seniku, Vedrijanu, v župnišču v Vipolžah, Belem, pod Brestjem, v šoli v Kojskem, Martinjaku, Rutarjih (2), v osnovni šoli Medana, na Plešivem, kamor se je 13. oktobra 1915 vselila manjša vojaška bolnica (3), v mlinu nasproti pokopališča v Podsabotinu, v Šmartnem in še drugod.

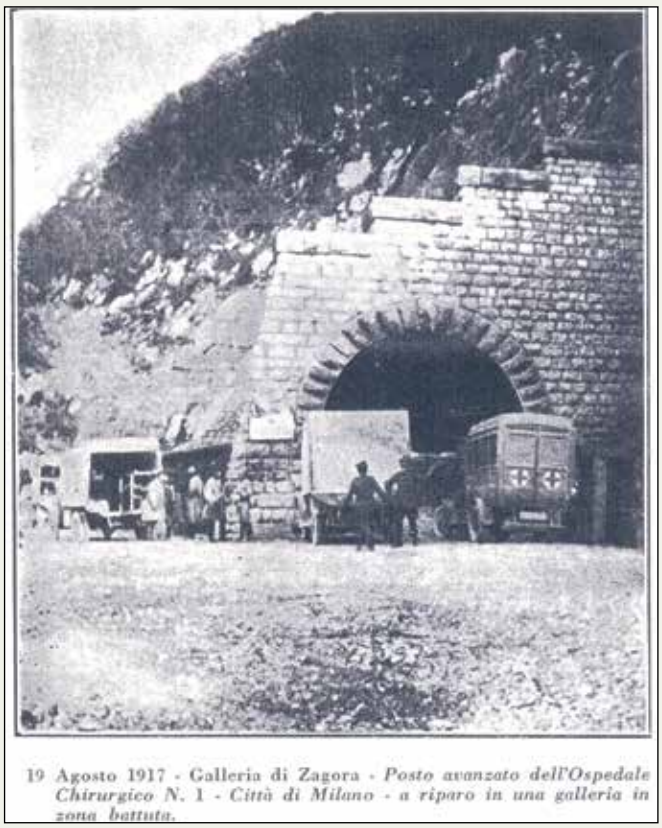
Tudi italijanski Rdeči križ je organiziral nekaj svojih bolnic, vsekakor pa je oskrbel in nadzoroval bolničarsko osebje za vse bolnice, ki so ga sestavljale bolničarke prostovoljke. Nad njimi je bedela in jih z obiski nadzirala Helena Francoska, vojvodinja d'Osta, tudi Elena d'Orléans, sicer soproga Emanuela Filiberta vojvode d'Osta, poveljnika 3. italijanske armade. Njene obiske vojaških bolnic na celotnem bojišču je objavil italijanski Rdeči križ leta 1930 v knjigi »Accanto agli Eroi«. V publikaciji, kjer so datirani dnevi obiskov, navajajo vodje teh vojaških bolnic večinoma z nazivi »direttori«, tudi z vojaškim činom, a brez podatka o zdravstveni izobrazbi, kar nakazuje na to, da je morda bilo vodstvo vojaških bolnic v Brdih večkrat iz vojaških vrst in ne zdravstvene stroke.

Nedvomno so bila najprej organizirana previjališča in majhne bolnice takoj za bojno črto oz. nedaleč od nje. Prav v začetku vojne je bilo za vsak bataljon določeno samo eno previjališče, z razvojem bojev pa sta bili potrebni vsaj dve. Delo zdravnika takoj za bojno črto je bilo zaradi terena in sovražnikovega obstreljevanja neprimerno težje in nevarnejše kot pa v vojaških bolnicah proč od bojne črte. Po do sedaj znanih podatkih so se v neposredni bližini bojišč v Brdih izpostavljali smrti dr. Primo Dondero, njegovi kolegi dr. De Logu, dr. Capugi, dr. Spelta (4) in kasneje dr. Giovanni Manzini. Vsekakor jih je bilo mnogo več, le podatkov ni najti.

Slab izbor zdravil

Za reševanje življenj so bili zdravnikom poleg obvezilnega in kirurškega materiala na voljo le slab izbor zdravil, od dezinfekcijskega materiala pa alkohol, jodova tinktura, jodirani bencin, kreolin, apno, limone, injekcije proti koleri (5), preparati z raztopljenim stovainom in novocainom. Od tovarniško izdelanih zdravil so imeli vsaj v začetku vojne še tablete aspirina, proizvoda nemške tovarne Bayer, še pred vstopom ZDA v prvo svetovno vojno pa njegov ustrezni nadomestek, ki se je proizvajal v zaplenjenih nemških podružnicah tovarne Bayer v ZDA.

V vsaki vojni je voda velik problem, v prvi svetovni je bil še toliko večji, saj so bili v večjih vaseh vodovodi zelo redki.

19 Agosto 1917 - Galleria di Zagora - *Posto avanzato dell'Ospedale Chirurgico N. 1 - Città di Milano - a riparo in una galleria in zona battuta.*

Predor na progi Nova Gorica–Jesenice nasproti Zagore pri Plavah, kjer je bil kirurški oddelek št. 1 kojščanske bolnice Città di Milano avgusta 1917
(C. R. I., Accanto agli Eroi, slika 11, str. 177)

Zato je italijansko vojaštvo za osebno higieno vojaštva in tudi za pitje ogradilo še tako slab izvir ali pa celo potoke običajno s tremi betonskimi pregradami, da se je voda vsaj malo očistila najprej preko drobnega kamenja, nato preko peska in nazadnje preko oglja.

Deloma ohranjene take pregrade ali bazenčke še vedno najdemo v dolinah Pevmice, Oblanča, Birše, Čubnice in Kožbanjščka, bili pa so tudi v dolini Fedriha in Reke, le da so bili tam zaradi obdelovanja zemlje odstranjeni. Žal vse to in tudi injekcije proti koleri niso pomagale zaustaviti njenega nezadržnega širjenja, ki se je na briških bojiščih pojavila že julija 1915 (6).

Za bolnico v Kojskem je znano, da sta v njej operirala vsaj dva kirurga, dr. Giulio in dr. Cattaneo (7), in prav gotovo še marsikateri drugi zdravniki, le da še ni najti podatkov o njih. Za bolnico v Vedrijanu je znano, da je v njej deloval dr. Flaminio Rastello, ki se je podpisal pod zdravniški izkaz kojščanskemu trgovcu Pahorju (8). Časopis Slovenec iz maja 1918 in po njem tudi D. Sedmak v Briškem zborniku omenjata, da se je v Medani med vojno izživljal nad civilisti občinski zdravnik Barbára (9). V nekem dokumentu za izplačilo vojne odškodnine je leta 1922 zdravnik na Dobrovem, tedaj 44-letni dr. Armando D'Ottone, ki se je med obema vojnima izkazal kot zagrizen fašist, dal pismeno pozitivno izjavo nekemu upravičencu vojne odškodnine (10). V njem se sam navaja kot »Capitano medico in congedo«, kar pomeni, da je odslužil vojsko in bil za časa vojne zdravnik s činom kapitana, torej

Italijanske vojaške bolnice v Brdih med prvo svetovno vojno

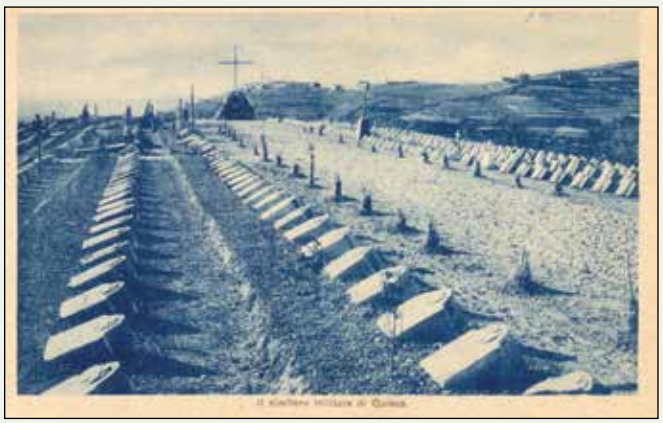
vojaški zdravnik. Ljudje so ga zaradi goste brade imenovali Barbuc (ital. barba = brada), iz česar lahko sklepamo, da je zagotovo šlo za isto osebo.

Največja in verjetno tudi na najvišji strokovni ravni od vseh bolnic v Brdih je bila prav gotovo bolnica v kojščanskem gradu. V zahtevku po vojni odškodnini za uporabo gradu v Kojskem za bolnico, ki ga je lastnik dr. Oscar Cumar naslovil na Civilni komisariat v Trstu, je razvidno, da je bila bolnica v gradu organizirana že 24. maja 1915 (11). Podatki o bolnici ali bolnicah v Kojskem se v različni literaturi (12) precej razlikujejo. Razlike so v krajih in lokacijah, od galerije pred predorom pri Plavah na progi Nova Gorica–Jesenice nasproti vasi Zagora, preko Kojskega, kjer naj bi bila v šoli in ne v gradu, do Gorice. Omenja se tudi, da so bile tri bolnice Città di Milano, št. 1, št. 2 in tudi št. 3. Prav tako so velike razlike v časovnih podatkih, vsekakor pa je vsaj za centralno kojščansko bolnico jasno, da je bila ves čas vojne v gradu, kar izpričuje zahtevek dr. Oskarja Cumarja po vojni odškodnini. Bolnica je bila za vojne razmere res velika, leta 1915 sta v njej operirala vsaj dva kirurga, dr. Giulio in dr. Cattaneo. Bolnica je imela tudi veliko lekarno, vodil jo je »poročnik farmacevt Bigini, ki je pomagal pri obvezovanju« (13).

Italijansko vojaško pokopališče v Kojskem

Bolnica št. 3 v Kozani je bila v poštnem poslopju, iz katerega se je moral izseliti poštar (14), saj naj bi »v Kozani pripravili bivališča za bolnike s kolero«, kjer je bilo sredi novembra 1915 že 1200 obolelih. Zaradi velikega števila obolelih so nato preuredili tudi šolske prostore v lazaret. Priskrbeli so še »parno napravo« za prečiščevanje vode (15). Ta lazaret je bil največji v Brdih.

Iz dnevnika obiskov vojvodinje d'Osta v vojaških bolnicah povzamemo, da so bile v Kojskem tudi bolnice št. 11, št.

110 in mala bolnica št. 16 ter mobilna kirurška ambulanta italijanskega Rdečega križa št. 1. Poraja se rahel dvom, da bi bile v Kojskem poleg velike bolnice Città di Milano s tremi oddelki 1, 2 in 3 še tri gornje bolnice poleg mobilne kirurške ambulante, ki je bila prav gotovo nujno potrebna v bližini bojev. So morda bili gornji oddelki preštevilčeni v št. 11, 110 in 16? Mogoče pa je tudi, da je bila katera od teh v dolini Pevmice.

Dopisnik Slovenca, ki je obiskal Brda po kobariškem preboju, je o obisku v Kojskem zapisal, da je bil pred cerkvijo napis »Città di Milano, Ospedale chirurgico« ter mali bolniški oddelek »Ospedaletto 106 Succursale« in še dalje »Za gradom se nahaja zelo prostrano pokopališče« (16). Sta bili v Kojskem dve mali bolnici 16 in 106 (če je bila ta oznaka bolnice pravilna, potem je zadnja prišla iz Krmina) ali gre pri enem od obeh podatkov za zamenjavo številk?

Dr. P. Dondero v svojem dnevniku omenja tudi neko »2. poljsko bolnico«, vendar ni jasno, ali je s tem mislil neko samostojno bolnico ali je to bila druga bolnica oz. drugi oddelek glavne bolnice v Kojskem. Navaja tudi »malo poljsko bolnico«, ki bi lahko bila prej imenovana 2. poljska bolnica ali morda 3. oddelek glavne bolnice. V svojem dnevniku omenja tudi sanitetno postajo v Podsenici, ki jo je vodil poročnik Mazzone. Dalje se omenja lazaret št. 11, ki je bil v šoli v Kojskem (17). V Kojskem je imel sedež tudi sanitetni oddelek 4. divizije v sklopu 2. armade, ki ga je vodil major dr. Nota. Vojvodinja Elena d'Osta navaja, da je bil sedež v lepi hiši, ki »dominira nad dolino« (18). O drugih bolnicah pa več v naslednji številki.

Opombe in viri:

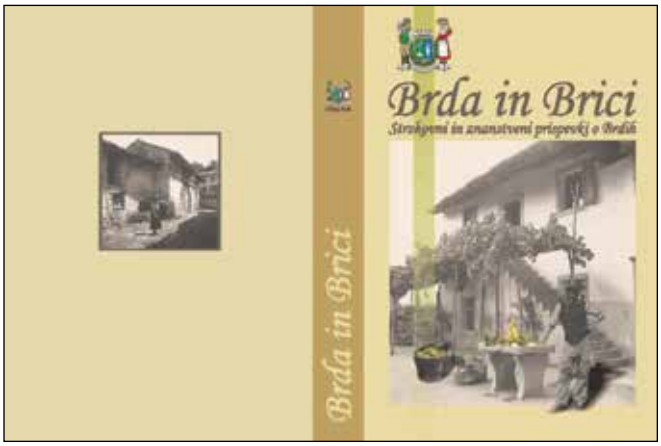
1. Accanto agli Eroi, Diario di Guerra di sua Altezza Reale la Duchessa d'Aosta, Ispettrice Generale delle infermiere volontarie della Croce Rossa Italiana, str. 92 in 165, Croce Rossa Italiana, Rim 1930, dalje C. R. I., Accanto agli Eroi
2. Internet, Elenchi Unità e loro dislocazioni, Guerra 1915/18, Faldone 1, dalje Elenchi Unità
3. Giovanni B. Panzera, Cormons, Terra per due Patrie, str. 112, Edizioni Vino della Pace, Krmin 1998
4. Primo Dondero, Briški dnevnik, prevod Vili Prinčič, tednik Oko, št. 151/1998, dalje P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko
5. P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko, razne št.
6. P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko, št. 155/1999
7. P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko, št. 146/1998
8. Franc Pahor, Blagajniška knjiga, 19. 8. 1917, fotokopije, mapa 18, Goriški muzej, grad Dobrovo
9. Slovenec, št. 113/1918, Primorske novice, Iz Goriških Brd oz. D. Sedmak, Goriška Brda kot zaledje soške fronte, Briški zbornik, str. 259, Občina Brda 1999
10. Archivio statale Gorizia (dalje ASGO) Commissione per i Danni di Guerra, Gradisca, Tarvisio, Tolmino, busta 73, fasc. 87, dokument 600/22
11. ASGO, Commissariato Civile di Gorizia, busta 30, filza 186
12. Croce rossa italiana, "Il primo ospedale Chirurgico Città di Milano" al Campo, Milano 1920, na neuradni internetni strani www.Cimeetrincee in C. R. I. Accanto agli Eroi
13. P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko, št. 160/1999
14. Kozanski – Oskar Reya, Nepozabljena Brda, str. 27, Vitrum, Ljubljana 2002
15. P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko, različne številke
16. Slovenec, št. 277/3.12.17, Pod do Soče, V Kojskem
17. P. Dondero – V. Prinčič, Briški dnevnik, Oko, št. 155, 159 in 163/1999
18. C. R. I., Accanto agli Eroi, str. 93

Branko Morenčič

Strokovni prispevki

Brda in Brici - pomembna znanstvena monografija o Brdih

Konec novembra je pri Občini Brda izšlo za Brda izjemno pomembno delo, obsežna strokovna in znanstvena monografija z naslovom *Brda in Brici*. Delo obsega enaindvajset strokovnih in znanstvenih prispevkov s področij likovne umetnosti, stavbarstva, zgodovine, etnologije, vinogradništva in vinarstva, botanike, jezika, literarne zgodovine in arhivistike na temo Brd. Monografijo uvede prispevek pok. Marka Vuka o umetnostnozgodovinski dediščini Brd, Agata Sirk oriše Spacalove freske v gradenski cerkvi, Alenka Fikfak, ki zaključi poglavje o likovni umetnosti in stavbarstvu Brd, predstavlja razvoj briške hiše. Obsežno poglavje z naslovom *Brda in Brici* skozi zgodovino uvedeta arheologa Miha Mlinar in Beatriče Žbona Trkman s predstavitvijo arheoloških novosti z Gradu Dobrovo. Peter Stres podaja pregled delovanja duhovnikov v Brdih od 16. stoletja do osamosvojitve Slovenije. Branko Marušič v svojem prispevku o vzrokih za spreminjanje narodnostne meje v Brdih navaja primer danes popolnoma italijanizirane briške vasi Dolenje. Tanja Gomiršek predstavlja briško društvo Slovenski jez in vpliv njenega predsednika Andreja Žnidarčiča na kulturno in narodno življenje Brd v 19. stoletju. Ivanka Uršič predstavlja pet Brik, ki so pomembno prispevale h kulturnemu življenju Brd na prelomu iz 19. v 20. stoletje. V prispevku o obrtnikih v Brdih Darinka Sirk prinaša seznam obrtnikov v Brdih do 80. let 20. stoletja. Obdobje 2. svetovne vojne v svojih prispevkih zajemata Slavica Plahuta in Milena Beguš, prvi prispevek prinaša pregled partizanskega šolstva v Brdih, drugi pa skrb za ranjence na tem območju. Jurij Rosa predstavlja briško arhivsko dediščino. Zanimivo je, da je najstarejši dokument, ki ga premore novogoriška arhivska ustanova, prav iz Brd in se nahaja v arhivskem fondu Zemljiško gospostvo Dobrovo, nastal pa je pred dobrimi petsto leti. Prispevek Vlaste Tul prinaša seznam briških kulturnih društev s konca 19. in začetka 20. stoletja in kaže na to, kako bogato kulturno življenje so imela Brda v tistem času. O rebuli kot žlahtni vinski trti Brd piše Denis Rusjan, o botanično najbolj zanimivih delih Brd pa botanik Igor Dakskobler. Poglavje o besedni umetnosti Brd prinaša tri prispevke, in sicer o briških ljudskih pesmih (Marjeta Pisk), recepciji Alojza Gradnika v Angliji in Franciji (Ana Toroš) ter o vlogi bratov Širok za bujenje narodne identitete v Brdih (Marija Mercina). Knjigo zaključujejo trije jezikoslovni prispevki: o ledinskih imenih,

izpeljanih iz imen bukev in oljka v vzhodnih Brdih (Vlado Klemše), Brdih v Slovenskem lingvističnem atlasu (Danila Zuljan Kumar) in vedrijanskem govoru (Mateja Žnidarčič).

Monografija, ki sta jo uredili Danila Zuljan Kumar in Tanja Gomiršek, prinaša obilo novih zanimivih in koristnih informacij o Brdih in njih ljudeh, zato bo poučno branje za Brice in vse tiste, ki jim je ta pokrajina pri srcu. Sodobni človek se vedno bolj zaveda pomena tradicije, ki jo poskuša kot del okolja in kulturne krajine, v kateri živi, predstaviti vedno številčnejšim obiskovalcem Brd. Pričujoča knjiga je zato dragocena kot vir podatkov o Bricih, njihovem delu, kulturi in drugih dogodkih, ki so v preteklosti potekali v Brdih. Skupaj z zbranimi prispevki iz *Briškega zbornika* (1999) tako obuja spomine starejše generacije na doživete dogodke, spomine njihovih prednikov in prebuja znanje o preteklosti. Mladim je izhodišče za razmišljanje in ponos na to, da živimo v naših lepih Brdih, ki so kljub temu, da so deželica na prepihu, vedno ohranjala slovensko besedo. Mi vsi smo, kot je zapisal naš pesnik Gradnik, »*dediči, ki čutimo očetov predrage darove, njih breme*«, saj smo »*vsi skupaj povezani kot vozli so mreže*«. Hkrati delo pomeni izjemen znanstveni prispevek k poznavanju Brd. Monografija je na voljo v Briški butiehci pod arkadami Gradu Dobrovo (tel. št. 3959595).

Danila Zuljan Kumar, Tanja Gomiršek

70 let od osvoboditve žrtev fašizma

Pred desetimi leti

Po kapitulaciji Italije je večtisočglava množica zelo izčrpanih taboriščnikov, zapornikov in vojaških ujetnikov bežala iz številnih italijanskih zaporov in taborišč proti Sloveniji. Največji del je šel preko ozemlja od Gorice do Bovškega. Največ je bilo Slovencev, poleg njih pa so bili tudi iz drugih delov nekdanje Jugoslavije, iz Albanije in celo iz Avstralije, Nove Zelandije, Indije in republik nekdanje Sovjetske zveze.

S pomočjo OF so prebivalci tega območja zanje organizirali sprejem, jim nudili začasno varnost, hrano in prenočišče. Poleg tega so jim dajali potrebne informacije za njihove nadaljnje odločitve. Organiziran sprejem je bil toliko bolj pomemben, ker je nemški okupator s pomočjo preostalih fašistov še izvajal vpade in aktivnosti, med katerimi je bil tudi lov na nekdanje taboriščnike. Pomoč so ljudje nudili vsem, ne glede na njihovo narodnost, vero in politično prepričanje (iz zapisa Danila Perčiča, nekdanjega

Brici obiskali Loznico

Dobrodelni nogometni veterani

Pristnim prijateljskim odnosom in veselju ob ponovnem snidenju veteranov Nogometnega kluba Brda in Nogometnega kluba Gornji Dobrić iz Loznice v Srbiji smo lahko bili sredi oktobra priča vsi, ki smo jih na tem obisku spremljali.

Glavni pobudnik in »krivec«, da je do teh srečanj prišlo, je briški veteran Milutin Maroković s koreninami v Loznici. Od leta 2005 si tako pobratena kluba izmenjujeta obiske. Tokrat so bili na vrsti Brici, da odpotujejo v Srbijo.

Prvi večer je v središču Loznice zadišalo po pečenem pršutu na »octu«, klobasah in polenti. Domačini, ki so sicer bolj vajeni piti rakijo ali pivo, so ob jedeh lahko degustirali vina Peršolje in Ščurka ter odlična oljčna olja Bosse Borisa Mariniča. Ob dobri hrani in pijači pa seveda ni smela manjkati

glasba. Tokrat so Brici s seboj povabili člane zasedbe Briški kvintet, ki so z igranjem Avsenikove glasbe razvedrili vse prisotne.

Obisk pa je imel tudi dobrodelen namen, saj so predstavniki Občine Brda, sponzorji ter veterani lokalni bolnišnici podarili invalidske vozičke.

Že tradicionalno se je srečanje zaključilo z nogometno tekmo obeh ekip, sledila pa sta mu skupni družabni večer ter obljuba, da se kmalu spet srečamo.

Rosana Volk

postavili spomenik

taboriščnika in borca BBO).

Odbori skupnosti borcev 30. divizije NOV in BBO (Briško-beneški odred) OŠPZ (operativni štab za zahodno Primorsko) so leta 2003 v Vipolžah postavili spomenik piramido, ki naj stoji »v spomin in opomin«, kot so zapisali v priložnostni brošuri in kot je razvidno iz zapisov na treh stranicah piramide:

- Po kapitulaciji Italije septembra 1943 se je vrnilo na območje od Gorice do Bovca več tisoč trpečih. Preko 2000 jih je vstopilo med partizane.
- Hvala Bricem in prebivalcem Posočja za organiziran sprejem in pomoč.
- V spomin žrtvam fašizma, ki so se vračale iz taborišč, zaporov, konfinacije, ujetništva, pregnanstva in battaglioni speciali.

Ob 60. obletnici postavili septembra 2003 Občina Brda in borci NOB.

Milena Beguš

Dom upokojencev Podsabotin

Šolarji jih nasmejejo

Sredi oktobra smo v Domu upokojencev Podsabotin praznovali rojstne dneve stanovalcev, ki so slavili septembra in oktobra. Med njimi so bili tudi Brica Martin Pelicon in Ivan Vuga ter Briki Leandra Koršič in Danica Marušič.

Praznovanje nam je polepšal hišni zborček, pridružili pa so se mu tudi stanovalci in svojci.

Da so popoldnevi naših stanovalcev lepši in krajši, vedno znova poskrbijo učenci OŠ Dobrovo, ki z njimi igrajo karte, ustvarjajo in – kar je tudi največ vredno – se z njimi nasmejijo.

Martinovanje je praznik, ki nam zagotovo ne uide. Naša srca in telesa so nam tudi letos prijetno pogreli mlado vino Vinske kleti Goriška brda, zvok harmonik učencev OŠ Solkan in nastop briških mažoretk. Tudi martinova tombola, ki je že prava tradicija v našem domu, nam je narisala nasmehe na obraze. Decembra nas je obiskal Miklavž.

Romina Velišček

Poletna liga balinark Medana

Letos zaključek v Kobaridu

Tako kot vsako leto so se medanske balinarke tudi letos vključile v prijateljsko tekmovalno ligo severne Primorske. Lani so se vse ekipe po zaključni letni ligi dobile in proslavile v sedaj že zaprti gostilni na Dobrovem, letos pa so imele zaključek v Kobaridu. Pravijo, da bodo, če jim bo zdravje služilo, nadaljevale tudi prihodnje leto.

Iva Kos

Člani DU Kojsko v Srbiji

Izlet v Beograd in Novi Sad

Izlet v Srbijo

Člani DU Kojsko in naši prijatelji smo zadnji vikend v oktobru v zgodnjih jutranjih urah krenili proti Srbiji. Vreme nam je bilo več kot naklonjeno, saj smo uživali v pravih poznopoletnih temperaturah. Pot nas je vodila najprej do srbske prestolnice, kjer smo si za začetek ogledali z avtobusa Beograd. Žal smo Hišo cvetja opazovali le od daleč in je nismo obiskali, saj je bila zaprta, ker so ravno takrat potekale priprave na pogreb nekdanje Titove soproge Jovanke. Kljub temu smo si na Dedinjah ogledali hišo, kjer je živela. Peljali smo se tudi mimo stadiona Crvena Zvezda, mimo nekdanje skupščine SFRJ, parlamenta Republike Srbije in številnih veleposlaništev. Poseben vtis je pustila napol porušena zgradba v središču mesta, ki je bila leta 1999 poškodovana v bombnem napadu. Ogledali smo si notranjost največje pravoslavne cerkve na Balkanu, cerkve sv. Save, obiskali znamenito trdnjavo Kalemegdan na sotočju rek Save in Donave ter se sprehodili po glavni beograjski promenadi, ulici kneza Mihajla, kjer smo začutili vrvež velemesta. Naslednji dan nas je pot vodila v Topolo, kjer se nahaja grad družine Karađorđević in na hrib Oplenac, ki velja za njihov mavzolej. Obiskali smo cerkev sv. Jurija (sv. Đorđe) z grobnico Karađorđevićev ter pot nadaljevali v Kragujevac, kjer smo si ogledali impresionistični spominski center in park, posvečen številnim žrtvam pokola v oktobru 1941. V Kragujevcu je še vedno mogoče videti avtomobile, kot so »stoenka«, »fičko«, yugo in florida, saj je bila v času Jugoslavije tam tovarna Zastava. Na poti nazaj smo se ustavili v Smederovem, kjer smo si ogledali trdnjavo, ki sodi med največje v Evropi. Dan smo zaključili na večerji na Skadarliji ob zvokih prijetne domače glasbe. Dnevi, polni smeha in dobre volje, so se končali z nedeljskim ogledom samostana v Krušedolu, obiskom trdnjave Petrovaradin in ogledom Novega Sada.

Izlet v Srbijo nam je ostal v prijetnem spominu in marsikdo je pri sebi sklenil, da se bo v tiste kraje še vrnil.

Nataša Vuga

Briška Antena v Moravčah

Na novi tržnici zaželeno tudi briško sadje

Verjeli ali ne, signal Briške antene, medij, ki si ga lahko ogledate na internetu, sega do Moravč. Intervjuje Briške antene o briškem življenju so si Moravčani ogledali na letošnjem tradicionalnem martinovanju 15. novembra, ki ga njihova občina pripravlja za občane. Letos so pridobili novo tržnico, na kateri želijo prodajati domače slovenske izdelke. Po besedah župana Martina Rebolja je na tej tržnici zaželeno tudi briško sadje.

Na osrednji prireditvi je Joško Zamar predstavil značilnosti letošnje vinske letine in letošnja vina. Po prireditvi so obiskovalci vina Vinske kleti Goriška brda pokušali pri predstavniku Tonetu Zupanku.

Gledalcem je bil posebno zanimiv prispevek Briške antene Alana Marca o mladih, ki za prevoz s prireditev domov koristijo taksi službo.

Joško Zamar

Briška antena Moravče

Dobrodelni Martin v Šmartnem

Ljudje odprtih rok darovali za otroke v stiski

Pridi, človek, in daruj svoj dar, ki je lahko tudi povabilo ljudem, naj verjamejo v sočloveka, mu zaupajo in pomagajo. Tudi tako, da v star, napol razpadel flaškon zatlačijo kakšen desetak ali več.

Da bo za malico in letovanje

Že drugič zapored je flaškon stal na mizi v Golobovi hiši v Šmartnem. Ideja se je porodila Darku Velikonji, organizatorju lanskega dobrodelnega Martina, in Miranu Peršolji, ki se je podpisal pod letošnjega. Naslednje leto, pravita, bosta nastopila skupaj, in obljubljata, da bo prireditev postala tradicionalna. Ob vinu, ki ga je podarilo dvajset briških vinarjev, divjačinskem golažu, ki ga je prispevala Lovska družina Sabotin, in pršutu letošnjega organizatorja so se ob glasbeni spremljavi dalmatinske klape in Slavka Ivančiča, risbah dobrovskih učencev in sloganu »Otroci so naša skrb« odprle roke ter v flaškon spustile svoj dar. Obiskovalci so darovali za briške otroke, katerih starši ne zmorejo plačevati šolske malice in ne letovanja zanje, nekaj pa je šlo tudi za otroke iz novogoriških šol. Stiske preštevilnih, o katerih poslušamo iz dneva v dan, se tako sicer ne rešijo, vendar je posluh zanje nekaj, kar stisko olajša in pripomore k dvigu sočloveka. Kajti za človeka odprtih rok je iskanje tistega, ki bo dar sprejel, večja radost od darovanja, pravi veliki Gibran, in dobrodelni Martin, organiziran ob letošnjem martinovanju v Šmartnem, sicer le kamenček na poti k sočloveku, je znal privabiti tiste, ki so dali svoj dar z veseljem, in poiskati tiste, ki bodo njihov dar prejeli.

Iva Sivec

Foto Leo Caharija

Aktivnosti DU Dobrovo v zadnjem četrtletju

Martinovali so na Kozjanskem

V zadnjem četrtletju letošnjega leta DU Dobrovo ni mirovalo. Čeprav našega načrta še nismo izpolnili, smo odločeni, da ga bomo v kratkem.

Naše upokojence smo v oktobru popeljali na Azurno obalo. Monako, Nico, Cannes in St. Tropez smo si ogledovali tri dni. V tem predelu Francije živijo ljudje s celega sveta, predvsem pa tisti s polnimi žepi. Izbrani del francoskega ozemlja nam je bil zanimiv in lep, a smo se radi vrnili domov v Brda.

Martinovanje smo praznovali na Kozjanskem. Tam se ponašajo z dih jemajočo pokrajino, razvitostjo in delavnimi ljudmi. V decembru nas čaka še nekaj obveznosti, saj bomo obveščevalce, člane UO, NO in ČR peljali v Gradec v Avstrijo, obdarili pa bomo tudi vse starejše občane nad 80 let starosti. Finančna sredstva sta ob tej priložnosti prispevali občina in DU Dobrovo. Za zaključek leta pripravljamo srečanje v gradu na Dobrovem, na katerega so vabljeni vsi upokojenci.

Člani DU Dobrovo

Ob izteku leta se zahvaljujem vsem, ki so kakor koli prispevali k uspešnosti društva. Občini Brda z županom Francem Mužičem na čelu se še posebej zahvaljujem za finančno pomoč in razumevanje. Hvala tudi Dejanu Ambrožiču za usluge in pomoč. Na koncu se v imenu upokojencev zahvaljujem predsedniku društva Borisu Rožiču, ki društvo vodi že 9 let in se zanj razdaja. V imenu društva in v mojem imenu želim vsem prebivalcem Brd srečno, uspešno in mnogo zdravja v letu 2014.

Sidonija Markovic

Društvo upokojencev Medana na Hvaru

Ob harmoniki peli in plesali tudi Japonci

Člani DU Medana

Upokojenci iz Medane ter širše severnoprimorske regije smo se med 18. in 20. oktobrom mudili na Hvaru. Čeprav smo v zgodnjih jutranjih urah zapustili Medano, nam je kaj hitro postalo jasno, da bo na avtobusu veselo in zabavno. V ekipi smo imeli kar dva harmonikarja, kitaristko in osebo, ki je obvladala igranje orglic. Okrog dvanajstih smo prispeli v Split. V Dioklecijanovi palači smo imeli kosilo, nato pa smo se vkrcali na trajekt, ki nas je pripeljal na Hvar. Tudi hotel, kjer smo bili dva dneva nameščeni, se je imenoval po otoku Hvaru. Po večerji smo poslušali dalmatinske pesmi, ki jih je posebej za goste hotela (poleg nas so bili še Štajerci, Japonci ter še ena skupina Primorcev) prepevala dalmatinska klapa.

Naslednji dan po zajtrku smo si ogledali Stari grad, pomorsko središče, več cerkva, dvorec Tvrdalj in dominikanski samostan. Lahko bi strnili, da smo videli vse, kar si je bilo vredno ogledati. Zvečer pa smo po večerji zaplesali ob zvokih priljubljenih dalmatinskih pesmi, ki nam jih je zaigral izbrani trio.

Zjutraj smo se ponovno podali na ogled mesta Hvar, ki slovi kot eno izmed najlepših mest na Jadranu. Res smo imeli veliko videti in si ogledati. Popoldne pa smo se vkrcali na trajekt, kjer smo plesali ob zvokih harmonike našega Danija. Pridružili pa so se tudi Japonci in vsi drugi, ki so bili na krovu. Čeprav trajekt do celine pluje dve uri, se nam je zdelo, da je plovba minila zelo hitro. V Splitu nas je čakalo kosilo, nato pa smo se odpravili proti domu.

Ob tako lepem, sončnem in toplem vremenu, vzdušju vseh 54 potnikov, kolikor nas je bilo na avtobusu, in dveh šoferjev z vodnico smo si bili na koncu izleta vsi enotni, da smo doživeli nekaj nepozabnega. Prepričani smo, da bo ta izlet ostal še dolgo v lepem spominu vseh, ki smo bili na Hvaru.

Iva Kos

Igor Simčič in ruski veleposlanik Doku Zavgajev o razvojnih priložnostih v Goriških brdih

Brda kot povezovalni člen Slovenije in Rusije

Igor Simčič in ruski veleposlanik Doku Zavgajev

Igor Simčič je ustanovitelj projekta Esimit Europa, ki povezuje celotno evropsko celino in je postal prepoznaven simbol sodelovanja med Evropsko unijo in Rusijo. Projekt na najvidnejši način predstavlja ena najhitrejših jadrnic na svetu, Esimit Europa 2, ki pluje pod evropsko zastavo in uživa pokroviteljstvo predsednika Evropske komisije Joseja Manuela Barrosa, uradno podporo predsednika Evropskega parlamenta Martina Schulza ter ruskega zunanjega ministra Sergeja Lavrova. Njen glavni sponzor pa je rusko energetsko podjetje Gazprom.

Igor Simčič, ki je letos spomladi postal častni konzul Ruske federacije v Sloveniji, je v novembru na domačiji Medot na Dobrovem gostil Dokuja Zavgajeva, veleposlanika Ruske federacije v Sloveniji. Pogovarjala sta se o možnostih za sodelovanje med slovenskimi in ruskimi podjetji ter o razvojnih priložnostih tako v regiji kot širše. Ravno Goriška brda so namreč tudi ena izmed mogočih lokacij častnega konzulata Ruske federacije v Republiki Sloveniji.

»Ruskega veleposlanika Zavgajeva sem povabil na srečanje k nam v Brda, kjer vidim veliko priložnost za razvoj platforme za formalna in neformalna srečanja. To je lahko priložnost za gostitev najvidnejših predstavnikov evropsko-ruske diplomacije, športa, kulture in gospodarstva, kjer v sproščenem okolju tkejo pristne vezi in se dogovarjajo o ključnih vprašanji. Če so ob pravi priložnosti pri roki tudi pravi projekti, ki se ponudijo potencialnim investitorjem, tudi posel ni izključen, Goriška brda pa imajo potencial za pripravo dobrih projektov,« je Igor Simčič podrobneje pojasnil namen njunega poslovnega srečanja v Goriških brdih. Razkazal mu je tudi domačijo Medot, kjer si s prenovo poslopja prizadevajo za vzpostavitev takšnega prostora, ki bo pripravljen za sprejem gostov tudi na najvišji ravni. Doku Zavgajev, veleposlanik Ruske federacije v Sloveniji, je ob tem povedal: »Častni konzulat v čudovitem okolju Goriških brd bi prav gotovo dejavno prispeval k izvedbi poslovnih dogodkov in s tem k utrditvi gospodarskih vezi med našima državama pa tudi širše.« Sogovornika sta se strinjala, da je za uresničenje takšnega projekta v Goriških brdih poskrbljeno tako z naravnimi danostmi in avtentičnimi dobrotami kot tudi z obstoječimi projekti na področju investicij v ponudbo in storitve, vse to pa je uresničljivo predvsem ob dobrem sodelovanju z lokalno skupnostjo, ki zagotavlja vso potrebno infrastrukturo.

Eldina Knez

Aktivnosti DU Kojsko

Starejši za starejše

Društvo upokojencev Kojsko je od leta 2006 vključeno v projekt ZDUS-a »Starejši za višjo kakovost življenja doma«, ki skrbi za kakovostnejše življenje starejših doma. V projektu dela 14 prostovoljk, ki so v letošnjem letu doslej opravile 265 obiskov, od tega 135 v obliki druženja in 30 za druge manjše pomoči. Pred prazniki bodo obiskale 147 starejših nad 80 let in jim izročile darila, ki jih je prispevala Občina Brda, ter voščilnice, ki so jih izdelale prostovoljke same.

Predsednik DU Kojsko Karlo Turk je 5. decembra ob mednarodnem dnevu prostovoljstva članicam ob tej priložnosti čestital in izrazil zahvalo za opravljeno poslanstvo.

Milena Beguš
Foto Leo Caharija

Prostovoljke DU Kojsko

Briške žene in dekleta v Črni gori

Odkrivale lepote, dragulje in skrivnosti

Po dolgi trgatvi smo si Briške žene in dekleta spet privoščile kratek oddih. Letos nas je pot peljala proti jugu, v dežele naše nekdanje skupne države, natančneje v Črno goro. Z ogromno zalogo peciva, domačega vina in dobre volje smo se tako odpravile na raziskovanje skrivnosti te dežele.

Pot nas je peljala mimo Dubrovnika, kjer smo si oddahnili od dolge poti in si po ogledu privoščili nekaj časa za prosto raziskovanje. Ko smo prečkali črnogorsko mejo, se nam je odprl čisto nov svet. Počitnikovali smo v čudovitem morskem hotelu v Tivatu, kjer smo si zvečer oči napasli na luksuznih jahtah ruskih bogatašev in se ob tem naužili zdravega morskega zraka. Zjutraj nas je pričakala lokalna turistična vodnica, ki nam ni samo razkazala turističnih destinacij, ampak nam je doživeto predstavila zgodovino, polno anekdot in zgodb. Zelo spoštljivo nam je predstavila verske posebnosti in vladarje prejšnjih časov. Zagotovo nam bo tudi zaradi nje ta izlet ostal v lepem spominu.

Potikali smo se po uličicah skrivnostnega bisera Kotor, ki se nahaja na koncu največjega fjorda na Jadranu – Boke Kotorske in je bil uvrščen med 25 najlepših fjordov na svetu. Brbončice smo preizkusili na degustaciji znanega pršuta v čudovito urejeni konobi v Njeguših. Svoje športne zmogljivosti smo testirali pri vzponu na Njegošev mavzolej na Lovčenu. Seveda je bila vožnja po tej gorati pokrajini vse prej kot enostavna, vendar so nas na Avrigu zaupali v strokovne roke svojih šoferjev, ki so te (za nas kozje) poti zvozili tako perfektno, da tega ni bila vajena niti lokalna vodnica. Dan smo zaključili z ogledom Cetinj, vendar nam pozna ura ni omogočila vstopa v Cetinjski samostan.

Naslednji dan smo se podali proti slikovitemu samostanu Ostrog, duhovnemu središču Črne gore. Ob prihodu je bil samostan zavit v tančico megle, vendar se nam je po nekaj minutah le prikazal, osvetljen s soncem, in nam podaril pravo mistično doživetje. Pot smo nadaljevali proti Skadarskemu jezeru, enemu zadnjih sredozemskih sladkovodnih močvirij, ki je največje jezero na Balkanskem polotoku in se nahaja na meji med Albanijo in Črno goro. Po odlični skadarski postrvi, ki smo jo pokusili v Virpazarju, smo se z ladjico odpeljali po Skadarskem jezeru. Kljub nevihti, ki je skrajšala naš izlet z ladjo, smo uživali ob domačem siru, cvrtem pecivu in medu ter domačem vinu in žganju, s čimer nam je prijazno postregel kapitanov sin. Polni novih doživetij smo se podali proti Budvi, ki se je v zadnjih letih razvila v pravi turistični dragulj.

Zadnji dan nas je pot vodila v Perast, mestece v Boki Kotorski, ki se ponaša ne le z lokacijo, marveč tudi z arhitekturnimi posebnostmi. V neobičajni jutranji meglici sta se skrivala otočka Sv. Djordje in Gospa od Škarpjela, na katerega smo se tudi zapeljali z ladjico in si ogledali cerkvico in njen muzej. Po ogledu smo še zadnjič pozdravili Črno goro in se odpravili proti domu. Na poti je naše zanimanje vzbudilo dolgo obzidje, ki skriva mestece Ston, na začetku pelješkega polotoka, kjer smo lahko v solinah kupili sol. Seveda smo morali tudi na pravi »roštilj« v bosanskem Neumu in po kakšen kilogram mandarin v dolini Neretve. Polni novih občutkov smo se vrnili domov in že tkali načrte o naslednjem izletu, na katerega ste vabljeni tudi vi, dragi bralci Briškega časnika.

Ob tej priložnosti vam Briške žene in dekleta želimo vesel in miren božič ter leto 2014 polno novih doživetij in dobrih ljudi.

Silvestra Elen Brašnič Saffigna

Dejavnosti DU Kojsko

Priznanje za sodelovanje Franki Korenjak

Franka Korenjak

Ob zaključku letošnjega 13. Festivala za tretje življenjsko obdobje v začetku oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani so podelili tudi priznanja sodelujočim. Priznanje za fotografijo z naslovom »V hribih sadimo krompir meseca maja« je prejela tudi Franka Korenjak (na fotografiji) iz Gornjega Cerovega, ki je članica fotografske skupine Primorski škljoc. Ta deluje v okviru Pokrajinske zveze društev upokojencev severne Primorske. Čestitamo!

Milena Beguš

Martinovo v Šmartnem

Mrazu navkljub je bilo glasno, ubrano in veselo

Martinovo, ta najlepši in najpomembnejši jesenski praznik, je v Šmartnem nekaj posebnega. Nekdaj praznovanje ob koncu kmečkih opravil in zahvala za prejete darove narave je danes vsebinsko marsikje precej drugačno. V Šmartnem ob martinovem vidimo priložnost, da ga obogatimo z vrsto vsebin, poleg kulturnih in zabavnih tudi poučnih in zanimivih, da bi domačim in tujim gostom prikazali del bogate dediščine, s katero se upravičeno lahko ponašamo. Pripravili smo pester in raznolik program, ki je, strahotno grozečim vremenskim napovedim navkljub, privabil veliko obiskovalcev.

V petek, 8. novembra, smo na predvečer praznovanja izpeljali tri kulturne dogodke. V sodelovanju s KTD Martinc so člani Društva keramikov iz Bilj v Zahišarjevi galeriji odprli razstavo z naslovom Ptičice. Po nekaj tednih prostovoljnega dela članov Martinca in donacij knjig vaščanov, Bricev ter Lavričeve knjižnice iz Ajdovščine smo v Hiši kulture z majhno slovesnostjo odprli Malo polžkovo knjižnico, posvečeno Karlu Široku. Člani Dabla so v galeriji odprli razstavo del na temo vina in martinovanja. Uvodni večer je zaključil prekaljeni glasbenik Mike Sponza iz Trsta, ki je s skupino Blues Convention pričaral pravo blues doživetje.

Naslednji dan je v organizaciji Društva briških likovnih ustvarjalcev Dablo potekal že tradicionalni mednarodni ekstempore. Skupaj s prijatelji iz Italije in pobratene Občine Matulji iz Hrvaške so dopoldne ustvarjali na različnih lokacijah, nastala dela pa so popoldne razstavili v dvorani in v preddverju Hiše kulture.

Člani KTD Martinc so tudi letos pripravili delavnico izdelovanja martincev in šperoncev, izdelke pa so kasneje v znak prijateljstva in prihodnjega sodelovanja podarili članicam društva iz Matuljev ter KTD Kraški šopek iz Sežane.

Slovesno odprtje je potekalo v dvorani Hiše kulture. Po pozdravu predsednika vaške skupnosti Miloša Prinčiča je direktor občinske uprave Andrej Markočič predstavil novo, pomembno pridobitev v Šmartnem – prenovljeno Briško hišo z novimi muzejskimi postavitvami. Sledila je predstavitev šeg, značilnih za martinovo, in čisto na koncu – blagoslov in pokušnja mladega vina.

V želji po negovanju izročila in prikazovanju delčka preteklosti smo ponovno zakurili na ognjišču in kuhali polento po starem, v več kot sto let starem bakrenem kotlu. Jožica Pulec, Mileva Simčič in Ema Peršolja so poleg polente pripravile še toče s pršutom in šalamom, da se je »točalo« in je polenta bolj teknila. Pristno vzdušje, zgodbe, smeh in prijetno druženje so pričarali čas, ko je bilo življenje enostavnejše, življenjski ritmi umirjeni, ognjišče pa toplo srce vsakega doma.

Briške žene in dekleta so bile zaslužne za pripravo, postavitev in predstavitev jedi, ki se jih je ob martinovem pripravljalo v Brdih. Razstava je požela veliko zanimanja, gosi ni bilo, bile pa so pituralke, jedi s kostanjem, polenta

Odprtje male polžkove knjižnice, posvečene Karlu Široku

Glasbenik Mike Sponza iz Trsta s skupino Blues Convention

Predsednik vaške skupnosti Miloš Prinčič je pozdravil goste

Andrej Markočič, direktor občinske uprave, je predstavil prenovljeno Briško hišo

Martinovo v Šmartnem

Jožica Pulec, Mileva Simčič in Ema Peršolja so na ognjišču kuhale polento

Sobotni glasbeni program so soustvarjali Nonet Brda, Duo Kondor, lajnarji iz Postojne in Trio Tocaj

Poleg polente so pripravili še toče s pršutom in šalamom

Briške žene so pripravile jedi, ki so jih ob martinovem pripravljali v Brdih

Blagosov in pokušina mladega vina

Društvo briških likovnih ustvarjalcev Dablo je organiziralo mednarodni ekstempore

Člani KTD Martinc so pripravili delavnico izdelovanja martincev in šperoncev

Pod vodstvom Marie Grazie Peršolja so otroci čarali z barvami

(Nadaljevanje na 38. str.)

Martinovo v Šmartnem

(Nadaljevanje s 37. str.)

z raznimi toči ter slastno zapečen petelin s tenstanim krompirjem.

Sobotni glasbeni program so soustvarjali Nonet Brda, Duo Kondor, lajnarji iz Postojne, Trio Tocai, za ples pa je zvečer poskrbela skupina Prizma. Glasbeniki so od popoldneva naprej krožili od Hiše kulture do različnih kleti, zato je bilo dobre volje, ubranega petja in veselja po Šmartnem v izobilju.

V nedeljo sta bila veliko zanimanja in fotografiranja deležna brusača iz Rezije, ki sta po starem brusila nože, škarje in različna rezila. Popoldne sta bili dve delavnici, o pituralkah je spregovoril Vasja Juretič, KGZS, Zavod GO, sledila je predstavitev ter degustacija ekoloških in drugih vin z obeh strani meje. Katjuši Štekar se je pri dvojezični predstavitvi in pogovoru pridružil direktor Konzorcija Brda Aleš Kristančič.

Otroci so pod vodstvom Marie Grazie Peršolja čarali z barvami, nastala dela, »jesenski sadeži«, pa so bila nato na ogled v Hiši kulture. Nedeljsko glasbo so prispevali Trnovski furmani, Pihalni orkester Breg iz Doline (Italija) in Pihalni orkester Občine Velikovec (Avstrija). Mrazu navkljub je bilo glasno, ubrano in veselo. Zaključni dogodek za vaščane so pripravili člani KTD Kraški šopek iz Sežane.

Vinarji so bili, kot je v navadi, raztreseni po različnih lokacijah v Šmartnem. Poleg mladega vina so na pokušnjo nudili različna mirna ter peneča vina. In ravno ta razpršenost prizorišč, kroženje od enega do drugega, odprte kleti, ki so drugače prazne, glasba, ki vabi k obisku, ter vinarjev osebni stik z obiskovalci so tisti, ki šmartensko martinovo naredijo drugačno.

Martinovo je bilo organizirano s podporo Občine Brda, ZTKMŠ Brda ter sponzorskimi sredstvi (Zelen in partnerji, d. o. o., Zavarovalnica Tilia, d. d., PO Nova Gorica, Elektro Primorska, E3 energetika, ekologija, ekonomija, d. o. o., Nova Gorica, Hotel in Casino Venko, Radio 1). Hvala za podporo in zaupanje.

Šperonci so na pipci, Martin varuje vino, martinci so napovedali dobro letino. Hvala vsem, ki ste pripomogli, da je letošnje martinovo uspelo. Za pomoč in podporo se iskreno zahvaljujemo Vaški skupnosti Šmartno in vaščanom.

Tatjana Šundovski Bašin
Foto Dani Kristančič

Ledana v Medani

Bužinelova ledena trgatev v steklenicah

Pri Bužinelovih v Medani so konec novembra pokusili vino ledene trgatve, ki so jo imeli na tej domačiji pred štirimi leti. Takrat so v vinogradu pod Medano potrgali manjši vinograd rebule in se zapisali v zgodovino kot prva primorska kmetija z ledeno trgatvijo. Pogoji za ledeno trgatev so v naših krajih redki, saj mora biti grozdje, ki ostane na trti, zdravo, temperatura pa mora biti najmanj tri dni devet stopinj Celzija pod ničlo. Takrat potrgajo ledeno grozdje in ga stisnejo v mošt, iz katerega po vretju nastane ledeno vino. Takšnim pogojem so bili Bužinelovi priča leta 2009, ko so v mrazu na desetih stopinjah Celzija pod ničlo opravili ledeno trgatev. Letos pa so v družbi več kot štiridesetih botrov, ki so sodelovali tudi na trgatvi pred štirimi leti, slovesno pokusili vino ledene trgatve. Vino so poimenovali Ledana, kar pomeni ledena Medana.

Lucija Prinčič Terpin

Slovenski alpinisti v Himalaji

Razstavo pospremilo briško vino

V petek, 6. decembra, je mag. Aswin K. Shrestha, častni generalni konzul Nepala v Sloveniji, v počastitev diamantnega jubileja prvega vzpona na Mount Everest odprl fotografsko razstavo Mogočne stene.

V objektiv ujete vrhunske uspehe slovenskih alpinistov v Himalaji, ki bodo v Slovenskem etnografskem muzeju na ogled tudi v prihodnjih mesecih, je k svetlobi pospremilo vrhunsko briško vino.

Za poseben izbor, prilagojen nepalski kulinariki in veličini dogodka, je poskrbel Ivan Peršolja. Skupaj z Miranom Klanjščkom, direktorjem podjetja Trine, d. o. o., sta organizatorjem in eminentnim gostom z ministrstev ter ambasad izrekla čestitke v imenu Občine Brda in župana Franca Mužiča. Briška vina so prispevali Vinska klet Goriška brda, Kristalvin, Čarga, Mužič in Ščurek.

Ariana B. S.

Martinovanje v Vinski kleti Goriška brda

Herojsko vinogradništvo

Vinska klet Goriška brda je tudi letos organizirala martinovanji za poslovne partnerje in za člane zadruge. Slednjega je obiskal tudi minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan, ki je ob tej priložnosti odprl novo linijo za opremo steklenic. Oba dogodka sta bila sicer posvečena tudi gastronomski liniji vin Krasno.

Krasno belo in rdeče sta namreč na specializiranem ocenjevanju gorskih vin v Italiji, kjer se ocenjujejo le vina, ki izhajajo iz tako imenovanega »herojskega vinogradništva«, dobili zlato in srebrno medaljo. Herojsko vinogradništvo je pojem, ki je uveljavljen v tujini, pomeni pa pridelovanje vin na legah, ki so zaradi naravnih dejavnikov še posebej zahtevne. Sodelovanje na tem ocenjevanju je del naših prizadevanj za podporo sonaravnemu kmetovanju, ohranjanju kulturne krajine in delovnih mest na podeželju.

Osrednje dejanje martinovanja – zabijanje pip v sode z mladim vinom – so tokrat na martinovanju za poslovne partnerje opravile priznane gostinke iz društva Spominčice, ki so nosilke dobrodelnega projekta »Pomladno vino«, v katerem letos klet sodeluje s posebnim vinom »Krasno belo pomladno vino«. Od vsake prodane steklenice gre namreč 1,5 evra za družino v stiski. Spominčicam (Majdi Mogu, restavracija Šmarjeta iz Pernice pri Mariboru, Darji Matjaž iz restavracije Tomi v Portorožu, Maruški Gašparin iz Restavracije Pikol, Rožna Dolina, Majdi Delalut iz Gostišča Delalut v Dobji vasi pri Ravnah na Koroškem) se je pri opravilu pridružila še častna članica društva Štefka Kučan, ki jo je na dogodku spremljal soprog, nekdanji predsednik države Milan Kučan.

Martinovanja so se poleg domačih kupcev udeležili tudi distributerji iz tujine, in sicer iz Avstrije, Italije, Belgije, Nizozemske, Švedske, Srbije, BiH in Hrvaške. Veseli smo bili tudi obiska kitajskega in makedonskega veleposlanika ter ruskega in nizozemskega gospodarskega atašeja.

Klet so tudi tokrat izvirno okrasili člani zadruge, njihove žene pa so pripravljale izvrstne domače jedi, zaradi česar je bilo vzdušje ob vrhunskih vinih še prijetnejše. Gostje so bili navdušeni tudi nad profesionalno izvedeno pokušnjo oljčnih olj, ki jo je v kleti organiziralo Oljkarsko društvo Brda.

Martinovanje 2013 predstavlja korak naprej v utrjevanju dojemanja Brd kot dežele opojnih trenutkov in globokih vtisov. Iskreno se zahvaljujemo vsem nastopajočim in podpornikom za aktivno vlogo pri izvedbi našega skupnega praznika.

Marjana S. H.
Foto Vanja Kodermac

Najstarejša gostilna v Goriških brdih

90 let Okrepčevalnice na lepem razgledu

Gornje Cerovo v Goriških brdih leži na nadmorski višini 229 m, premore pa le 140 prebivalcev. Ime Cerovo izhaja iz imena cer, ime za vrsto hrasta. Gornje Cerovo je zanimiva vasica, saj se jo omenja že leta 1205, ko so na prostoru pred današnjo cerkvijo sv. Nikolaja imeli cerovski gospodje svojo graščino. Cerkev ima baročno oblikovane pilastre, vence in oltar iz leta 1754, oba marmorna stranska oltarja pa sta izdelana po beneških vzorih. Zelo zanimiva je tudi krožna pot okoli obzidja.

Ni dolgo tega, ko je prav pod cerkvenim zidom ob stopnišču še ležalo balinišče, kjer so vaščani merili moči s kroglami. »Balin zuk«, ki je bil zgrajen po drugi svetovni vojni, pa ni bil slučajno nameščen v ta prostor, saj je bil tu zgrajen prav zaradi vaške gostilne, kjer so se najraje zadrževali vaščani. Ta gostilna ima po devetdesetih letih vrata odprta še danes. Je torej najstarejša, pa tudi edina gostilna v vasi. Da nosi ime Okrepčevalnica na lepem razgledu, ni slučaj, saj se izpred njenega preddverja bohoti razgled čez briške griče, preko furlanske ravnine, vse tja dol, kjer se nebo zlije z morjem. Mogoče pa se kdo še spominja, da je po drugi svetovni vojni skoraj dve leti nosila ime Sabotin.

Milena Prinčič skrbi za gostilno zadnjih deset let. V gostinsko življenje jo je kot mlado deklico vpeljala mati Ivanka Jug, ki se je iz Koprivišča pri Kalu nad Kanalom oženila z gostilniškim sinom Jožefom. Leta 1948 so bili kalski hribi precej oddaljeni od Brd, toda Ivanka je šla na obisk k svoji teti v Gornje Cerovo, se tam zaljubila v Pepeta in briške griče, poročila ter povila hčerko Milenko.

Milenka ponosno poudarja, da gostilna ni bila nikoli zaprta, razen v času popravil. Večkrat se je sicer spopadala s hudimi časi, kakršni prevladujejo v gostinstvu tudi danes. Toda ženske – nona Marjuta (rekli so ji Juta), mama Ivanka in Milenka so vedno znale spretno in modro obrniti težave na glavo ter premišljeno ravnati z denarjem, tako da gostilne ni bilo treba zapreti. Oče Jožef, rekli so mu Pepe, je delal v dobrovski zadrugi, današnji Vinski kleti Goriška brda, tako da jih ni bilo strah, da bi kljub kakršnim koli spremembam ostali brez kruha. V gostilni ni bilo nikoli pretirano razposajenega razgrajanja, jo pa krasi sloves prijaznega in prijetnega vzdušja in odlične domače hrane, kar privablja goste. Z nastopi različnih ansamblov in harmonikarjev so ob državnih in drugih praznikih organizirali zabave za obiskovalce vseh starosti. Danes takih zabav ni več. Nekatere so se preselile v vaški dom, ki služi kot večnamenski prostor, v poletnih mesecih pa koristijo še igrišče ob domu.

Gostilna je poznana po odličnih domačih narezkih s pršutom in salamo, vsak dan pa tudi zadiši po dobri topli malici. Ob vstopu v gostilno se vidi, da se njen stil, čeprav je prenovljena v vseh tistih delih, ki jih zahtevajo predpisi, ni prav nič spremenil. Okna, vrata, točilni pult in mize so postavljeni prav tam, kot so bili pred devetdesetimi leti. Včasih je bilo moderno igrati biljard in fliper, kar so obiskovalci seveda lahko našli tudi v tej gostilni. 1. maja vsako leto so pred gostilno zakurili velik kres, kjer se je vedno zbralo veliko ljudi in se glasno zabavalo. Danes vsega tega ni več. So pa ostali zvesti gostje domačini in zamejci iz Števerjana, ki vsako nedeljo po maši, pa tudi med tednom, obiščejo gostilno.

Mati Ivanka je bila v Milenkinih očeh in za vaščane nekaj posebnega. Malo ljudi je tako navdušenih nad igranjem s kartami, da jim lahko prisodimo kar zasvojenost s kvartopirstvom. Ni ji bilo treba dvakrat reči, naj sede za mizo in naj se igra začne. Vztrajno je igrala vse dni in noči, le da je imela zahtevnejšega nasprotnika, pa se je igre lotila še z večjim veseljem. Igrala je tako rekoč do zadnjega diha, se danes pošali Milenka. Celo v domu upokojencev v Podsabotinu ni prekinila z igranjem, kar ji je zaradi težke bolezni lajšalo dolge dni. Prav v njen spomin Milenka že deset let v gostilni prireja briškulado. Seveda so najštevilčnejši kvartopirci domačini in Števerjanci. Ko jih opazuje pri igri in jim streže, pa skrivaj obuja spomine na mamo, ki je vneta sedela za mizo ter pričakovala, da se ji bo iz kart nasmehnila sreča.

Vanda Colja

V spomin gostilničarki Ivanki

Briškulada

V počastitev 90-letnice gostilne v Gornjem Cerovem so organizirali briškulado. Zbralo se je veliko igralnih parov. Zlato medaljo in pršut sta osvojila domačina Žarko Ambrožič in Ivan Picin, srebrno medaljo in penino sta dobila zamejca Florijan in Gigi, bronasto medaljo in sir pa Mitja Štekar in Aleš Pintar.

Medalje in darila je podelil predsednik vaške skupnosti Cerovo Vilko Prinčič. Praznovanja se je udeležil župan Občine Brda Franc Mužič, ki se je ob tej priložnosti izkazal s 6 litrsko penečo rebulo. Po končanem tekmovanju se je prijetno druženje nadaljevalo pozno v noč.

Na fotografiji predsednik vaške skupnosti Cerovo Vilko Prinčič, Mitja Štekar in Milenina hčer Vlasta

Od leve proti desni Gigi in Florijan, ki sta osvojila 2. mesto oziroma srebrno medaljo, Ivan Picin in Žarko Ambrožič, ki sta zasedla 1. mesto oziroma osvojila zlato medaljo ter Aleš Pintar in Mitja Štekar, ki sta zasedla 3. mesto in tako prejela bronasto medaljo.

ZAVESE
DEKOR ida
Gradnikove brigade 49, Nova Gorica
TEL: (05) 30-22-975
GSM: 041-338-499
igor.leban@gmail.com
SREČNO SREČNO SREČNO

Jantarna delavnica na domačiji Klinec na Plešivem

Kamen, ki gori

Pobuda poljskega veleposla-ništva v Ljubljani, naj kanček svoje ustvarjalnosti sprostimo v idiličnem okolju domačije Uroša in Nejke Klinec, je na miklavžev dan v Umetniško ambasado Republike Poljske na Plešivem privabila okoli dvajset udeleženk. Pod vodstvom priznane poljske umetnice Božene Kaminske smo pokukale v čudežni svet jantarja, imenovanega tudi baltiško zlato, spoznavale njegove lastnosti in se preizkusile v ustvarjanju s tem nenavadnim materialom. In ker je voditeljica delavnice tudi terapevtka, ki zdravi z umetnostjo, so bile na sončni terasi Klinčeve domačije, od koder je oko še ujelo odblesk morja, najprej na sporedu vaje umirjanja in uglaševanja, potem pa je delovna vnema prekipela in se preselila k mizam, ki so hitro postale premajhne za vse radožive ustvarjalke. Vrvice, kovinski obeski, sponke, predvsem pa raznobarvni jantarni okruški, kroglice in ploščice so netili domišljijo, da so spretni prsti ustvarjali unikaten in izviren nakit.

Jantarna delavnica na Plešivem

Način pridobivanja jantarja se že stoletja ni spremenil. Tako kot nekoč se moški, oblečeni v gumijaste hlače in visoke škornje, ki jih varujejo pred ledeno vodo, podajo v morje z mrežami v rokah in poberejo vse, kar prinesejo valovi.

Za mnoge udeleženke je bilo miklavževo srečanje z jantarjem prva, predvsem pa globlja izkušnja. Opazovanje te naravno izčiščene »sončne smole« odkrije čudežne svetove, pejsaže, risbe in vzorce. Že sama poljska beseda za jantar (bursztyn), ki izhaja iz nemške Bernstein (kamen, ki gori), sporoča o njegovih nenavadnih lastnostih. Z njimi, barvo in vonjem je jantar že od prazgodovine pritegoval človekovo pozornost in imel veliko vlogo pri ohranjanju kulturnih in gospodarskih stikov med narodi. Jantarna pot, po kateri je jantar z Baltskega morja prihajal v države sredozemske civilizacije, se je denimo oblikovala še pred preseljevanjem ljudstev. Po njej so rimska kultura in običaji potovali daleč na sever, jantar so poznali antični Grki in vedeli za njegove elektrostatične lastnosti: če ga podrgnemo ob tkanino, se negativno naelektri in privlači drobne predmete.

Častitljiva je tudi starost baltskega jantarja, saj šteje kar štirideset milijonov let. Toliko so stari sledovi dreves (danes nepredstavljivih dimenzij), insektov in pajkov, ki so se pred davnimi časi ujeli v lepljivo smolo. Jantarna kislina, ki jo baltski jantar vsebuje kar 3 do 8 odstotkov, daje jantarju zdravilne lastnosti. Ni čudno, da so ga Egipčani imenovali »kamen zdravja«, saj spodbuja delovanje ledvic, črevesja in živčnega sistema, je priznano zdravilo za revmatizem, astmo in obolenja dihalnih poti ter krepi človekove vitalne sile, povečuje odpornost organizma in upočasnjuje procese staranja. Jantarno kislino ceni tudi kozmetika in že lepe Rimljanke so bile prepričane, da jim stik z jantarjem prinaša mladosten videz.

Poljska je ena glavnih proizvajalk jantarnega nakita; samo mesto Gdansk, imenovano tudi svetovna jantarna prestolnica, združuje več kot 70 odstotkov svetovne proizvodnje nakita in jantarnih izdelkov. Poljsko ministrstvo za gospodarstvo namenja velika sredstva za promocijo jantarja, in v sklop njegovih prizadevanj spada tudi miklavževa jantarna delavnica na Plešivem. Njeni gostiteljici Katarzyna Krol, soproga poljskega veleposlanika v Sloveniji, in Miranda Brataševec, soproga častnega konzula Republike Poljske, sta z Nejko in Urošem Klincem prispevali pomemben delež k prepoznavanju tega čudežnega kamna. Med dragimi kamni edinega, ki je rastlinskega izvora, so ga kot kamen sonca, radosti in dobrega počutja odnesle domov vse udeleženke jantarne delavnice, ki je hkrati ponujala tudi priložnost za sprostitev, pogovor, izmenjavo izkušenj in spoznavanje kulturnih vezi med Slovenijo in Poljsko. Ni kaj, izvirno in koristno Miklavževo darilo.

Iva Sivec
Foto Andrej Križ

Briški časnik je polnoleten

V hotelu San Martin

V začetku decembra smo se člani uredništva Briškega časnika zbrali v na novo odprtem hotelu San Martin, kjer nas je hotelska ekipa razvajala v restavraciji s čudovitim razgledom. Postregli so nam z izbranimi dobrotami in odlično vinsko kapljico. Lastnika Vesna in Bogdan Valentinčič sta nam razkazala hotel. Očaral nas je moderno grajen in ekološko usmerjen hotel, v katerem se skriva kar 50 prenočišč, konferenčna dvorana, wellness kotiček, pripravljajo še bogato vinoteko in načrtujejo izgradnjo zunanjega bazena.

Kasneje smo obujali spomine na 18-letno prehojeno pot Briškega časnika. V teh letih smo izdali že 73 številk in napisali več kot 5000 člankov. Verjetno smo tako ali drugače predstavili že vsakega posameznika. To je za majhno ekipo, ki se z ustvarjanjem Briškega časnika ukvarja v popoldanskem času poleg rednih in drugih zaposlitev, velik dosežek. Ob prijetnem kramljanju je večer prehitro minil. Gostiteljem se zahvaljujemo za gostoljubnost, vam, drage bralke in bralci, pa obljubljamo, da vas bomo še naprej obveščali o vseh zanimivostih, ki se bodo zgodile na naših tleh.

Lucija Prinčič Terpin
Foto Andrej Colja

Enogastronomski presežki v Vinoteki

Večer z Ano in Alešem

V Vinoteki sta se na Miklavžev večer predstavila Ana Roš iz Hiše Franko v Kobaridu in Aleš Kristančič s kmetije Movia.

Ana Roš je ena najbolj inovativnih kuharic v Sloveniji in Evropi. Kot prva dama slovenske kulinarike ustvarja krožnike, ki spreminjajo okus že s samo postavitvijo surovin. Ne le, da želi kuhati s krajevnimi sestavinami, temveč tudi s takimi, ki smo jih nekoč uporabljali, nanje pozabili, zdaj s krizo pa jih počasi ponovno odkrivamo.

Kot edina ženska do sedaj je bila povabljena v odmevni kuharski projekt Cook It Raw, v katerem so bili zbrani trenutno najboljši kuharji sveta. Televizija Arte jo je izbrala za eno od kuharskih vizionark Evrope, kuhala je tudi v elitni salzburški restavraciji sedeža Red Bulla.

S soprogom Valterjem Kramarjem v Hiši Franko v Kobaridu vodi restavracijo, ki je Kobarid umestila na svetovni gastrozemljevid. Časopis Daily Meal je lani Hišo Franko skupaj z restavracijo JB iz Ljubljane postavil na seznam najboljših restavracij Evrope. Ana Roš ima v Ljubljani skupaj s Svetozarjem Raspopovićem iz Asa še cenovno malce dostopnejšo Gostilno na Gradu, kjer je letos drugo leto gostila revolucionarne večere t. i. revne kuhinje.

Aleš pa je spet dokazal in pokazal, kako malo je treba, da se sprostimo in pozabimo vsaj za trenutek na tegobe tega časa. Z odličnimi vini, ki so pritekala iz najboljših steklenic volumna 1,5 litra in 3 litrov, se je večer končal pozno v noč.

Petra Rutar

Koledar dogodkov

Informacije zbrala: Mateja Mavrič

Informacije za vse prireditve: TIC Brda, Grajska cesta 10, Dobrovo
tel.: (05) 395 95 94 • tic@obcina-brda.si • www.brda.si

Četrtek, 26. 12. **Viteška dvorana, grad Dobrovo**	**Božično-novoletni koncert Kvinteta Kvartin in Vokalne skupine Vinika** **Informacije: Nataša Jakopič, tel.: 031 544 474**
Sobota, 28. 12. **Cerkev sv. Egidija, Vipolže**	**Božično-novoletni koncert MePZ Srečko Kumar, Vokalne skupine Vinika in MePZ Žaga** **Informacije: Nataša Jakopič, tel.: 031 544 474**
Nedelja, 29. 12. **Cerkev sv. Martina, Šmartno**	**Božično-novoletni koncert Quercus Quinteta z Julijo Kramar in Vladimirjem Čadežem** **Informacije: Nataša Jakopič, tel.: 031 544 474**
Nedelja, 5. 1. 2014	**10. pohod Vrhovlje–Plave–Korada** **Informacije: Planinsko društvo Brda, tel.: 031 393 776, www.pdbrda.si**
Nedelja, 19. 1. 2014	**8. zimski pohod po Brdih** **Informacije: Planinsko društvo Brda, tel.: 031 393 776, www.pdbrda.si**
Sobota, 25. 1. 2014, ob 18. uri **Viteška dvorana, Grad Dobrovo**	**Nastop učencev Godbeniške šole in Mladinskega orkestra Pihalnega orkestra Brda** **Informacije: PO Brda, tel.: 041 840 993**
Nedelja, 9. 2. 2014	**Pohod: Kraški rob** **Informacije: Planinsko društvo Brda, tel.: 031 393 776, www.pdbrda.si**
Nedelja, 23. 2. 2014	**Pohod: Poldanovec** **Informacije: Planinsko društvo Brda, tel.: 031 393 776, www.pdbrda.si**
Nedelja, 9. 3. 2014	**Pohod: Sveta gora–Vodice–Sveta gora** **Informacije: Planinsko društvo Brda, tel.: 031 393 776, www.pdbrda.si**
Nedelja, 23. 3. 2014	**Pohod: Solariji – izvir Idrije** **Informacije: Planinsko društvo Brda, tel.: 031 393 776, www.pdbrda.si**
	Spremljajte tudi informacije na plakatih ter na www.brda.si

KMETIJSKA PREDAVANJA

Četrtek, 19. december 2013, Bilje 1, dvorana Sadjarskega centra Bilje, ob 16. uri
Inštitut Kon-Cert: Posebnosti predelave kmetijskih pridelkov na ekoloških kmetijah: EKO vino; EK (KOP 1 h)
Inštitut Kon-Cert: Predstavitev koncepta in pravnih podlag za nadzor kmetij v ekološki pridelavi ter delovanja organizacij za kontrolo in certifikacijo; EK (KOP 1 h)
Inštitut Kon-Cert: Preusmeritev kmetije iz konvencionalne ali integrirane v ekološko in preusmeritveni načrt; EK (KOP 2 h)

Torek, 14. januar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 9. uri
Mojca Mavrič Štrukelj: Pridelava kakovostnega grozdja; IVG (KOP 3 h)
Mojca Mavrič Štrukelj: Krepitev odpornosti vinske trte; IVG (KOP 1 h)

Torek, 14. januar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 13. uri
Dr. Paolo Sivilotti (UNG, Visoka šola za vinogradništvo in vinarstvo): Vpliv odstranjevanja listov vinske trte na kakovost grozdja
Andreja Škvarč: Pridelava namiznih sort grozdja

Četrtek, 16. januar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 9. uri
Ivan Kodrič: Tehnologija pridelave kakija; IPS (KOP 4 h)

Četrtek, 16. januar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška Brda, ob 13. uri
Dr. Ivan Žežlina: Varstvo sadovnjakov pred boleznimi in škodljivci na koščičarjih; IPS (KOP 4 h)

Torek, 4. februar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 9. uri
Mag. Gabrijel Seljak: Integrirano varstvo vinske trte in novosti; IVG (KOP 4 h)

Torek, 4. februar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 13. uri
Matjaž Jančar: Varstvo sadovnjakov pred boleznimi in škodljivci na oljki; IPS (KOP 4 h)

Četrtek, 6. februar 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 10. uri
Miran Sotlar: Novosti v davčni zakonodaji (DDV, dohodnina, davek na nepremičnine)
Darja Zadnik, Michaela Vidič, Miran Sotlar: Predstavitev nove ureditve neposrednih plačil in ukrepov Programa razvoja podeželja RS 2014–2020 za trajnostno in ekonomsko vzdržno kmetovanje

Torek, 11. februar 2014, Bilje 1, nasad Sadjarskega centra Bilje, ob 14. uri
Dr. Nikita Fajt, Erika Komel, Ivan Kodrič, Vasja Juretič: Praktični prikaz potrebnih tehnoloških znanj za koščičarje – zimska rez breskev; IPS prikaz (KOP 4 h)

Torek, 4. marec 2014, zbirališče pri gradu Kromberk, ob 10. uri
Dr. Nikita Fajt, Erika Komel, Ivan Kodrič in Vasja Juretič: Prikaz potrebnih tehnoloških znanj za koščičarje – prikaz rezi češnje, IPS prikaz (KOP 4 h)

Torek, 18. marec 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 10. uri
Irena Vrhovnik: Praktični prikazi tehnoloških znanj za oljke – prikaz rezi oljk; IPS prikaz (KOP 4 h)

Torek, 25. marec 2014, Bilje 1, nasad Sadjarskega centra Bilje, ob 14. uri
Dr. Nikita Fajt, Erika Komel, Ivan Kodrič in Vasja Juretič: Praktični prikaz potrebnih tehnoloških znanj za koščičarje – zimska rez kakija; IPS prikaz (KOP 4 h)

Torek, 21. avgust 2014, Dobrovo, Vinska klet Goriška brda, ob 20. uri
Tamara Rusjan: Priprava na trgatev in tehnologija predelave grozdja v letu 2014

Poklon spominu na briške aleksandrinke

Sledi v srcih potomcev

»Odhajale so primorane, prestrašene in ranjene, v tujem svetu so vztrajale prebujene, odločne in spoštovane, domov so se vračale pogosto zasmehovane in za vedno zaznamovane. Aleksandrinkam so šele raziskave v zadnjih desetletjih priznale zasluženo mesto v zgodovini – na piedestalu izjemnega poguma in začetka ženske emancipacije.«

Obisk Miklavža

Šlovrenc

Biljana

Cerovo

Ariana B. Suhadolnik, direktorica ZTKMŠ Brda, je v sodelovanju z Društvom briških žena in deklet, Društvom žena iz Prvačine in Društvom za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink pripravila večer, posvečen aleksandrinkam, in sicer v petek, 13. decembra, v viteški dvorani dobrovskega gradu. Program je bil razdeljen na tri sklope, in sicer fenomen aleksandrinstva v goriškem prostoru, sledi v srcih potomcev ter tihi trenutki radosti, za vedno ujeti v skrinji spominov – »Moda iz baula«.

Fenomen aleksandrinstva v goriškem prostoru je predstavila Ariana B. Suhadolnik. Mag. Inga Miklavčič Brezigar, muzejska svetnica, je spregovorila o pojavu dojilstva in aleksandrink ter o ustanovitvi in delovanju Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink. Zgodovinarka Tanja Gomiršek, višja kustodinja, pa nam je razkrila doslej mnogim neznane briške aleksandrinke.

Sledi v srcih potomcev nam je odstrla Bogdana Šuligoj iz Kojskega. V pogovoru z Ariano B. Suhadolnik je obudila spomine na mamo Rozalijo Vendramin iz Kojskega in očeta Alojza Zorna iz Prvačine, ki sta se našla in poročila v »deželi obilja«. V Kojsko sta se vrnila s prvorojencem po drugi svetovni vojni.

Silvestra Elen Brašnič Saffigna, predsednica Društva briških žena in deklet, pa je v pozdravnem nagovoru izrazila željo, da bi se Prvačanke in Brike v prihodnje bolj pogosto družile.

Tihe trenutke radosti, za vedno ujete v skrinjo spominov, so pričarale članice dramske skupine Društva žena iz Prvačine. Pod vodstvom Vesne Humar, odgovorne urednice Primorskih novic, so prikazale zanimive utrinke iz življenja v daljni deželi. »Moda iz baula« pa je nekaj let star projekt dramske skupine, ki vedno znova navduši gledalce. Dekleta in žene so se sprehodile po rdeči preprogi in predstavile vsakovrstna oblačila in modne dodatke, ki so jih aleksandrinke prinesle domov in jih skrbno hranijo njihovi potomci.

Za posebno vzdušje večera je z igranjem na klavirju poskrbela Ingrid Mačus, Pevski zbor Brike pa je zapel pod vodstvom nove zborovodkinje Barbare Šinigoj.

Po prireditvi je sledilo prijetno druženje v avli gradu.

Milena Beguš
Foto Andrej Colja

100 let šolske stavbe v Kojskem

Razvoj šolstva in zgodovina šole Kojsko

V času vladanja cesarice Marije Terezije je izšel šolski zakon, ki je uvedel splošno in obvezno šolanje. V Kojskem se kot letnica ustanovitve državne trivialne šole omenja leto 1826. Ob koncu 18. stoletja je bila večina šol v Brdih enorazrednih, največja pa je bila prav šola v Kojskem.

Na prehodu iz 19. v 20. stoletje je bila šola v Kojskem daleč največja šola v Brdih. Postala je trirazrednica. Obiskovalo jo je preko 260 otrok. Ves čas so učitelji imeli težave s šolskimi prostori. Problem so z izgradnjo nove šole rešili leta 1913. Med prvo svetovno vojno je šola postala vojaška bolnišnica. Pritlični stanovanjski zgradbi so dozidali 1. nadstropje, kjer je bila operacijska soba.

Po prvi svetovni vojni je zavladala italijanska oblast, ki ni bila prijazna do slovenskega jezika. Italijanščina je postala edini učni jezik tudi v šoli v Kojskem. Med drugo svetovno vojno je v šolskih prostorih delovala partizanska šola. Po vojni so bile posledice le-te vidne tudi na šolski zgradbi, do konca maja 1947 pa so bile skoraj popolnoma odpravljene.

V šolskem letu 1951/52 so prepleskali celotno šolsko poslopje, sezidali oporni zid dvorišča in popravili peči.

Z letom 1966/67 je šola v Kojskem postala podružnična šola OŠ Dobrovo. Potres, ki je leta 1976 prizadel Posočje, je poškodoval veliko starejših zgradb, med katerimi je bila tudi šola v Kojskem. Obnovljena šolska stavba je bila slovesno odprta septembra 1978. Šola je s tem šolskim letom postala celodnevna osnovna šola in v tej obliki delovala trinajst let.

Kljub obnovljenim prostorom je bilo občutiti pomanjkanje prostora za športne aktivnosti. Leta 1985 so z obnovo šolskega podstrešja pridobili dve novi učilnici, knjižnico in kabinet.

V šolskem letu 2001/02 so učenci 1. razreda vstopili v devetletko.

Med poletnimi počitnicami leta 2006 so zamenjali vsa okna in strešno kritino, obnovljena pa je bila tudi fasada šole.

Zadnja večja investicija je bila izpeljana minulo poletje, ko so uredili kotlovnico. Kurilno olje je zamenjala cenejša in okolju prijaznejša biomasa.

(Iz zgibanke 100 let šolske zgradbe Kojsko, ki so jo pripravili ob tej priliki; vzeto tudi iz Gomiršek, T.: Brestje in Kojsko: upravni in kulturni center Brd do 1945. Nova Gorica: Goriški muzej, 2009).

Milena Beguš

POGLED NA ŠOLSKO POSLOPJE V KOJSKEM

BOLNIŠNIČNI KOMPLEKS V ŠOLSKEM POSLOPJU Z BARAKAMI IN ŠOTORI

Milena Beguš

Moje 26-letno sobivanje s šolo v Kojskem

S šolo v Kojskem sem preživela skoraj 26 let. Štiri šolska leta kot učenka (od 1956 do 1960) in nekaj manj kot 22 let kot učiteljica. V šolskem letu 1965/66 sem tu dobila svoje prvo službeno mesto in nato sem se vrnila leta 1978, ko je v prenovljeni šoli začela z delom celodnevna šola, ki je trajala 13 let. Nato sem tu poučevala še sedem let, do upokojitve 22. maja 2001. V tem času sem namreč tri leta poučevala na šoli Dobrovo, kjer sem nadomeščala slavistke.
V svojih spominih bom na kratko osvetlila nekaj drobcev iz časa, ko sem tu gulila šolske klopi od 5. do 8. razreda, in obdobja, ko sem tu poučevala.

V osemletni osnovni šoli Kojsko kot učenka
(1956 do 1960)

V Kojsko sem začela hoditi v 5. razred. Takrat se je šola iz nižje gimnazije že preimenovala v osemletko. Učilnico smo imeli v pritličju stavbe (kjer je sedaj vrtec), ki je bila tedaj ločena od šolskega poslopja. To je bil dolg in bolj ozek prostor, ki je potekal vzdolž cele stavbe, ob igrišču. Ne vem natančno, koliko nas je bilo v 5. razredu, vem le, da je bila učilnica nabito polna. Zaradi velikega osipa nas je bilo iz razreda v razred manj. Če me spomin ne vara, nas je bilo v 8. razredu le dvanajst, pa še od teh je bilo nekaj takih, ki so se nam pridružili, ker so ponavljali razred. Kot osmošolci smo zato imeli pouk v najmanjši učilnici, ki se nahaja nasproti sedanje zbornice.

Nanizala bom nekaj spominov v zvezi s šolo in poukom, kar je morda zanimivo za primerjavo z današnjimi razmerami v šoli. Pouk je bil tudi ob sobotah, imeli smo polletne in letne počitnice ter pouka proste praznične dneve. Učitelji so bili strogi in zahtevni. Domače naloge so bile vsakodnevne, spraševanje nenapovedano, ocenjevanje brez popuščanja. Disciplina med poukom je bila odvisna od posameznega učitelja. Pri nekaterih je bila grobna tišina, pri drugih pa so si posebno ponavljavci (največkrat fantje) privoščili marsikaj. Seveda so sledile šolske kazni, odvisno od teže prekrška. Te so bile tudi vedno zapisane v šolskem izkazu in so tako kot nadležen sopotnik spremljale učenca v nadaljnjih letih šolanja. Nič se ni izbrisalo ali izničilo, razen če se tega podviga ni lotil kar prizadeti sam. Pa se je kmalu vse odkrilo in dodatna kazen je bila neizogibna.

V šoli smo že dobivali tudi malico. Ob začetku šolskega leta je moral vsak prinesti od doma lonček za napitek. Za malico smo navadno imeli kruh z marmelado ali s sirom. Marmelada je bila v lesenih zabojčkih in bolj trda, tako da so jo učitelji rezali, nam jo dali na kruh v koščku in sami smo jo nato razmazali s prsti. Najbolj všeč pa nam je bil mehak rumen sir, ki je menda prihajal kot pomoč iz Amerike. Za napitek pa je bil čaj, bela kava ali kakav, ki je bil za nas nekaj novega. Odličen je bil! Malico so nam nekaj časa delili v sosednji hiši, kjer so pripravili napitke, potem pa na šolskem hodniku ob glavnem vhodu.

Milena Beguš

Telesno vzgojo smo imeli na šolskem dvorišču, ki je bilo makadamsko, polno štrlečih kamnov, ki smo jih boleče in rdeče občutili ob padcu. Kljub temu smo se dobro razgibali s tekom okoli šole, z razgibalnimi vajami, igrali smo tudi igre z žogo, plezali po vrvi, ki je bila privezana na eno od češnjevih dreves, ki so rasla ob robu dvorišča. Tek na kratke proge smo opravili na poti pod šolo, na daljše proge pa na drugih poteh. Potem pa so največjo učilnico v pritličju preuredili v telovadnico, v katero so kmalu namestili nekaj telovadnega orodja (blazine, koza, skrinja, gred, klop). Tako so bile ure telovadbe bolj pestre, pa tudi več spretnosti in napora je bilo treba vložiti za izvajanje vaj na orodjih in blazinah.

Za ogrevanje so bile v kotu vsake učilnice visoke zelene peči, ki jih je v mrzlih mesecih zjutraj zakurila čistilka. Ko smo prišli v šolo mokri in premraženi, smo se stisnili ob peč, da bi se ogreli in osušili oblačila in obutev.

S pomočjo teh peči pa smo včasih »skrajšali« kako učno uro, čeprav smo nameravali kaj več kot to. Za to so poskrbeli najbolj drzni fantje. Spomnim se, da jim je uspelo peč pripraviti do tega, da se je dim valil po učilnici, namesto da bi šel v dimnik. Pa so učitelji takoj našli »okvaro«. Nekaj pouka je tako res šlo v nič, a huje je bilo to, da smo pouk nadaljevali pri odprtih oknih, v mrazu, dokler se dim ni razkadil.

V osemletni osnovni šoli v Kojskem kot učiteljica
(Šolsko leto 1965/66)

Kot sem že omenila, sem prvo službeno mesto dobila v Kojskem. Poučevala sem slovenščino v 6., 7. in 8. razredu. Kot mlada neizkušena učiteljica sem okusila kar precej grenkih na račun »podvigov« nekaterih fantov, ki so v 6. razredu zaključevali šolsko obveznost. Neredko sem med poukom požirala solze besa in nemoči ter s posredovanjem izkušenejših razrednikov vsaj za kratek čas uspela zaustaviti izpade nedisciplineme.

V COŠ Kojsko kot učiteljica in vodja podružnice
(od leta 1978 do upokojitve maja 2001)

Popotresna obnova šole je bila zaključena leta 1978 in takrat je začela delovati celodnevna osnovna šola (COŠ). Čeprav nismo mogli zadostiti vsem prostorskim pogojem, smo se pogumno lotili te novosti. Šest učiteljev je sestavljalo uglašen kolektiv, ki je oral ledino v izvajanju programa COŠ, in upam si reči, da smo bili zelo uspešni. Uresničevali smo pester program interesnih dejavnosti (krožkov), s katerim smo bogatili številne proslave in razne druge šolske prireditve ter proslave in spominske slovesnosti v vaseh tedanje krajevne skupnosti Kojsko. Leta 1991 je bila COŠ ukinjena in nato sem v Kojskem do leta 2001 poučevala (s prekinitvijo treh šolskih let) v vseh štirih razredih, nazadnje slabi dve leti v oddelku podaljšanega bivanja.

100 let šole Kojsko

Klara Simčič, vodja POŠ Kojsko

Klara Simčič je po vsej verjetnosti učiteljica z do sedaj najdaljšim stažem poučevanja na šoli v Kojskem. Tu se je zaposlila 1. 9. 1980, pred tem pa je eno leto poučevala na šoli v Kalu nad Kanalom. Od leta 1998 je vodja POŠ Kojsko. Kot kaže, bo tu dočakala tudi upokojitev. Nedvomno pa je na tej šoli že pustila močan pečat.

Klara Simčič

Kako se spominjate prihoda na kojščansko šolo?

Bila sem zelo vesela, saj sem službo dobila blizu doma. Prišla sem v prijeten kolektiv, ki mi je kot začetnici v tem poklicu veliko pomagal. Všeč mi je bilo, ker smo bili majhen kolektiv in smo se dobro razumeli. Z lahkoto smo se dogovarjali, usklajevali želje, predloge ipd.

V Kojskem je bila takrat celodnevna šola, kar mi je zelo ustrezalo, saj sem delala z otroki različnih starosti (od 1. do 4. razreda). Še zlasti pa sem bila zadovoljna, ker je bil pouk organiziran po predmetih. Poučevala sem spoznavanje družbe in matematiko v 4. razredu ter glasbo od 1. do 4. razreda. Poleg tega sem imela še rekreacijo in samostojno učenje. Pri glasbenem pouku sem uživala ob petju in gibanju ob glasbi. Imeli smo čudovite prireditve, na katerih so otroci tudi plesali. S plesom (tako folkloro kot modernimi plesi) sem začela takrat, ko so na šolo začeli prihajati učitelji plesa (zunanje plesne šole). Upam si trditi, da je bila celodnevna šola zame odlična odskočna deska za moje nadaljnje poučevanje.

V letih vašega poučevanja se je v šolstvu marsikaj spremenilo. Prišli ste v program celodnevne šole, nadaljevali v osemletni šoli od 1. do 4. razreda in sedaj ste že nekaj let v programu devetletke. Kako bi na kratko povzeli svoje pedagoško delo?

Začela sem v Kalu nad Kanalom, v kombiniranem oddelku 3. in 4. razreda, v katerem sta bila v vsakem razredu po dva otroka. Na tisto leto imam še vedno zelo lepe spomine.

Potem sem prišla v Kojsko v program celodnevne šole, ki je bila za državo resnično dražja, a zelo kakovostna. Ko jo primerjam s sedanjim podaljšanim bivanjem, menim, da to ni cenejše. Celodnevna šola je bila organizacijsko popolnejša. Urnik je bil tako zasnovan, da so čisto vsi otroci nalogo opravili v šoli in zato so šolske torbe nesli domov samo ob koncu tedna. Imeli so tudi čas za učenje, veliko je bilo gibanja v urah organizirane rekreacije. Vsi so bili vključeni v interesne dejavnosti. Zame je bila COŠ popolna, saj sem v kolektivu in pri samem delu uživala in komaj čakala novih izzivov, kjer sem bila lahko kreativna. Upam si trditi, da so bili tudi otroci in odnosi drugačni. Učiteljski poklic je bil bolj cenjen. Nihče se ni vmešaval v naše delo. To pa ne pomeni, da smo delali, kar smo želeli, le drugače je bilo. Predvsem pa ni bilo toliko birokracije, ki nam danes jemlje prepotreben čas, moč in v naše vrste vnaša negodovanje. Potem je prišel integrirani pouk in opisno ocenjevanje. Ni minilo veliko časa, ko smo s šolskim letom 2001/02 zaplavali v devetletko. Z zmanjšanjem števila otrok se je na šoli pojavila kombinacija, ki nas spremlja tudi v tekočem šolskem letu.

Če bi me danes kdo vprašal, ali bi se še enkrat odločila za ta poklic, bi pritrdila. Delo z otroki je prijetno, te dnevno bogati, lahko bi rekla, da tudi pomlajuje, saj ti otroci ne dajo možnosti, da bi zaspal na preteklih izkušnjah. Iz dneva v dan ti dajejo nove izzive in ti moraš iti z njimi naprej, sicer te čas povozi.

Praznovanje 100-letnice šolske stavbe v Kojskem je bil nedvomno velik zalogaj. Kdaj ste se lotili priprav, kako so potekale in kaj vse ste za to priložnost pripravili?

Tako, bom čisto odkrita. Na tiho sem upala, da bom pred stoletnico že v pokoju. Tako bi bilo, če ne bi prišlo do pokojninske reforme. No, zakonodaja se je spremenila in sem danes še vedno tu na šoli.

Na začetku lanskega šolskega leta sem zato dobro vedela, da moramo primerno obeležiti to obletnico. Kdor pa pozna naše prostorske pogoje, tudi

100 let šolekojsko

Klara Simčič

dobro ve, da ni primernega prostora, v katerem bi se lahko zbralo večje število ljudi. Tako smo s sodelavkami in vodstvom šole razmišljali, kdaj in kako bi stvar izpeljali. Enotni smo bili, da dogodka ne smemo prestavljati v drug kraj ali na drug prostor. Nihče si ni upal predlagati datuma, saj smo vedeli, da smo odvisni od vremena. Vsaka zase je razmišljala, kaj in kako bi stvar izpeljale.

Zavihale smo rokave, k sodelovanju povabile starše, stare starše in krajane. Začele smo zbirati fotografije, šolske potrebščine, zvezke, učbenike in druge stvari, vezane na preteklost šole.

V upanju na lepo vreme smo določile datum 5. junij in pospešeno nadaljevale s pripravami.

Z učenci smo ob fotografijah risali nekdanjo podobo šolske stavbe in njen sedanji videz. Risbe in slike vseh otrok so bile razstavljene v učilnicah tretjega, četrtega in petega razreda.

V kabinetu v 2. nadstropju smo pripravili razstavo fotografij ter vsega zbranega materiala (učbenikov, zvezkov, torbic, nalivnikov …).

V učilnici 1. razreda smo pripravili kronološko diaprojekcijo šolske stavbe. V kabinetu v 1. nadstropju so bile razstavljene kronike, ki so zelo pritegnile pozornost vseh obiskovalcev, saj se je marsikdo našel na fotografijah. Na ogled so bili tudi drugi prostori, tako da so obiskovalci lahko opazili spremembe, ki jih je tudi notranjost stavbe doživljala v času od popotresne obnove leta 1978 do danes.

Ob tej priložnosti smo izdali tudi glasilo »Stoji učilna zidana«, kjer so bile zabeležene različne zgodbe o šolanju staršev, starih staršev in znancev. Izdelali smo zgibanko s kratko predstavitvijo šolstva in zgodovine šole v Kojskem ter razglednico in oboje s ponosom delili udeležencem prireditve. Naredili smo plakate, s katerimi smo povabili na našo prireditev, ki je bila 5. junija. Da bi bila stvar bolj vidna, smo učiteljice s hišnikovo pomočjo in enim očetom naredili celo parton z napisom dogodka. V popoldanskem času smo učiteljice in hišnik uredili tudi zelenice pred šolo.

Sedaj, ko je vse za nami, lahko povem, da je bilo vloženih veliko ur dela, veliko truda, bilo je naporno, vendar je bilo vredno tega. Pohvaliti moram tudi vse učence, ki so, športniki bi rekli, častno zastopali našo šolo ter suvereno nastopili na sami prireditvi.

Vsi se spomnimo, da smo na parton obesili 100 balonov ter jih 60 spustili v zrak. Vsi smo bili prijetno presenečeni, ko nas je že naslednji dan poklical gospod Edvin F. z Vogrskega, ki je dobil naše balone ter nam čestital ob stoletnici. V zahvalo smo mu poslali našo razglednico s pozdravi ter zgibanko.

Šola v Kojskem je edina podružnična šola v Brdih. Včasih jih je bilo veliko in šola je imela v kraju velik pomen. Kaj danes pomeni šola za kraj, kaj o tem menijo starši?

100 let šole kojsko

Klara Simčič

Ko govorimo o povezanosti šole s krajem, mi najprej pade na misel sodelovanje na prireditvah v kraju; v našem primeru v več vaseh, od koder prihajajo otroci v šolo. Drugače pač ne gre. Šola in kraj ne moreta drug brez drugega, sploh pa velja to za majhne podružnične šole. Šola za kraj pomeni bogastvo na več načinov. Velikokrat drži pokonci kulturno in družbeno življenje. Povezuje ljudi, saj se starši in drugi sorodniki naših otrok srečujejo ob raznih priložnostih, se spoznavajo, navezujejo stike … Torej ni le izobraževalna in vzgojna ustanova, je tudi povezovalni element, most med generacijami.

Šola je tudi središče športnega življenja neke vasi. V Kojskem imamo res Rio, kjer se zbirajo mladi, a po drugi strani vemo, da šola daje v uporabo našo majhno telovadnico in tudi druge prostore za razne športne ter druge aktivnosti otrok in odraslih.

Šola, ki je izobraževalna in vzgojna ustanova, je dolžna posredovati tudi vrednote, kot so odgovornost do narave, soljudi, pripadnosti nekemu kraju in ne nazadnje tudi ohranjanju ter nadaljevanju nekih tradicij kraja. To je na manjši vaški šoli lažje kot na velikih mestnih šolah.

Kljub svoji majhnosti imamo na naši šoli večino tega, kar ponujajo velike šole. Prav zaradi majhnosti je vzdušje prijetnejše, odnosi tesnejši.

Kaj menijo starši, bi težko odgovorila. Z gotovostjo pa lahko rečem, da je sodelovanje med šolo in starši dobro. Vse naše prireditve in razna druženja so skoraj vedno 100-odstotno obiskana.

Že nekaj let ob mednarodnem dnevu starejših organiziramo pohod do lovske koče na Sabotinu s starši, starimi starši in člani različnih društev. Obisk je vsako leto le večji. Letos nas že sprašujejo, ali smo na pohod pozabili. Žal nam jo je zagodlo vreme in smo pohod prenesli na spomladanski čas.

Decembra bomo že trinajstič pripravili novoletno prireditev, na kateri bodo mame naših učencev zaigrale igrico Pavliha noče v šolo, otroke pa bo obiskal dedek Mraz, ki jih bo s pomočjo donatorjev tudi obdaril.

Upam si trditi, da če naše sodelovanje ne bi bilo dobro, vsega tega ne bi bilo. In če se spet vrnem k praznovanju naše stoletnice, naj povem, da so nas starši klicali, ponudili svojo pomoč in tudi prišli pomagat. To pa pove dovolj.

Milena Beguš
Foto Andrej Colja

100 let šole Kojsko

Intervju

Vesna Filej, ravnateljica Osnovne šole Dobrovo

Ravnateljica Vesna Filej se je na Osnovni šoli Dobrovo zaposlila kot socialna delavka 1. februarja 1978, v letu, ko se je šola v Kojskem obnovila po potresu leta 1976.

Od kdaj in kakšne stike ste imeli s šolo v Kojskem?

Kot socialna delavka sem sodelovala z učitelji, učenci in starši takratne COŠ (celodnevne osnovne šole). Kasneje sem delo spremljala kot pomočnica ravnatelja in sedaj že nekaj let kot ravnateljica.

Kako kot ravnateljica ocenjujete delo na tej šoli?

Za to šolo lahko trdim, da je bilo njeno delo vedno izjemno dobro. Tu je deloval in še deluje prijeten, homogen in ustvarjalen kolektiv, s katerim dobro sodelujem. Zato me ne čudi, če je tudi odnos staršev in širše skupnosti do te šole tako pozitiven.

V čem je ta šola drugačna od dobrovske?

Program dela je enoten za obe šoli, učitelji ga namreč načrtujejo skupaj. Kljub prostorskim omejitvam, tako v stavbi kot zunaj nje, skušamo zagotoviti enako dobre pogoje za delo in obšolske dejavnosti za vse učence. Specifika manjše šole pa je v tem, da ima na določenih področjih prednost. Tu mislim predvsem na zelo pozitiven in ustvarjalen odnos med šolo, starši in širšo skupnostjo, ki se čuti tako pri pouku kot tudi v vseh drugih oblikah sodelovanja.

Kaj po vašem mnenju pomeni ta šola za Kojsko in celoten šolski okoliš?

Včasih je bila šola skoraj v vsaki vasi. Z dograditvijo nove šole na Dobrovem so bile številne podružnice ukinjene, v nekaj naslednjih letih pa prav vse, ostala je le šola v Kojskem. V nekaterih vaseh so bile ukinitve boleče, ponekod pa so starši sami želeli, da bi zaprli šolo s kombiniranim poukom. Kaj takega se s kojščansko šolo ni in ne bo zgodilo. Vedno je bila vpeta v dogajanje v vseh vaseh svojega okoliša, starši izjemno dobro sodelujejo v številnih aktivnostih in ljudje nasploh so z njo tako zadovoljni, da bi bila ukinitev te šole enostavno nemogoča. Prav zato se ves čas zavzemam, da bi tej šoli zagotavljali maksimalno dobre pogoje za pedagoško delo in dobro počutje otrok. Naša želja je, da z majhnimi koraki še naprej izboljšujemo prostorske pogoje in s tem omogočamo kakovostno izpeljavo programa. K zapisu o zgodovini šole bi zato dodala še nekaj. V popotresni obnovi stavbe je bila pomembna pridobitev dozidava moderne kuhinje za potrebe COŠ in dveh oddelkov vrtca. Z nadzidavo šole leta 1985 smo uspeli v pritličju urediti jedilnico in telovadnico. Med letošnjimi poletnimi počitnicami pa smo sanirali oporni zid in posodobili travnato igrišče.

Milena Beguš, Foto Andrej Colja

Anketa • Anketa • Anketa • Anketa • Anketa • Anketa • Anketa

Za anketo smo izbrali štiri osebe, ki so šolo v Kojskem obiskovale v različnih obdobjih: pred vojno (pod Italijo), v času nižje gimnazije, podružnične celodnevne osnovne šole in sedanje devetletke. Prosili smo jih, naj nam povedo, kaj jim je najbolj ostalo v spominu, kako je potekalo njihovo šolanje.

FRIDA PIRIH, roj. Pahor, Kojsko

Frida Pirih

»Pred vstopom v šolo sem obiskovala vrtec, ki je bil prav tam, kjer je sedaj. V šolo pa sem šla oktobra leta 1934, ko sem dopolnila šest let. V šolo v Kojsko so prihajali še otroci s Huma, iz Snežatnega, Brestja in Gonjač. Prve štiri razrede sem obiskovala v šolski stavbi, peti razred pa je imel pouk v hiši, kjer je sedaj trgovina Mercator. Tu je potekal tudi pouk po končani 5-letni osnovni šoli, ko smo lahko peti razred ponavljali, lahko smo obiskovali večerno šolo ali druge oblike usposabljanja za nadaljnji študij.

Prva štiri leta me je učila učiteljica Gabriella Zorzi iz Gorice, v 5. razredu pa učitelj Antonio Vidali in včasih še en mlajši učitelj Ferrari, ki je s kolesom prihajal iz Ločnika. Pouk je potekal v

(Nadaljevanje na 54. str.)

(Nadaljevanje s 53. str.)

italijanskem jeziku. Verouk pa smo imeli v popoldanskem času v farovžu.

Prvi razred je bil bolj priprava na šolo, imeli smo samo navaden svinčnik, risali smo razne črte. S črnilom smo začeli pisati v 2. razredu. V spominu mi je ostala matematika, ko smo se morali gladko naučiti poštevanko, reševali pa smo tudi matematične probleme. Vsak dan smo za domačo nalogo morali napisati dnevnik, ki ga je učiteljica pregledala in popravila napake. V 3. razredu je bila enkrat tedensko šolska radijska oddaja. Ob poslušanju smo imeli pri sebi pisalo in v karirast zvezek po navodilih risali črtice, da smo na koncu dobili različne zanimive ornamente, če smo natančno sledili navodilom. Veliko smo imeli tudi ročnega dela. Deklice smo šivale celo srajčke za dojenčke revnih družin.

Malico smo nosili od doma, kdor je sploh kaj imel. Mnogi so bili brez nje in so lačni prosili za košček kruha. Vsak dan pa smo dobili žličko ribjega olja in grižljaj kruha, da smo lažje zaužili olje. Če pa smo hodili popoldne k raznim šolskim aktivnostim, smo za malico dobili kruh z marmelado.

Eden od načinov fašističnega pritiska je bil tudi ta, da so nam morali starši za 5 lir kupiti uniformo, ki smo jo nosili ob raznih nastopih, na zborovanjih, ko smo po radiu poslušali Mussolinijeve govore. Veliko družin ni imelo denarja za to, nekateri je niso hoteli kupiti, kdor jo je imel, pa jo je pogosto skrival, jo namenoma umazal ali drugače kazal odpor do nje.«

Gospa Frida hrani veliko starih dokumentov in fotografij, med njimi tudi tisto, na kateri so otroci iz fare Kojsko na Sveti gori, 24. 6. 1939 (na fotografiji).

GABRIJELA KODERMAC, Neblo

»Kdo se nerad spominja svojih šolskih let? Bilo je težko, a v spominu nam ostajajo prijetnejši dogodki. Prve štiri razrede osnovne šole smo obiskovali v rojstni vasi, jaz torej v Podsabotinu. Nato smo se podali v nižjo gimnazijo v Kojsko. Vsak dan debelo uro peš v sončnem, deževnem, mrzlem zimskem ali celo snežnem vremenu. Iz vseh vasi vzhodnih Brd se je sem zgrinjala množica suhljatih, skromno oblečenih in obutih otrok. Tako se nas je v moji generaciji zbralo v prvem letniku nižje gimnazije kar 56 učencev v enem razredu. Ubogi učenci, ubogi učitelji. Tudi učitelji so imeli težko delo. Le redki so poučevali en sam predmet. Trudili so se po svojih najboljših močeh posredovati čim več znanja. A kaj lahko storiš v eni šolski uri v tako številčnem razredu? V Kojskem je bil učitelj, ki je tekom mojega šolanja poučeval več predmetov, in to tudi v istem letu: matematiko, nemščino, biologijo, glasbeni in likovni pouk. Reči moram, da je bil zelo predan svojemu delu. Od 56 otrok v prvem razredu nižje gimnazije nas je

Gabrijela Kodermac

prišlo v četrti razred le 12. Pa da ne bi mislili, da vsi otroci niso bili sposobni dokončati osnovnega šolanja. Stiki med starši in učitelji takrat niso bili kot danes. Ni bilo pogovornih ur, zaradi obilice dela za preživetje se starši niso mogli toliko posvečati otrokom in njihovemu učenju. Tudi sama, ko sem okrog druge ure popoldne prišla iz šole domov, sem pojedla skromno kosilo in dobila na mizi listek, kjer je pisalo, kaj vse moram postoriti popoldne, saj smo bili otroci sami doma, mama in oče sta delala v vaški obdelovalni zadrugi. Mnogim staršem je bil cilj, da bi otroci čim prej zaključili s šolanjem in si poiskali delo, zaslužek, ne glede na to, kateri razred so zaključili. Nekateri, ki so uspešno zaključili nižjo gimnazijo, so takrat lahko zasedali mesta v različnih uradih, delovnih organizacijah, drugi pa so si poiskali različna priložnostna dela. Le redki so nadaljevali študij.

Kljub vsemu se vsakokrat, ko se peljem mimo šole v Kojskem, z vso naklonjenostjo in spoštljivostjo ozrem vanjo. To je bila moja in naša odskočna deska za življenje.«

BOŠTJAN MARUŠIČ, Kojsko

»V iskanju spominov na čas v kojščanski šoli (šola je takrat nosila ime Podružnična celodnevna osnovna šola SR Crna gora Kojsko, ki sem ga kot otrok od odraslih povzel kot neke vrste parodijo in ga kot takega nisem nikoli povsem sprejel) je pričakovati, da bo skozi koprene desetletij mogoče najti kvečjemu nostalgične odmeve ali z naivnostjo otroka vrednotene minule dogodke. Tedanjega časa se lahko spominjam le kot otrok.

Misli o tem času prijetno plavajo kot v neki stari dobri pravljici, podobni tisti, ki sem jo dolge ure poslušal pri pravljičnem krožku. Tudi zato vse težje ločujem resnične spomine od tistih, ki jih ni bilo. Na primer to, da je bil

(Nadaljevanje na 55. str.)

(Nadaljevanje s 54. str.)

Boštjan Marušič

pouk prekinjen ob ključnih tekmah nacionalnega šampiona Križaja, pa to, da je bil del šolske rutine izvajanje jutranjih obrednih pozdravov domovini in poveljniku oboroženih sil, kasneje pa njegovemu spominu. Spet se spominjam, da smo s šolskimi delegacijami ob nekih formalnih prilikah obiskali vojake na karavlah. Smo jim res nosili cigarete v zameno za tiste zelene vojaške torbice? Danes bi dostava cigaret, ki jih minister odsvetuje, delovala celo subverzivno. Takrat ne. Ne nazadnje je bil to čas, ko smo učitelje nazivali s sopomenko za kolega, kamerada, ki je tudi zunaj šole prerasla v definicijo poklica.

Danes, ko se koordinate našega sveta izjemno hitro premikajo v neznane smeri, postaja vse bolj jasno, da šola s koreninami v 19. stoletju, ki je zasnovana s temeljnim namenom profiliranja delovne sile za proizvodni proces, postaja vse bolj disfunkcionalna. Ne glede na neobjektivnost svojega spomina pa ugotavljam, da so nekateri vidiki tedanje šole posebni in kot taki vredni, da o tem govorim. Poleg tistega klasičnega discipliniranja v šolskih klopeh je del šolskih dejavnostih potekal v obliki krožkov, ki so vsak na svoj način lačni otroški duši odpirali vrata v vedenje, in to brez potrebe po zunanji motivaciji. To smo preprosto radi počeli. Ali je resničen moj spomin, ki pravi, da je večina časa v šoli potekala tako? Zdi se mi, da so začetna leta moje formacije potekala v nekakšnem ravnovesju med treningom samoobvladovanja (ki je ob lastnih omejitvah ključno za preseganje sebe) ter treningom v prostem mišljenju zunaj utečenih poti (kar omogoča ustvarjanje ter obenem utrjevanje koordinat v spremenljivem svetu). Je bilo to posrečeno ravnovesje rezultat nekega šolskega programa ali zgolj posrečene kadrovske zasedbe in njihovih karakternih lastnosti, tega skozi spomine otroka ne morem soditi. Zdi pa se mi, da je tudi zaradi te izkušnje radovednost, ki se jo po navadi pripisuje le otrokom, pri meni z leti prerasla v vrednoto in nekakšen smisel bivanja: rad vem!

Zato (in seveda zaradi mnogih drugih skupnih dogodkov) se vedno prijetno in z veseljem spominjam svojih tovarišic (Nede, Klare, Srečke, Milene) in tovarišev (Klavdija, Lojzeta). Hvala!«

LEON PERKO, Hum, učenec 5. b-razreda

»V učilnici smo 4. in 5. razred, skupaj nas je 19: 14 četrtošolcev in 5 petošolcev. To je kombiniran oddelek in že od prvega razreda dalje sem v kombiniranem oddelku. Učiteljica se nekaj

Leon Perko

časa ukvarja z enim razredom, drugi pa tačas opravljajo samostojno tiho delo. Takega načina dela sem vajen in me ne moti. Motilo pa me je pred leti, v eni drugačni kombinaciji, ko so se nekateri dečki med sabo kregali in celo stepli. Letos tega ni.

V šolo rad hodim. Program je bogat, učiteljice so prijazne, včasih tudi stroge, kar je prav. Sam najraje delam poskuse pri naravoslovju. Všeč mi je zgodovina, rad obiskujem krožke. Pojem v pevskem zboru in hodim k splošni telesni vzgoji. Včasih ostanem v podaljšanem bivanju in takrat se rad zadržujem v knjižnici, kjer prebiram knjige, ki me zanimajo.

Bilo bi mi težko, če bi moral že v 1. razredu drugam v šolo, saj to dobro poznam že od časa, ko sem tu obiskoval vrtec. Od 6. razreda naprej pa bom hodil na dobrovsko šolo, kar bo tudi v redu, ker bo drugače. V šoli sem uspešen in rad bi se izučil za poklic avtomehanik, poklicni voznik šofer, strojnik. Nekaj takega, kot je moj oče.«

Milena Beguš

Center lepote in dobrega počutja Nova Gorica

Tri Brike združile moči

Prihodnost je v povezovanju, pravijo tri Brike Rosana Volk, Neli Žuber in Alenka Stavanja. V začetku decembra so v prostorih nekdanjega frizerskega salona Milena na Ulici XXX. divizije v Novi Gorici odprle Center lepote in dobrega počutja.

Rosana, Neli in Alenka

V lepo in moderno opremljenih prostorih novega centra strankam nudijo storitve, ki so jih lastnice opravljale že pred tem, vendar vsaka v svojem salonu na različnih lokacijah. Frizerske storitve opravljajo tako za ženske, moške in otroke, naravno lasno kozmetiko priznane znamke pa imajo tudi v prodaji. V ponudbi kozmetičnih storitev opravljajo pedikuro, manikiro, ličenje in nego obraza, depilacijo ter prodajo ličil in kozmetike za nego obraza, organizirali pa bodo tudi tečaje ličenja. Tretja storitev, ki je na voljo, pa so različne masaže, od športne, terapevtske in protibolečinske do biotoplotne in proticelulitne terapije ter lifting masaže obraza.

Vse tri mlade obrtnice imajo vsaka na svojem področju dela lepe izkušnje in zaupajo mi, da so sodelovale že v preteklosti, ko so svoje stranke pošiljale druga k drugi. Veliko njihovih strank si je namreč želelo, da bi takrat, ko si vzamejo čas, koristile tako frizerske kot kozmetične ali masažne storitve obenem. »Prav naše stranke so bile tiste, ki so nas nagovorile, da bi bilo lepo imeti vse na enem mestu,« povedo. In tako so prišle do skupnega dogovora, pri čemer so imele srečo, da so dobile na razpolago prostore na dobri lokaciji nedaleč od centra mesta, na meji s Solkanom. Zagotavljajo še, da se strankam posvetijo po svojih najboljših močeh, potrudijo se za njihovo zadovoljstvo, skrbijo, da ni čakanja, in tudi cene storitev so ugodne.

Čas je, da predstavimo pogumne lastnice novega Centra lepote in dobrega počutja. Najbolj poznana med njimi je gotovo Rosana Peršolja, poročena Volk, rojena v Kozani. Glasbenica po duši in širom Goriške poznana pevka je dokončala Glasbeni konzervatorij v Benetkah, a prvo izobrazbo je dobila v zdravstvu in kozmetiki. Po večletnem ukvarjanju z glasbo je naključje naneslo, da se je zaposlila v zdravstvu, hkrati pa se je skozi svoje težave s hrbtenico izobraževala na področju masaž in se zadnjih sedem letu tudi ukvarja s to dejavnostjo. Od leta 2010 je imela na Ulici Gradnikove brigade 59 tudi lasten masažni salon Olea. Rosana pove, da je v preteklih letih vlagala veliko časa in sredstev v izobraževanje doma in v tujini, največ na področju alternativnih tehnik, ki jih tudi vključuje v svoje terapije. Najbolj se posveča težavam pri bolečinah v hrbtenici, vse masaže opravlja ročno in z naravnimi proizvodi, saj pravi, da ni boljšega stroja, kot je roka.

Neli Žuber je bila rojena v Biljani. Že kot otrok si je želela, da bi postala frizerka, zato odločitev, da gre na šolanje v Ljubljano, njenih staršev ni presenetila in danes je že dvajset let od tega, kar je šolanje zaključila. Med šolanjem je opravljala obvezno prakso v Ljubljani, potem pa je bila več let zaposlena v treh različnih frizerskih salonih v Novi Gorici. Decembra 2007 je odprla lasten salon na Ulici Gradnikove brigade 53. Pri svojem delu Neli uporablja naravne preparate za nego las, njena storitev pa obsega vse vrste striženj za ženske, moške in otroke, spenjanje las, urejanje svečanih pričesk. Na svojem področju dela se redno izobražuje in spremlja modne trende v svetu.

Alenka Stavanja se je v Brdice pri Neblem primožila iz Pivke. Diplomirana ekonomistka po izobrazbi je deset let opravljala delo v svojem poklicu in bila pri tem nenehno v stiku s kozmetiko. Ta stroka jo je posebej pritegnila, saj si je že od malih nog želela postati kozmetičarka. Začela je tako, da je pri enem od tujih dobaviteljev najprej opravila tečaj za make up, nadaljevala je na Nizozemskem z dvema tečajema ličenja, doma opravila nacionalno poklicno kvalifikacijo za vizažistko, kasneje še prekvalifikacijo za kozmetičnega tehnika. »Želela sem se poglobiti v znanje o negi obraza, kar je predpogoj za dober make up,« pove. Ko je pred dvema letoma ugotovila, da ima novega znanja dovolj, je odprla lastno obrt in svoje storitve opravljala v enem od novogoriških frizerskih salonov. Ob koncu pove, da pri svojem delu uporablja izključno naravno kozmetiko in da ji je zadovoljna stranka največja nagrada za delo.

Urška Testen

JAVNI RAZPISI 2014

Občina Brda obvešča vse občane, da bodo

Javni razpisi za leto 2014

objavljeni na spletni strani Občine Brda www.obcina-brda.si po sprejemu proračuna Občine Brda za leto 2014.

Vinska klet KABAJ uvrščena med sto najboljših na svetu

Ameriška turneja in prejem priznanja

Ena izmed najvplivnejših svetovnih vinskih revij, ameriška Wine & Spirits Magazine, je vinsko klet Kabaj uvrstila med sto najboljših na svetu. Kabajevi so v oktobru odpotovali v Ameriko in na turneji od Kalifornije do New Yorka ter Portlanda opravili različne degustacije in promocije svojih vin. Sredi oktobra so se v San Franciscu udeležili slavnostnega dogodka v organizaciji revije Wine & Spirits Magazine, na katerem so podelili priznanja za ta prestižni naziv. »Zelo smo veseli doseženega, saj sta se naša trud in delo zadnjih dvajsetih let obrestovala,« je ob prejemu priznanja povedala Tina Morel, mi pa dodajamo iskrene čestitke.

Tina Testen

Projekt UE LI JE II

Aktivno delovanje Društva oljkarjev Brda

Društvo oljkarjev Brda (DOB) je eden izmed enajstih projektnih partnerjev v standardnem projektu UE LI JE II – Oljčno olje: simbol kakovosti v čezmejnem prostoru. Projekt je sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007–2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev. V vlogi vodilnega partnerja, kot je bilo že v predhodno uspešno izvedenem projektu UE LI JE, nastopa Občina Brda.

Člani Društva oljkarjev Brda aktivno sodelujejo in se udeležujejo različnih izobraževanj ter srečanj lokalne ocenjevalne komisije za senzorično ocenjevanje oljčnega olja, ki so ključna za oblikovanje prihodnjega čezmejnega panela. Aprila je bila v okviru prireditve Brda in vino v Šmartnem organizirana delavnica za gostince in novinarje, s katerimi se želi dvigniti raven poznavanja in uporabe oljčnega olja pri dveh pomembnih ciljnih skupinah. V izvedbi Labs, d. o. o. iz Izole ter Aleša Šibava iz Restavracije Grad Kromberk so se prisotni lahko prepričali, kako različne kombinacije ekstra deviških oljčnih olj s posameznimi jedmi, od predjedi do sladic, prispevajo k presenetljivim rezultatom, pridajo okuse in pookuse, ki iz običajnih in manj običajnih jedi ustvarijo nekaj popolnoma novega.

Maja nas je obiskal panel iz Brescie, ki je izvedel vodeno degustacijo avtohtonih olj z območja Gardskega jezera, v septembru pa smo se udeležili delavnice o namiznih oljkah.

Z drugimi projektnimi partnerji smo sodelovali pri vseh aktivnostih, kjer je bil potreben naš doprinos. Z ERSO iz Gorice smo sodelovali pri pripravi vsebin za spletno stran, zbrali smo podatke za izdelavo socioekonomske analize, sodelovali smo pri pripravi proizvodnega pravilnika, ki bo osnova za vključitev v prihodnjo blagovno znamko UE LI JE. Naše predloge so upoštevali pri pripravi Strategije trženja blagovne znamke UE LI JE in njene zaščite, nudili smo tudi potrebno vsebinsko pomoč pri pripravi tiskovin.

Do konca drugega leta projekta je vodilni partner, Občina Brda, izvedel javno naročilo za opremo sobe za degustacijo oljčnega olja, natisnjeni so bili koledarji, zgibanke, priročnik za trženje in nove etikete, obešanke in darilna embalaža. V prvi polovici meseca decembra bo prvič zagnana nova linija za stekleničenje.

V oktobru je pričela delovati didaktična oljarna, ki se nahaja na Biotehniški šoli v Šempetru. Ker je kapaciteta v primerjavi z oljarno v Vinski kleti manjša, so jo s pridom uporabili predvsem člani z manjšimi količinami oljk.

V zadnjem letu projekta so predvidena nova izobraževanja za člane, srečanja ocenjevalcev, delavnica za gostince in novinarje, nabava nove strojne opreme (kalibrator in razkoščiščevalec za namizne oljke). Spomladi je predvidena ureditev kolekcijskega nasada s 100 sadikami.

Po dveh letih rednih aktivnosti lahko zatrdimo, da je osnovni namen projekta, to je pospeševanje oljkarstva na čezmejnem območju ter dvig kakovosti oljkarstva, ki ima na obeh straneh meje podobne pogoje, na zelo dobri poti k popolni realizaciji. Z vsemi dosedanjimi aktivnostmi v skladu s prijavnico izvršujemo, kar je bilo zadano in predvideno. Dobro sodelovanje med DOB, drugimi partnerji in Občino Brda kot vodilnim partnerjem pomembno prispeva k tekočemu poteku aktivnosti. Skozi aktivnosti se spoznavamo, sodelujemo in se zavedamo pomena dediščine avtohtonega oljkarstva, ki nam je bila zaupana.

Tatjana Šundovski Bašin

Nova linija za opremo steklenic

Boljša prožnost delovanja in kakovost končnega proizvoda

Na martinovanju za člane zadruge v Vinski kleti Goriška brda smo v začetku novembra pognali v tek novo linijo za opremo steklenic, ki omogoča boljšo in hitrejšo opremo stekleničenih vin. Prvič je novo linijo z zmogljivostjo opreme 6000 steklenic na uro zagnal minister za kmetijstvo in okolje, mag. Dejan Židan, ki je klet obiskal skupaj s srbskim kolegom Draganom Glamočićem.

Vinska klet Goriška brda je izvozno usmerjeno podjetje, ki na tujih trgih ustvari že več kot 30 odstotkov prihodkov. Investicija v vrednosti 200.000 evrov je bila nujna za hitrejše servisiranje zahtev kupcev v 26 državah sveta.

Na tujih trgih se namreč pojavljajo raznolike tržne in zakonodajne zahteve za dodatno opremo steklenic z deklaracijami ali retroetiketami v tujih jezikih. Pri izvozu je poleg brezhibne kakovosti vina in opreme pomembna tudi hitrost reagiranja, da je čas od naročila do dobave čim krajši. Prednost nove linije za opremo je bistveno izboljšanje prožnosti delovanja in kakovosti končnega proizvoda.

Marjana Simčič Humar
Foto Vanja Kodermac

V Šmartnem odprli Hotel San Martin

Martinovo prineslo novo pridobitev za turiste in Brice

»Martinovi iz Zagore« so na letošnje martinovo v Šmartnem odprli hotel San Martin. Gostje, poslovni partnerji in domačini, so z novopečenimi hotelirji nazdravili uspešnemu delovanju te vsebriške pridobitve. Dogajanje sta seveda zaznamovala martinova vzdušje in simbolika.

V popoldanskih urah so pričeli z uradnim odprtjem, na katerem so prisostvovali poslovni partnerji. Nastopil je Pihalni orkester Brda in solist saksofonist Anej Golob. Program je povezovala vaščanka Katja Kogej. Druženje se je nadaljevalo po sveti maši, ko je župnik Alojz Kržišnik blagoslovil novi hotel in mlado vino rebulo. V spodnjem delu hotela so kmečke žene postregle z domačimi dobrotami, v restavraciji pa je za enogastronomsko razvajanje poskrbela hotelska ekipa.

Hotel San Martin ima petdeset ležišč in restavracijo z izjemnim razgledom. Večino gostov si obetajo iz Slovenije in Avstrije, predvsem pohodnikov na Alpe-Adria Trail – pešpoti z avstrijskega Grossglocknerja do Trsta, ki prečka tudi

Otvoritev Hotela San Martin

Brda. Ponujajo še wellness kotiček in pripravljajo bogato vinoteko. Gostom je na voljo še konferenčna dvorana, primerna za raznovrstna praznovanja.

Gostitelja Vesna in Bogdan Valentinčič želita, da bi v njun hotel radi zahajali tudi Brici. »Veseli smo, da ima pri nas svoj sedež Lions Club Brda. Pri nas se radi družijo tudi mladi briški arhitekti. Sodelovanje z briškimi turističnimi ponudniki, kot so Hiša Marica, Hotel Kozana in Venko, je zelo spodbudno, saj opažamo veliko pozitivne energije«, je za Briški časnik povedal novopečeni hotelir Bogdan Valentinčič.

Ob tej priložnosti se je Vesna Valentinčič želela zahvaliti vsem, ki so njeni družini pomagali pri uspešnem začetku projekta: »Hvala gospodu županu Francu Mužiču, občinski upravi in svetnikom za podporo v času pridobivanja dovoljenj za gradnjo, vsem podjetnikom in obrtnikom za profesionalno opravljeno delo, slovenskemu regionalnemu skladu in bančnim inštitucijam za podporo in finančno pomoč. Posebna zahvala gre vaščanom Šmartnega in Imenja, da so dve leti prenašali hrup in prah, kar je najbolj občutila naša najbližja soseda Sonja Marinič. Hvala tudi prijateljem in sorodnikom, še posebej pa najinim staršem.«

Lastnika hotela Vesna in Bogdan Valentinčič imata sicer bogate izkušnje v turizmu, saj že leta uspešno vodita prenočišča z zajtrkom pri Martinovih v Zagori, oba sta izkušena sommelierja, Vesna pa je bila nekaj let tudi komercialistka v izvozu Vinske kleti Goriška brda. Pravita, da si bosta prizadevala za to, da se bodo gostje v Brda še raje vračali, Brici pa se doma še raje družili.

Marjana Simčič Humar

Urška Merljak iz Gonjač, mediatorka v Občini Brda

Mediacija: Nov pristop k reševanju konfliktov

Urška Merljak, po poklicu univerzitetna diplomirana pravnica, se že nekaj časa navdušuje nad pri nas še dokaj nepoznano obliko reševanja konfliktov, mediacijo. Ta oblika pomoči bo občanom odslej na voljo tudi na ravni lokalne skupnosti.

Občina Brda namreč pripravlja program, v okviru katerega bodo organizirali delavnice in predavanja. Vsakdo, ki bo želel koristiti to obliko pomoči, se bo lahko obrnil na Urško Merljak. Pogovarjali smo se z njo in z veseljem nam je odgovorila na nekaj vprašanj.

Kaj vas je navdušilo za mediacijo in kdaj ste se prvič srečali z njo?

Prvič sem se konkretneje srečala z mediacijo pred štirimi leti, ko sem na svojem prvem rednem delovnem mestu prebirala gradivo za osnovno izobraževanje za mediatorje, ki ga organizira Društvo mediatorjev Slovenije in katerega se je udeležila moja takratna delodajalka – notarka. Celotno gradivo sem »požrla« na mah. V vsem, kar je bilo napisano, sem začutila sebe, svoja načela, način razmišljanja. V mislih sem si potrjevala, da je to prava smer, kako rešiti vsak problem, naj bo to pravni, kakršna koli težava na drugem področju ali le način za izboljšanje komunikacije in vodenje proti pravilnim odločitvam, ko smo v življenjskih dilemah. Že v času študija sem razmišljala tudi o psihologiji kot mogoči poklicni usmeritvi. Redno prebiram knjige s tega področja, saj so me od vedno zanimali odnosi in človek kot posameznik, tako da sem v takšni literaturi dobila tudi veliko odgovorov na vprašanja iz svojega življenja in uredila odnose v njem.

Ponovno sem začela zavzeto razmišljati o drugi vrsti študija, ki bi vseboval eno izmed vej psihologije, ko sem bila zaposlena v drugi notarski pisarni v Izoli in dobila še več potrditev, da golo pravo ni to, za kar bi lahko najbolje uporabila svojo energijo, vrednote, navdušenje, voljo in trud. Med tem časom sem bila na uvodni predstavitvi transformativne mediacije Zavoda Rakmo, ki mi je spet nakazalo pravo smer. Nato sem na novem delovnem mestu v gospodarski družbi v Novi Gorici zasledila, da se bo usposabljanje za mediatorje pričelo tudi v Novi Gorici, ki sem se ga seveda z navdušenjem udeležila. Sedanje delo in konkretna vpletenost v delovne procese gospodarske družbe sta spodbudila moja razmišljanja o vpeljevanju mediacije v podjetja. Vidim, kako koristna je kot postopek reševanja velikih nesporazumov med sodelavci, za boljše odnose in uspešnejši delovni proces. Vidim, kako lažje je posel nadaljevati brez dolgotrajnih sodnih postopkov z drugimi gospodarskimi subjekti. Predvsem me navdušuje družinska mediacija, kjer nikoli ne zmanjka priložnosti za izboljševanje odnosov.

Urška Merljak

Kaj vse zajema mediacija v lokalni skupnosti?

Taka mediacija zajema mediacijo v sporih v vasi, soseski in skupnosti (medsosedski in mejni spori, spori med sostanovalci, pritožbe glede hrupa, spori med mladimi in odraslimi, med najemnikom in najemodajalcem, potrošniški spori, spori z organizacijami v soseski ...), mediacijo v družinskih sporih (mediacija med partnerjema oz. zakoncema, spori med sorojenci (brati, sestrami), spori med starši in najstniki, vsa vprašanja, povezana z ločitvijo, vprašanja stikov, obiski starih staršev, skrb za starejšega družinskega člana, spori glede skupnega premoženja, spori glede dediščine …), mladostniško in šolsko mediacijo (spori med prijatelji, spori med fantom in dekletom, prepiri med učenci, disciplinski prekrški, spori med učenci in učitelji, spori med starši in šolo, razvijanje komunikacijskih spretnosti in spretnosti reševanja problemov ...), mediacijo, povezano z delom (spori glede zaposlitve ali izgube zaposlitve, spori z nadrejenimi, spori med sodelavci, spori med podjetjem in strankami, spori med podjetjem in njihovimi sosedi …), mediacijo, povezano s pravosodnim sistemom (spori, v katerih so poklicali policijo, spori, kjer je prišlo do kazenske ovadbe, spori s svojci in prijatelji pri nekdanjih zapornikih, omogočanje dialoga med storilcem in žrtvijo/oškodovancem …), ter mediacijo v čezmejnih sporih.

Kako poteka mediacija?

Mediacija je pogovor, zato ne potrebuje posebnih priprav, le primeren prostor in čas. Postopek mediacije lahko predlaga le ena stran, drugo povabi mediator. Pomembno je, da je odločitev za mediacijo prostovoljna s strani vseh udeležencev.

Na prvem srečanju mediator uvodoma predstavi temeljna pravila mediacije (zaupnost, prostovoljnost, enakopravnost, dostojanstvo in spoštljivost, odsotnost nasilja, groženj in žalitev) in svojo vlogo v procesu (nepristranskost, nevtralnost). Obe strani imata možnost postaviti kakršno koli vprašanje in dobiti pojasnilo. Vloga mediatorja je nevtralna (ne izraža mnenja o vsebini, ne razsoja, kdo ima prav, in ne daje nasvetov), skrbi za proces, posluša in skuša razumeti (povzema, parafrazira, zrcali, preverja razumevanje ...), skrbi za spoštljivost in dostojanstvo ter usmerja k iskanju skupnih točk in mogočih rešitev. Mediator pomaga sprtim stranem razumeti tisto, kar so povedale, jim omogoči, da razjasnijo in priznajo razlike ter da povežejo svoja različna vedenja in vrednote. Ljudem pomaga komunicirati, videti drug drugega ter skuša omogočiti, da stranke zgradijo svoje predstave o drugem na zanesljivih dejstvih.

Posamezno srečanje traja do 90 minut. Srečanje je lahko eno, lahko pa jih je več, kar je odvisno od kompleksnosti problema. Ko se medianta dogovorita za rešitev, s katero se oba strinjata, se oblikuje končni dogovor, ki je lahko usten ali se ga po potrebi zapiše kot neformalen podpisan dokument, kot zavezujoča pogodba, v obliki notarskega zapisa, ali v obliki sodne poravnave na zapisnik pri sodišču.

Na kakšen način bo mediacija dostopna občanom Brd?

Za postopek mediacije, ločena srečanja z vsako stranjo posebej ali za informacije o mediaciji in svetovanje bom na voljo v prostorih Občine Brda enkrat tedensko v popoldanskem času. Za najavo kontaktirajte občino, ki bo organizirala srečanje, ali pa me kontaktirajte neposredno na e-naslov urska.merljak@gmail.com. Z veseljem vam bom priskočila na pomoč.

Tina Testen

Mediacija je postopek mirnega reševanja sporov, ki obe stranki pritegne k aktivnemu sodelovanju in oblikovanju dogovorne rešitve. Mediator je nevtralna in nepristranska oseba. Strankama s postavljanjem vprašanj pomaga prepoznati njune interese in potrebe pri razjasnjevanju nesporazuma in iskanju skupne rešitve ter ju vodi skozi postopek mediacije, ki je uporaben in uspešen pri najrazličnejših vrstah sporov.

Projekt VISO

Krepitev konkurenčnosti in privlačnosti trajnostnega vinogradništva

Projekt VISO, ki vrednoti obmejne potenciale trajnostnega vinogradništva v verigi od pridelovalca do potrošnika, je zaživel v oktobru leta 2012 preko javnega razpisa za predložitev standardnih projektov za sredstva, namenjena ožjemu koprenskemu območju.

Temeljno vodilo projekta, ki je bilo na razpisu ocenjeno kot drugi najboljši projekt, je »okrepiti konkurenčnost in privlačnost vinarsko-vinogradniških sistemov in podeželskega čezmejnega turizma s spodbujanjem trajnostnega pristopa k vinogradništvu, ki temelji na širjenju in izmenjavi znanja in inovativnih raziskav vseh elementov v verigi vinarstva in vinogradništva. Operativni delovni sklopi projekta so raziskovalne aktivnosti, vinogradniško testiranje na terenu in aktivnosti prenosa znanja na pridelovalce. V čezmejni projekt, katerega skupna vrednost znaša 700.000 evrov, so skupaj stopili pokrajini Gorica in Videm ter Obalno-kraška in Goriška regija. Temeljni koordinator projekta je IGA – Inštitut za aplikativno genomiko, sodelujejo pa še Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije – Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica, Univerza v Novi Gorici, Univerza v Vidmu, Konzorcij za zaščito porekla vin »Colli orientali del Friuli in Ramandolo«, podjetje Bigot & Bigot ter Konzorcij Brda.

Partnerstvo je vzpostavljeno tako, da spodbuja verigo od raziskovanja preko testiranja vse do vinogradniškega podjetja tako na slovenski kot italijanski strani meje. V sklopu projekta so predvidene aktivnosti prenosa znanja med raziskovalnimi institucijami, institucijami za agronomsko testiranje, združenji proizvajalcev in vinarsko-vinogradniškimi podjetji; testiranje vinogradniških tehnik z zmanjšanim negativnim učinkom na okolje; razumevanje in spoštovanje trtnih genskih virov, uporabljenih v obmejnih pokrajinah tekom zgodovine; varovanje okolja in skrb za zdravje delavcev pred onesnaženjem s pesticidi in sintetičnimi sredstvi ter ne nazadnje promocija vinskega čezmejnega turizma, vezana na podobo tipične vinogradniške krajine. Po mnenju Aleša Kristančiča, »team managerja« tega projekta s strani Konzorcija Brda, gre zagotovo za začetek novega obdobja, ki stremi k trajnostnemu razvoju. Novi križanci vinske trte, ki so zelo blizu že poznanim sortam merlotu, cabernetu, sauvignonu, tokaju in chardonnayju, so se namreč izkazale kot kakovostni in interesantni produkti. Poudaril je, da je v te sorte vloženih več kot deset let truda raziskovalcev in da gotovo kaže velike potenciale v prihodnosti vinogradništva. V konzorciju stremijo k temu, da bi naslednje leto tudi v Brdih poskusno nasadili kakšen vinograd s temi sortami. V sklopu projekta med drugim potekajo tudi poskusi s sredstvi nove generacije za varstvo vinske trte, ki so za okolje in človeka popolnoma neškodljivi, saj izvirajo samo iz rastlinskih ekstraktov. Vsekakor pa je treba izpostaviti, da bo sektor vinarstva in vinogradništva s pomočjo tega projekta veliko pridobil, med drugim naj omenimo zmanjšanje produkcijskih stroškov, vrednotenje avtentičnih lokalnih proizvodov, izboljšanje kakovosti in zdravstvene varnosti proizvodov, povečanje zanimanja za podeželski turizem, povečanje investicij v raziskave in inovacije na področju vinogradništva, pa še bi lahko naštevali.

Trajnostno vinogradništvo stremi h gospodarski vzdržnosti, konkurenčnosti, raznolikosti pridelovalnih sistemov in valorizaciji lokalnih značilnosti, okoljski trajnosti in varovanju.

Prva razstava briških gob

Na ogled okoli sto vrst gob

V začetku oktobra smo v sodelovanju z Gobarskim društvom Nova Gorica v Hiši kulture v Šmartnem odprli prvo razstavo gob, ki rastejo v Brdih in okolici.

Na razstavi nam je uspelo prikazati približno sto različnih vrst gliv, ki sta jih določila izkušena in uveljavljena strokovnjaka, mag. Gabrijel Seljak in Božidar Slivnjak. Slednji je 4. oktobra predaval o značilnostih in zanimivostih gobjega sveta.

Razstavo si je v treh dneh ogledalo veliko število obiskovalcev, degustacija ob odprtju, ki sta jo pripravila Tamara in Andrej Gregorn, pa je dokazala, da so gobe lahko izvrstna popestritev jesenske prehrane.

Katja Kogej

Projekt VISO

Prvo srečanje partnerjev, namenjeno tehnično-administrativni koordinaciji in projektnim aktivnostim v letu 2013, je bilo v sredini letošnjega januarja na sedežu Inštituta za aplikativno genomiko. V drugi polovici marca pa so na videmskem gradu projekt VISO tudi javno predstavili. V začetku junija je sledila druga predstavitvena konferenca v Vinski kleti Goriška brda na Dobrovem, kamor so bili povabljeni vinarji, pridelovalci vina, tehnični svetovalci, trsničarji, lokalni mediji in predstavniki inštitucij ter univerz. Konec julija in avgusta so potekali ogledi izvedenih poskusov in poskusnih vinogradov, najprej v Krminu in Neblem, nato pa še v Fossalonu pri Gradežu v Italiji. Sicer pa si je projekt VISO izboril pozornost tudi na večjih prireditvah (npr. septembra na Noči raziskovalcev). V prvi polovici oktobra se je VISO na Barkolani, ki se je udeleži več kot 25.000 jadralcev in 250.000 obiskovalcev, predstavil v areni z nagovorom na temo čezmejnega turizma. V začetku novembra pa so ga skupaj s Konzorcijem Brda predstavili na videmskem sejmu GOOD EXPO.

Aleš Kristančič ob tem pravi, da projekt VISO »odpira lepo in širše sodelovanje med različnimi akterji na goriškem obmejnem področju, hkrati pa razvija konkreten material, na osnovi katerega bodo vsekakor gradile tudi prihodnje generacije«.

Več informacij o projektu VISO lahko dobite na spletnem naslovu http://viso.appliedgenomics.org/sl.

Erika Koncut

Sedmošolci v Bohinju

Plezali, veslali in se orientirali

Na sončno ponedeljkovo jutro, 11. novembra, smo se učenci 7. razredov OŠ Dobrovo zbrali na železniški postaji v Novi Gorici. Počakali smo na vlak in se nato odpeljali proti Bohinju, saj je bil pred nami teden šole v naravi. V Bohinjski Bistrici smo izstopili in se z avtobusom peljali do Centra šolskih in obšolskih dejavnosti v Bohinju. Tam nas je pričakal in pozdravil skrbnik. Po namestitvi v sobe smo se zbrali in prisluhnili navodilom ter razdelitvi v skupine, dogovorili smo se tudi za dežurstvo. Vsak dan smo imeli jutranje in popoldanske dejavnosti, zvečer pa predstavitve in igre. Naučili smo se osnov plezanja, lokostrelstva, veslanja in krmarjenja ter orientacije. Veliko smo hodili, spoznavali novo okolje in se zabavali. Kmalu je prišel zadnji dan, petek, ko smo se z vlakom vrnili v Novo Gorico. Za nami je bil teden, poln novih izkušenj, zabave in zanimivosti, zato bo prav vsakemu od nas ostal še dolgo v spominu.

Ana Lesica in Matevž Prinčič, 7. b

Gnojenje vinogradov

Trta kot skromna rastlina, ki potrebuje ustrezno gnojenje

Na vprašanje »Ali moramo vinograde gnojiti?«, bom odgovorila z vprašanjem »Ali moramo ljudje jesti?«. Nihče ne dvomi v odgovor, kajti vsi se zavedamo, da je prehrana ljudi, ki je primerna po količini in kakovosti, osnovna za zdravje ljudi. Isto velja za vinsko trto, saj je živ organizem. Podhranjen človek ni zdrav in ne more biti aktiven, prav tako podhranjene rastline ne morejo dati primernega pridelka, ne po količini ne po kakovosti. Po drugi strani pa tudi pretirano hranjen človek ni zdrav, tako kot tudi ne pregnojene trte.

Doktrina gnojenja, ki je stara preko sto let, pravi, da moramo rastlinska hranila, ki smo jih s pridelki odpeljali z zemljišča, vrniti zemlji, da ne bi prišlo do osiromašenja tal oziroma zmanjšanja rodovitnosti tal. Zato vinograde gnojimo; in sicer z mineralnimi in organskimi gnojili, organska gnojila pa so lahko živalskega ali rastlinskega izvora (trajna in kratkotrajna ozelenitev vinogradov). Pomemben del vračanja hranil v tla predstavljajo tudi tropine in mulčenje porezanega lesa pri zimski rezi.

Redno vsakoletno gnojenje vinogradov je odvisno od založenosti tal in od količine s pridelkom (tudi rožjem, listjem) odvzetih hranil. Če hočemo vinski trti dati toliko hranil, kot jih rabi (ne več, ne manj), moramo torej vedeti dve stvari:

1. Kakšna je **založenost tal** z osnovnimi hranili: fosfor, kalij, magnezij?
2. Kolikšen del hranil smo s pridelkom **odvzeli** iz zemljišča?

1. **Kemična analiza tal** nam pove, kakšna je založenost tal s hranili, reakcija tal in vsebnost organske snovi v tleh. Sedaj je ravno pravi čas za odvzem vzorcev tal v vinogradih in izdelavo gnojilnih načrtov glede na rezultate analize. Analizo tal naj bi opravili **pred sajenjem vinograda in nato vsakih pet let**. Večina vinogradnikov v Goriških brdih vinograde obdeluje v skladu s smernicami **integrirane pridelave**, zanje je obvezna analiza tal za vse vinograde, ki ne sme biti starejša od 5 let, in na podlagi analize izdelan gnojilni načrt.

Vzorec tal za analizo vzamemo **s sondo**, globina vzorčenja je od 0 do 40 cm. Zemljo naberemo po celem vinogradu, da dobimo čim bolj povprečen vzorec. Napravimo okoli 30 »zapikov«, tako da je količina zemlje okrog ¾ do 1 kg. Pri vzorčenju zemlje je pomembno, da odstranimo rastline na površini tal, da nam kemična analiza ne pokaže višje vsebnosti humusa, kot ga je v resnici v tleh.

2. Kolikšen je **odvzem hranil** iz vinograda, pa lahko izračunamo glede na pridelek.

Na splošno velja, da pri dobri založenosti tal s fosforjem in kalijem gnojimo, kolikor znaša odvzem hranil s pridelkom, rožjem in listjem. Pri slabo in srednje založenih tleh (razred A, B) gnojimo s takšno količino hranil, kot smo jih iz vinograda odvzeli, ter z dodatno količino hranil za dvig založenosti tal do razreda C. Pri čezmerno in ekstremno založenih tleh (razred D, E) gnojenje opustimo do naslednje analize tal čez 5 let.

Še nekaj besed o **dušiku**, ki ga pri kemični analizi tal ne merimo. Gnojenje z dušikom uravnavamo glede na starost vinograda, bujnost rasti vinske trte, vsebnost organske snovi v tleh, vremenske razmere … V integrirani pridelavi je gnojenje z dušikom omejeno na največ 70 kg čistega dušika na hektar na leto, v enem odmerku pa ga lahko damo do 50 kg/ha. V prvih letih po sajenju se količine gibljejo od 0 do največ 30 kg/ha čistega dušika. Na s humusom bogatih tleh gnojenje z dušikom v prvih treh, štirih letih ni potrebno, na siromašnih tleh pa dodajamo po potrebi manjše količine. Anorganskih in organskih gnojil, ki vsebujejo dušik, ne smemo uporabljati v zimskem času od 30. novembra do 1. februarja, pred sajenjem pa ne mineralnega dušika.

Kaj pa **založno gnojenje**? Založno gnojenje je gnojenje ob napravi novega vinograda. To je, kot že ime pove, gnojenje na zalogo. Opravimo ga na osnovi kemične analize tal (fosfor, kalij). Gnojilo potrosimo pred rigolanjem, da se razporedi po celotnem profilu tal. Fosfor in kalij, s katerima običajno založno gnojimo, se namreč v tleh malo premikata, le kakšen centimeter na leto; korenine vinske trte pa rastejo globoko, glavnina med 30 in 60 cm. Če gnojilo pri založnem gnojenju potresemo le po površini, hranil ne vnesemo v globino in ne bodo na razpolago koreninam.

Vinska trta je glede prehrane skromna rastlina, vendar je kljub temu treba gnojenju vinogradov posvetiti veliko pozornost. Na rast in razvoj vinske trte namreč negativno vplivata tako prenizka kot tudi previsoka založenost tal z rastlinskimi hranili. Poleg tega poznamo med rastlinskimi hranili tudi t. i. antagonizme – nasprotovanja, ko pribitek enega hranila oteži ali celo prepreči sprejem drugega hranila v rastlino. Gnojenje »na pamet«, brez predhodne analize tal, je škodljivo, tako za trto kot za denarnico.

Posledice opuščanja gnojenja v vinogradih se običajno ne pokažejo takoj, ampak postopoma v nekaj letih. Prav tako podhranjenih trt ne moremo v eni sezoni »vrniti v dobro kondicijo«, zato moramo usklajeni prehrani vinogradov posvetiti čas, temeljito razmisliti in izdelati gnojilni načrt, ki temelji na založenosti tal in odvzemu hranil iz vinograda. In ne pozabimo: v zadnjih dveh sušnih in vročih letih so bile »lačne« trte občutno bolj prizadete kot tiste, ki so bile primerno prehranjene.

Mojca Mavrič Štrukelj, univ. dipl. inž. agr.
Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVA GORICA
Kmetijska svetovalna služba
Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica, Slovenija
Tel.: (++386) 5 3351210, Fax.: (++386) 5 3351260
e-mail: mojca.mavric_strukelj@go.kgzs.si, www.kmetijskizavod-ng.si

Izobraževanje v Italiji

Perspektiva za biodinamično olje

»To so moje izkušnje, kot tudi izkušnje predavateljev, ki so nam predavali,« pojasnjuje Franka Ozbič, univ. dipl. inž. agr., strokovna svetovalka za biodinamično pridelavo pri Ajdi Goriška, ki se je v sosednji Italiji udeležila izobraževanja oljkarjev za biodinamično pridelavo oljk in naravno pridelavo oljčnega olja »Oljkarstvo v sodelovanju z naravo«. Projekt poteka v okviru programa Vseživljenjskega izobraževanja Leonardo da Vinci.

Petnajst pridelovalcev oljk iz Brd, Goriške in slovenske Istre je dva tedna nabiralo izkušnje v Piemontu in Liguriji pod okriljem združenja AGRI.BIO, ki skrbi za izobraževanje, certificiranje, promocijo in diseminacijo kulture o biološkem in biodinamičnem načinu pridelovanja hrane in ima za vsak kmetijski sektor posebej izobražene strokovnjake. Deluje že od leta 1991 in pri svojem delu sodeluje tudi z univerzitetnimi ustanovami.

V času intenzivnega izobraževanja so udeleženci spoznali načela biodinamične kmetijske pridelave, kako pripraviti, uporabiti in ustrezno skladiščiti biološke dinamične pripravke, škropiva, kompost ter primere biodinamičnih kmetij. Ogledali so si tradicionalno oljarno San Martino v bližini Imperije, kjer že vrsto let pridelujejo visokokakavostno ekstra deviško oljčno olje na tradicionalen način in oljarno Olivicola Canaiella kot primer modernega pridelovanja visokokakovostnega ekstra deviškega oljčnega olja. Poleg tega so okušali oljčno olje in se učili prepoznati razliko med konvencionalnim, biološkim in biodinamičnim oljem.

»Izkušnje iz Italije so dragocene,« je potrdila agronomka Franka Ozbič, ki je strokovna svetovalka za biodinamično pridelavo v Ajdi Goriška. Naša sogovornica prideluje oljke po biodinamični metodi. Ocenjuje, da je dosegla dobre uspehe, in zanimalo jo je, kako to počnejo v Italiji. *»Imeli smo zelo dobre predavatelje, biodinamika v oljkarstvu se odlično obnese.«*

Agronomka je letos z biodinamičnimi pripravki ukrotila tudi nadležen let oljčne muhe v svojem oljčniku. Vabe z insekticidom niso bile najustreznejša rešitev, ker se je insekticid ob vetru lahko prenesel tudi na oljke. Zato je vabo nadgradila brez uporabe insekticida. V rumeno pobarvane steklenice je dala kis in sladkor in pri tem pazila, da reže niso bile prevelike, saj sicer vaba premami tudi čebele. Z metodo upepelitve je iz oljčne muhe pripravila škropivo. Tista drevesa, na katerih je bila nameščena vaba in so bila poškropljena s škropivom iz oljčne muhe, je 100-odstotna zaščitila pred napadom. Oljke, ki so bile samo zaščitene s škropivom, torej brez vabe v steklenici, je muha sicer napadla, ampak v zelo majhnem obsegu. Ti dve metodi bi bili smiselni za varstvo oljk pred napadom oljčne muhe, razmišlja Ozbičeva, ki je prepričana, da ima biodinamika na tem področju perspektivo.

Alenka Furlan Čadež

Teden v Kranjski Gori

Kljub dežju jim ni bilo dolgčas

Učenci 8. razredov OŠ Dobrovo smo teden od 18. do 22. novembra preživeli v šoli v naravi v CŠOD Kranjska Gora.

Prvi dan smo v Vrbi obiskali Prešernovo rojstno hišo, nato pa nadaljevali pot proti Kranjski Gori. Pouk je potekal dopoldne in popoldne. Učenci smo bili ves teden razdeljeni v tri skupine, ki so se pri dejavnostih menjavale. Imeli smo nordijsko hojo, orientacijski tek »Lov na Kosobrina«, pohod do Zelencev, ogledali smo si jezero Jasna in obiskali Liznjekovo domačijo.

Ker je pogosto deževalo, so dejavnosti včasih potekale tudi v učilnicah. Takrat smo se učili o problemih sodobnega sveta in o tem, kako iti varno v naravo.

Vsak večer smo imeli skupno druženje pred spanjem, ki je bilo vedno zabavno. Zadnji večer pa smo program oblikovali sami. Vsaka soba je pripravila svojo točko in niti za sekundo nam ni bilo dolgčas.

Vreme nam ni bilo prav naklonjeno, a smo vseeno preživeli lep teden v naravi, poln doživetij in zabave. Ob koncu tedna pa nas je zjutraj razveselil celo sneg.

Vsi upamo, da bomo tudi drugo leto imeli možnost obiskati še kakšen CŠOD.

Nina Bučinel, Ivana Mikulin, Tina Žežlin, 8. a

Že dvaindvajseti Gradnikovi večeri

Gradnikova poezija v romanskem prostoru

Gradnikovi večeri, ki že dvaindvajset let ohranjajo spomin na Alojza Gradnika, največjega slovenskega pesnika po Prešernu, kot so povedali na enem od večerov, so se tudi letos odvili ob koncu novembra. Organizatorji so v grajski avli tokrat ponudili kar dve razstavi, fotografsko in slikarsko. Na prvi so se predstavili udeleženci fotografskega natečaja, ki so iskali motive po briški zemlji (strokovno žirijo je najbolj prepričala fotografija Dimitrija Mikuža), o »duhtečem vinu njenih sladkih trt« pa so s čopiči razmišljali člani domačega likovnega društva Dablo. O njih in o umetnosti nasploh je na odprtju razstave spregovoril umetniški vodja društva, akademski slikar Bojan Bensa.

Osrednji del prvega večera je bil namenjen Gradnikovi poeziji na njenem potovanju v romanski prostor. O prevodih Gradnika v romanske jezike je spregovorila Ana Toroš, docentka z Univerze v Novi Gorici, ki se je že v svoji doktorski disertaciji z naslovom »Alojz Gradnik in romanski ter germanski svet« ukvarjala s pesniškim in prevajalskih opusom Alojza Gradnika ter ga umestila v evropski literarni kontekst. Pesniško zbirko Eros-Thanatos, prevod Gradnikove poezije v italijanščino, ki je letos izšla pri Založbi tržaškega tiska v Trstu, pa je predstavila njena urednica in prevajalka Fedora Ferluga Petronio, redna profesorica na videmski univerzi. Ferlugova se je za Gradnika navdušila že v 80. letih preteklega stoletja, njena ideja o prevodu pa je dozorela na videmskem mednarodnem simpoziju leta 2007. Antologijo Eros-Thanatos, ključni besedi Gradnikove filozofsko-metafizične misli, je razdelila v pet pomenskih sklopov in k njim dopisala svoj komentar. Odpovedala se je rimam, ohranila pa je melodioznost in ritem ter se bolj približala besedilu. Gradnika spremlja po Brdih od pomladi do zime, od krvave zgodovine tolminskega punta in taborišča na Rabu, skozi družinsko življenje in končno do zazrtja v »zlate lestve«, harmonijo vesolja, ko »zunaj utihnil je dneva nemir«. Vseskozi se Gradnikovo ustvarjanje napaja s silovitostjo in erotiko, spremljata ga Eros in Thanatos, Ljubezen in Smrt, ki je pesniku »najskrivnostnejša ljubezen«. Pesmi iz zbirke sta interpretirala Andreja Benedetič v slovenščini in Paolo Bortolussi v italijanščini, na glasbeni sprehod v prvi večer pa je vabila pianistka Ingrid Mačus.

Drugi večer sta urednici Danila Zuljan Kumar in Tanja Gomiršek skupaj z avtorji prispevkov predstavili monografijo Brda in Brici. V njej je na temo Brd zbranih enaindvajset strokovnih in znanstvenih prispevkov s področij likovne umetnosti, stavbarstva, zgodovine, etnologije, vinogradništva in vinarstva, botanike, jezika, literarne zgodovine in arhivistike. Nekateri avtorji so se s svojimi prispevki na večeru tudi predstavili. Arhitektka Alenka Fikfak je spregovorila o vračanju k tradiciji v briški arhitekturi, arheolog Miha Mlinar o najdbah znotraj gradu Dobrovo, zgodovinarja Peter Stres in Branko Marušič pa o italijanizaciji Brd in zapleteno postavljeni državni meji. Zbiralka narodovega blaga Darinka Sirk je predstavila nekdanjo obrtniško dejavnost v Brdih, Milena Beguš zdravstveno oskrbo ranjencev, eno od občutljivih področij vojnega časa, jezikoslovka Ana Toroš prevajanje Gradnika v romanske jezike in Vlado Klemše rastlinski svet Brd. Urednici zbornika, tudi večletni prizadevni sodelavki pri pripravi Gradnikovih večerov, Danila Zuljan Kumar in Tanja Gomiršek sta nanizali nekaj zanimivosti iz svojih prispevkov, prva o jeziku in druga o pogledu na briško preteklost.

Predstavitev zbornika, dragocenega odtisa briškega bitja in žitja, so popestrili člani Orffove skupine na Osnovni šoli Dobrovo, v imenu Občine Brda sta Gradnikove večere pozdravila podžupana Joško Zamar in Damjan Birtič, v imenu organizatorjev pa direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Ariana B. Suhadolnik. Kot vsako leto doslej je kot tihi opazovalec spremljal večere, posvečene spominu na pesnika, svojega očeta, tudi Gradnikov sin Sergej.

Iva Sivec
Foto Andrej Colja

Jesenski MMMart v Medani

»Naj pijejo skupaj«

Srečanje umetnikov v Medani je edinstven umetniški dogodek, ki nedvomno zelo pripomore k širjenju kulturne zavesti lokalnega prostora. S svojo večletno tradicijo že trdno usidran v briški prostor se na Klinčevi domačiji zgodi dvakrat na leto, ohranja pa se tudi zaradi preverjenega sožitja s partnerji, izbranimi pridelovalci visokokakovostnega vina. Ne nazadnje beseda simpozij, ki je le eden od izrazov za likovno kolonijo, izhaja iz grškega glagola sympotein, kar pomeni »naj pijejo skupaj«.

Na jesenski koloniji, katere začetki segajo v leto 2004, je sodelovalo šestnajstih likovnikov iz sedmih držav (Slovenije, Italije, Hrvaške, Francije, Slovaške, Albanije in Kanade), kar potrjuje vsakokratni mednarodni značaj dogodka. A najpomembnejši rezultat takega ustvarjalnega druženja pa vendarle ostaja umetnost sama. Vznemirljivo raznovrstnost osebnih poetik razkriva v stalni postavitvi na domačiji Klinec; na razstavi v društveni galeriji Alojza Gradnika v Medani; v Vinoteki Brda, kjer se na enoletni ogled ponujajo dela Jožeta Šubica; pri vinarju Ščurku, kjer razstavlja hrvaški slikar Bojan Šumonja; in v Pokrajinskem muzeju v Gorici, kjer se medanska kolonija predstavlja z naslovom 120 x 120 Medana art 2013. Sredi novembra so si ljubitelji slikarstva in briških vin na Klinčevi domačiji lahko ogledali tudi najnovejša platna Rudija Skočirja, ki se je hkrati predstavil z monografijo svojega bogatega slikarskega opusa. Neštete priložnosti torej za vživljanje v redke trenutke vizualne estetske izkušnje.

Iva Sivec
Foto Artemisaa De Luca

Martinov ekstempore

Slikarji treh dežel ustvarjali po »gasah«

Brici obožujemo Martina, ki naredi vino, briški slikarji pa jesensko vzdušje, ki se poraja ob tem. Barvitost, poteze čopiča in čutnost, s katero nastajajo motivi v naših mislih, ter smelost, s katero prenesemo na platno vse to, je spremljala slikarje na letošnjem že tradicionalnem martinovem v Šmartnem.

V Hiši kulture so člani Dabla že v petek postavili razstavo. Podobe Brd, trt in detajli okrog nas so bili podoba krajev, navduševali pa so ob okusni kapljici z Dežele opojnih trenutkov.

Glavni dogodek je bil v soboto. V Šmartno je prišlo enainštirideset slikarjev iz Italije, Hrvaške in Slovenije. Slikali smo po »gasah«, kljub dežju in mrazu. Pohvaliti je treba domačine, ki so nam dobrodušno odstopili nadstreške in »faruš«, v katerem je slikala večina. Ob prijetnem vzdušju in klepetu smo pozabili na dež, a ne na čas. Ob 16. uri so novonastale slike že visele v Hiši kulture, kjer je bilo slavnostno odprtje.

Taka delovna druženja krepijo prijateljske vezi in povezujejo slikarje med seboj. Slike, nastale sočasno na kraju samem, so zgovorne, različne ter avtorsko naglašene. Dablovci smo bili zadovoljni ob koncu dneva, ko smo nazdravili novemu vinu.

Alda Grudina

VABILO

Člani IDAS Neblo vabimo vse, ki bi se radi preizkusili v igri na odrskih deskah, da se nam pridružite in se preizkusite. Z nami lahko kontaktirate po telefonu ali e-pošti. Z veseljem vas pričakujemo!

Alda Grudina: 05 3959 261, 041 579 503 ali alda.grudina@gmail.com.

Gabrijela Kodermac: 05 3045 146, 030 399 787 ali gabi.kodermac@gmail.com.

Člani IDAS Neblo želimo vsem prebivalcem Brd srečno in uspešno leto 2014!

Obisk kmetije Mavrič

Domače sadje za zajtrk

V petek, 15. novembra, smo imeli naravoslovni dan z naslovom »Tradicionalni slovenski zajtrk«. Pogovarjali smo se o zdravi prehrani ter pomenu zajtrka. Spoznali smo delo čebel in briških kmetov. Prepoznavali in razvrščali smo sadje ter se pogovarjali o poti pridelka od proizvajalca do potrošnika. Ugotovili smo, da je domača hrana najboljša, zato smo obiskali kmetijo Mavrič. Pri njih se namreč ukvarjajo s pridelavo in predelavo sadja.

Družina Mavrič nas je prijazno sprejela, nam razkazala skladišče, hladilnico in sušilnico ter nam ponudila svoje proizvode. V njihovi prodajalni smo izvedeli še marsikaj zanimivega o briškem sadju ter ob odhodu dobili vsak svojo vrečko suhega sadja (kaki, češnje, hruške in slive), za kar se jim še enkrat najlepše zahvaljujemo.

Učenci in učiteljica razreda 1. c POŠ Kojsko

Naši sosedje so, a nismo vedeli, kaj se skriva za njihovimi zidovi

Ekoteden na OŠ Dobrovo

Ekološka usmerjenost preko številnih aktivnosti

Tudi v letošnjem šolskem letu je pomemben cilj OŠ Dobrovo ekološka usmerjenost, ki se kaže v različnih dejavnostih. Poudarek je na skrbi za okolje in skrbi za zdravje. Ob zaključku energetske sanacije šole (izolacija, fasada, menjava oken, termostatski ventili na radiatorjih …) smo na šoli od 25. do 29. novembra izvedli projekt Ekoteden.

V okviru tega tedna smo na šoli še bolj poudarili spoštljiv odnos do hrane (ločevanje pri malici in skrb za čiste malice), kulturo v WC-jih (pretirana poraba papirnatih brisač, čistoča) in ugašanje luči. Opozorili smo tudi na manj smetenja v šoli in zunaj nje.

Preko celega tedna sta ob glavnem vhodu v šolo potekali dve zbiralni akciji, in sicer zbiralna akcija zamaškov ter zbiranje odpadnih električnih aparatov. Potekale so tudi različne zanimive dejavnosti: pravljične urice z ekološko vsebino v knjižnici, ustvarjanje različnih izdelkov iz odpadnih materialov, učenci v podaljšanem bivanju so sodelovali v ekonatečaju Voda, učitelji pa so po lastni izbiri ekološke vsebine vključevali v redni pouk. Učenci so bili v celem tednu zelo aktivni, saj so šestošolci imel tehniški dan, urejali so ekorazstavo, čistili okolico šole in se seznanili s predelavo ločenih odpadkov. Učenci fotokrožka pa so vse dejavnosti dokumentirali.

Vojka Gregorič Mozetič in Danila Lazar

Tradicionalni slovenski zajtrk

Izpostavili pomen hrane iz lokalnega okolja

V petek, 15. novembra, smo na OŠ Dobrovo obeležili dan slovenske hrane. Z njim želimo opozoriti ljudi o pomenu oskrbe prebivalstva s kakovostno hrano iz lokalnega okolja. Ena izmed aktivnosti tega dne je bil tudi tradicionalni slovenski zajtrk. Učenci smo se z učitelji najprej pogovorili o tem, kako pomembno je uživanje hrane iz lokalnega okolja, saj je ta sezonsko dostopnejša, ima več vitaminov, višjo hranilno vrednost, manj dodatkov, poleg tega pa ima še bogat in tradicionalen okus. Nato smo si postregli s tradicionalnim slovenskim zajtrkom – črnim kruhom z maslom in medom, mlekom ter jabolkom.

Iskreno se zahvaljujemo briškim čebelarjem za podarjen med in obisk v vrtcu ter šoli.

Vojka Gregorič Mozetič

Tradicionalni slovenski zajtrk

Ob panju o pomenu čebel

V petek, 15. novembra, smo v vrtcu na Dobrovem izvedli tradicionalni slovenski zajtrk. V starejših skupinah so zajtrk pričeli z obiskom čebelarjev. Zapeli so jim pesmico in z njimi igrali »čebelarski spomin«, ki so ga izdelali otroci sami.

V skupino Gasilci so povabili čebelarja, Tinejevega očeta. Z njim so se otroci ob panju pogovarjali o pomenu čebel, se sladkali z medom in si pomerjali čebelarsko obleko. Razveselili so se predvsem izdelave svečke iz voska.

Mateja Čendak

Tehniški dan na OŠ Dobrovo

Naše prvo oljčno olje

V torek, 26. novembra, smo imeli 6. razredi OŠ Dobrovo tehniški dan, ki je bil posvečen oljki in oljkarstvu v Brdih. Obiskal nas je priznani oljkar Davis Prinčič, ki nam je povedal veliko pomembnih stvari o sodobnem oljkarstvu. Nato smo izdelovali plakate o oljkah, oljčnem olju, kakovosti oljčnega olja in uporabi le-tega v kozmetiki. Sledilo je obiranje oljk v okolici šole. Učenci in učitelji smo skupaj obrali kar 167 kg oljk, iz katerih smo v oljarni v Vinski kleti Dobrovo iztisnili 25 litrov oljčnega olja. Zelo smo ponosni na naše prvo oljčno olje. Radi bi se zahvalili Davisu Prinčiču, posebej pa vsem fantom v oljarni, ki so nam prikazali proces predelave oljk v olje in nam naše oljke velikodušno brezplačno iztisnili.

Žiga Fon, 6. a

Šola v naravi v Čatežu

Bili smo tudi gozdni detektivi

Učenci 4. razreda smo preživeli teden na Dolenjskem. V ponedeljek smo prišli v dom Čebelica. Namestili smo se v sobe, potem so nam razkazali dom. Srečali smo želvo Pipi. Izvedeli smo, da je Čatež dobil ime po škratu Čatežu. V torek smo delali hišico za škrata. V gozdu smo morali najti rastlino in jo opisati. Tam je bilo veliko gob. Učili smo se tudi o elektriki. V sredo smo šli na pohod. V gozdu smo bili na detektivski nalogi, ko smo iskali rastline in plodove. Domov smo pisali razglednice. V četrtek smo kolesarili in streljali z lokom. Zvečer smo imeli zabavo. V petek smo odšli na grad Bogenšperk ter v galerijo v Trebnjem in potem smo se vrnili domov. Imeli smo se lepo, zato upam, da pojdemo v CŠOD še kdaj.+

Zala Ribolica, 4. a

Aleks Simčič skrbi za dobro telesno pripravljenost Bricev

Šport kot hobi in služba

Ljubitelj narave in dejavnosti na prostem Aleks Simčič iz Gonjač je športnik v pravem pomenu besede. Ljubezen do športa ga je vodila na Fakulteto za šport, kjer je zaključil študij na smeri kondicijsko treniranje in s tem postal profesor športne vzgoje. V okviru svojega nadaljnjega izobraževanja je opravil tudi nacionalno poklicno kvalifikacijo za maserja, v bližnji prihodnosti pa bo pridobil mednarodno licenco za osebnega trenerja. Dodatno znanje pridobiva tudi na raznih tečajih in delavnicah, ki se jih redno udeležuje. Poleg tega je tudi turistični vodnik po Brdih in pozavnist v PO Brda.

Aleks in Urška po maratonu

Po končanem študiju je v Brdih izkoristil tržno nišo in začel svojo profesionalno pot kot samostojni podjetnik. Svoje podjetje je poimenoval Kerlc, kar pomeni močnega, krepkega fanta. Sodeloval je z atletskim klubom iz Nove Gorice in Fitness Island iz Vidma. V njegovi ponudbi so individualne in skupinske vadbe, ki jih večinoma izvaja v prostoru s fitnes napravami v dvorani na Humu, kondicijski treningi z rekreativnimi in tekmovalnimi športniki,

svetovanje pri hujšanju v zvezi s prehrano in vadbo, postrehabilitacija s sodelovanjem zdravnika, fizioterapevta in farmacevta ter klasična masaža. Kot posebno dejavnost pa ponuja pomoč otrokom pri popravljanju drže.

Aleks je zagovornik naravnih oblik gibanja – plazenje, kotaljenje, lazenje ipd., ki so človeku po naravi najbližje in jih zato vključuje tudi v vadbo. Zanimiva izkušnja je bilo služenje vojaškega roka, kjer so pri pripravah uporabljali prav naravne oblike gibanja, poligone … Poudarja, da sta pri športu, ne glede na to, ali gre za tekmovalni ali rekreativni, potrebna sistematičnost in vsestranski razvoj, kar pomeni sistematično delo na gibljivosti, vzdržljivosti, moči, koordinaciji in ravnotežju. Le tako ne prihaja do poškodb. Za primer lahko vzamemo priljubljeno smučanje, pri katerem prihaja do nepredvidljivih situacij (npr. kamenje na progi, moker sneg, hribčki). Dopust na snegu je treba vzeti kot neko vrsto tekmovanja, kar pomeni,

da se priprave nanj pričnejo že več mesecev pred sezono. Če je človek dobro psihofizično pripravljen, je verjetnost poškodb manjša.

Skupinske vadbe dajejo treningu red, pomembno pa je, da se jih redno obiskuje. Le red in disciplina dajeta rezultate, za bolj očitne izboljšave pa je potreben individualni pristop. Poudarja, da želi na športnih dejavnostih imeti udeležence, od katerih dobi povratne informacije o učinkih vadbe in ki z mnenji pomagajo tudi pri izboljševanju njegovega pristopa in dela.

Aleksova dejavnost je tudi turistično vodenje. V Brdih postajata aktualna pohodništvo in kolesarjenje. Kot vodnik sodeluje pri razvoju športnega turizma z vodenji pohodnikov in napotki kolesarjem v obliki predhodnih sestankov.

Nataša Vuga

Kontaktni podatki: telefon: 031 261 077,
e-pošta: alekssimcic@gmail.com, info@kerlc.si,
Facebook: kerlc.si, Twitter: kerlc @kerlcsi

Gasilci v vrtcu

Otroci gasili požar

V sodelovanju s Prostovoljnim gasilskim društvom Dobrovo smo novembra v vrtcu Dobrovo in v vrtcu Kojsko izpeljali evakuacijsko vajo. Po uspešni gasilski vaji so si otroci pod vodstvom gasilcev ogledali gasilska vozila, reševanje ranjenca in se preizkusili v gašenju požara.

Mateja Čendak

Nogometni klub Brda z nadarjenimi nogometaši

Aktivnih je preko 100 otrok

Minil je jesenski del sezone, kar pomeni, da je v NK Brda čas, da povzamemo in analiziramo do sedaj opravljeno delo ter postavimo smernice za zimski in pomladanski čas.

Mlajše selekcije NK BRDA (U9, U11, U13)

Selekcija U15 NK BRDA

Igralci mladinske ekipe U19 in kadetske ekipe U17, ki že tretje leto zapored uspešno nastopajo v kakovostni in težavni drugi slovenski kadetski in mladinski ligi, so prvi del sezone zaključili solidno, saj se je mladinska ekipa uvrstila v zgornji del lestvice, kadetska ekipa pa je uvrščena v spodnjem delu lestvice. Na skupni lestvici ekip, ki je ključna ob koncu leta, pa je briška ekipa za zdaj nekje na sredini lestvice.

Prav tako so mlajše selekcije U9, U11 in U13 dobro trenirale in uspešno nastopale v svojih prvenstvih, kjer so z lepimi rezultati dokazali, da je v Goriških brdih veliko nadarjenih nogometašev. Letos je v NK Brda na novo tudi ekipa U15, ki je bila v jesenskem delu ravno tako zelo uspešna in se bori za visoka mesta.

NK Brda se lahko pohvali tudi s podatkom, da ima v mlajših selekcijah vse mogoče selekcije od U7 do U19. V mladinskem pogonu kluba je trenutno aktivnih preko 100 otrok.

Dolgoročno načrtno delo pa naj bi kmalu začelo dajati sadove tudi v članski ekipi, kjer računamo, da bo v prihodnje zmeraj več domačih fantov.

Najmlajši se v zimskem času selijo v telovadnico, kjer bodo nadaljevali »z delom«, starejši fantje pa bodo tudi čez zimo nadaljevali s treningi v Vipolžah.

Veliko možnosti za dokazovanje bodo mladi nogometaši imeli že v naslednjih zimskih in spomladanskih mesecih, ko bodo vse briške ekipe nastopile na raznih državnih in mednarodnih turnirjih, kjer bo treba z maksimalno angažiranostjo in strokovnim delom jesenske rezultate potrditi in po možnosti še nadgraditi.

NK BRDA

90-letnik Srečko Drnovšček

Cerkvica v zahvalo in v spomin

Pred hišo v Vedrijanu 2/a stoji majhna kamnita cerkvica, ki jo je Srečko postavil v zahvalo za srečno vrnitev iz italijanske vojske in ujetništva ter v spomin na tiste njegove vojne tovariše, ki se niso nikoli vrnili domov. Do potankosti se spominja številnih preteklih dogodkov in o svojem življenju pripoveduje, kot bi bral knjigo.

17. novembra 1923 se je Ivanu Drnovščku in Angeli (roj. Šturm) v Krasnem rodil prvorojenec Srečko. Za njim se je rodilo še sedem otrok, dva sta umrla v otroštvu. Ostali so štirje bratje in dve sestri. Leta 1941 jim je mama umrla; najstarejši od otrok je bil takrat star 18 let, najmlajši 22 mesecev.

Srečko je v osnovno šolo hodil v Višnjeviku do 14. leta starosti. Spominja se dveh učiteljic, ena je bila iz Kalabrije, druga iz Verone. Njega je ves čas poučevala tista iz Kalabrije. Potem pa je še eno zimo obiskoval večerno šolo. Imeli pa so strogega župnika Kodriča, ki je otroke naskrivaj učil branja in pisanja v slovenskem jeziku. Srečko je bil bister otrok in župnik ga je zadolžil, da je poučeval svoje vrstnike. Po končani osnovni šoli se je pri očetu začel učiti zidarstva in ta poklic ga je spremljal skozi življenje.

Že pred kapitulacijo Italije ga je oče dvakrat tedensko pošiljal v mlin v Vipolžah, od koder je na kolesu vozil moko in jo po očetovih navodilih kar na kolesu puščal na določenih mestih zunaj vasi. Sam ni vedel, kdo je s kolesa odnašal moko, saj je bilo tako zanj najbolj varno.

25. oktobra 1942 so po Brdih mobilizirali fante letnika 1923 v italijansko vojsko. Bila je nedelja in v Krasnem so bili ljudje pri maši, to pa italijanske vojaške policije ni oviralo pri delu. Takrat Srečka niso odpeljali, so se pa že popoldne vrnili ponj in po vrstnika Stanislava Mavriča z Vrhovelj, ki ga dopoldne tudi niso našli doma. Fanta sta bila ves čas skupaj, dokler Stanislav ni umrl v nemškem ujetništvu med bombardiranjem 20. februarja 1944.

Najprej so jih odpeljali do Gorice, nato v Asti v Piemontu. Ko so v začetku leta 1943 prišli novi naborniki, so jih namestili v hangarje, kjer so čakali na odhod v Grčijo. Do tja so potovali z vlakom. Najprej do Ljubljane, kjer so čakali nekaj dni, nato preko Zagreba, Beograda, Skopja do Aten. Od tu so po ozkotirni železnici prispeli do Korinta in skozi prekop do pristaniškega mesta Kalamata. Od tu pa še tri dni hoje čez pusto hribovito območje do mesta Pylos Navarino.

Ko je Italija kapitulirala, so jih obveščali, da bodo italijanske vojake prepeljali z vlakom do Trsta. Toda ko so se naposled pripeljali do Zemuna, so vožnjo nadaljevali proti severu, čez Madžarsko do Nemčije. Tam so jih na končni postaji sprejele uniformirane ženske.

Ujetniki so delali v tovarnah za potrebe nemške vojske. 4. decembra 1943 je del tovarne zaradi bombardiranja pogorel in takrat se je Srečko javil, da bi opravljal zidarska dela. Čez dobra dva meseca je bil porušen še drugi del tovarne in tako je do konca vojne opravljal zidarska dela, pri čemer se je marsičesa naučil.

15. aprila 1945 so jih osvobodili Američani, vendar so še vedno ostali tam do 1. julija, ko so prišli ruski vojaki. V njihovem spremstvu so bili predani Američanom, potem ko so z Rusi opravili zamenjavo ujetnikov. Američani so jih s tovornjaki odpeljali v novo zbirališče, kjer so čakali, da so usposobili porušeni železniški most na progi med Innsbruckom in Brennerjem. Nazadnje so se pripeljali z vlakom do Verone, od tu pa s tovornjakom do Krmina. 8. avgusta 1945 se je vrnil domov.

Po vojni je obdeloval majhno kmetijo in opravljal zidarska dela. Leta 1956 se je poročil z Zofijo Simčič in prišel v Vedrijan za zeta. Opustil je zidarstvo in se posvetil kmetovanju. Rodile so se jima tri hčere in sin, sedaj pa imata osem vnukov in dva pravnuka.

90. rojstni dan je Srečko preživel zelo pestro. Dopoldne je obiskal grob svojih staršev, ob enajstih je bila v Vedrijanu zahvalna maša, po maši pa srečanje in pogostitev vaščanov pred cerkvijo. Popoldne so se ožji sorodniki zbrali na poznem kosilu v gostišču Marjo v Gonjačah.

Srečko svojih devet križev dobro nosi. Zdravje mu lepo služi, zato je mladim na kmetiji še vedno v dobrodošlo pomoč.

Iz uredništva Briškega časnika mu ob visokem jubileju iskreno čestitamo in želimo še veliko let tako dobrega zdravja in obilo zadovoljstva v krogu najbližjih.

Milena Beguš

SESTAVILA: MINKA ČUFAR	LILI NOVY AVTOMOBILSKA OZNAKA MARIBORA			NAJDALJŠA REKA NA SVETU	NAPRAVA ZA MLETJE ŽITA	PRILAGODITEV NOVIM RAZMERAM, OKOLJU	INDIJSKI PISATELJ (RADŽA)
DRŽAVA V AZIJI (NEKDAJ BURMA)							
NAPRAVA ZA JUTRANJE BUJENJE							
HERMA – DOPRSNI KIP	SREDSTVO ZA BELJENJE ŽEN. OBLIKA IMENA JOŽE						
GOZDNA ŽIVAL Z BODICAMI				KEM. OZNAKA ZA NIKELJ DRŽAVA NA ARABSKEM POLOTOKU			DELAVEC V TRGOVINI
MALI PREROK STARE ZAVEZE (KONEC OD LOZEJ)					MARJAN PODOBNIK POLET, ŽAR, VNEMA		
DELAVEC V PROIZVODNJI ŽELEZA							
OZNAKA ZA NAVDUŠENO, ŽIVAHNO V GLASBI							
PAŠČIPALEC – VRSTA PAJKOVCEV	GLAVA ALI DOPRSNI KIP S PODSTAVKOM	OMEJEN, NEUMEN ČLOVEK	MESTO V OKLAHOMI VESTA PAJKOVCEV				
SPANJU PODOBNO STANJE, KI GA POVZROČI HIPNOTIZER							
RUSJANOVO LETALO				VRSTA TRSKE, MORSKI LOSOS INTERNET EXPLORER			
PREROK, MODREC V INDIJSKEM IZROČILU (NI CIŠI)					CLAUDE ANET KORITO DO MLINSKEGA KOLESA		
ČLOVEŠKA RIBICA							
ATEK, OČKA				VPREŽNI DROG ZELO LEP MLADENIČ			
ENID – MESTO V OKLAHOMI	VISEČ SNEŽNI ZAMET	KLOVN, BURKEŽ VRTEČI SE DEL MOTORJA					
OKUSNA MORSKA RIBA						ELEKTRARNA NA DRAVI	VODSTVENI ORGAN VEČJE VOJAŠKE ENOTE
ŠPORTNA IGRA NA KONJIH (TUDI MODEL VOLKSWAGENA)					ZAČETEK IN KONEC BESEDE FETIŠ KRAJ PRI POREČU		
UMOR VODILNE OSEBNOSTI ZARADI POLITIKE							
SOCIALNA POMOČ							
TANJA RIBIČ			GARJE (NI SRAM)				

NAGRADNA KRIŽANKA

Pravilna gesla nagradne križanke 72. številke Briškega časnika so: BČ, ABRAHAM, DRAKULA, RENA, IK, ISKRICA, ATOMČEK, IA, PREŠPAN, LAR, URI, ANISTON, VINARNA, ITALI, LE, OHIO, OVEN, NZ, GABIN, ŠKOREC, ALI, RIS, LAS, LAK, OSTRILO, MT, ZNAK. Na uredništvo je prispelo veliko križank s pravilnimi rešitvami in med njimi smo izžrebali ANTONIJO DORNIK, Kojsko 3, 5211 Kojsko. Nagrajenki CENTER LEPOTE IN DOBREGA POČUTJA poklanja terapevtsko masažo hrbta, manikuro in fen frizuro. Več o Centru lepote in dobrega počutja, ki so ga v začetku decembra v Novi Gorici odprle tri Brike, Rosana, Neli in Alenka, si lahko preberete v tej številki Briškega časnika.

Nagrajenka se lahko oglasi v Centru lepote in dobrega počutja, na Ulici XXX. devizije v Novi Gorici, v prostorih nekdanjega frizerskega salona Milena, ali jih pokliče na telefonsko številko 031 817 673 in se dogovori, kdaj bo lahko koristila privlačno nagrado.

Mi pa smo vam pripravili novo, zimsko križanko. Spet bomo poiskali zanimivo nagrado in nagradili nekoga, ki bo pravilno izpolnjena gesla skupaj s svojim naslovom poslal na naše uredništvo do 1. marca 2014. Če križanke nočete izrezati iz časopisa, lahko gesla in naslov prepišete na dopisnico in nam jo pošljete na naslov: Briški časnik, Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo, s pripisom Nagradna križanka.

Ob rojstvu hčerke

Čestitka Tini Testen

Konec novembra je Tina Testen, ki je pri Briškem časniku odgovorna za oglase, postala mamica. Skupaj z Maticem Kumarjem sta k sebi stisnila malo Karolino. Želimo jima veliko nepozabnih starševskih trenutkov, Karolini pa, da bi zrasla v zdravo in srečno deklico.

Uredništvo
Foto Utrinek

Naslov: _____

Duhovna misel za božično obdobje 2013

Edinost z Bogom in med ljudmi

Živimo v vzdušju najrazličnejših kriz in težko je reči, katera je za nekoga največja. Zagotovo pa je, da je »sredica« vseh kriz v usihanju duhovnosti, morale in etike. Življenjski problemi so bili, so in bodo. Leglo krize je v človeku, ki je obdan tudi s slabostmi. Večkrat se trudimo, a se tudi zgodi, da smo neuspešni. Kje iskati rešitev? Rešitev je v povezanosti z Bogom in med seboj.

V božičnem času na neki način lažje doumemo, da najlepših in najglobljih vsebin ne moremo videti ali se jih dotakniti, ampak jih celostno dojamemo šele s srcem. Naj torej naš pogled ne obstane na obzorju minljivega, ampak naj se povzpne više, da bo spregledal v kakšno revščino vstopa novorojeni Odrešenik. Veseli december naj z Odrešenikovim rojstvom tudi letos prinaša v briško gričevje pristen nasmeh, duhovno in telesno zdravje ter življenjski optimizem. Doma si čar božiča približamo z družinskimi jaslicami. Notranji mir pa je neviden, in vendar prisoten v srcu, ki je sposobno osebno doživeti sporočilo božične skrivnosti. Veselimo se, ker smo odrešeni po učlovečenju božjega Sina. On nas napaja z mirom, ki ga velikokrat pogrešamo v vsakdanjem življenju.

V božičnih svetopisemskih vsebinah, vse od obiska angela Gabrijela pri Mariji, ko se je Beseda učlovečila pod Marijinim srcem, nam je Marija postala vzor predane vere in želje izpolniti božji načrt, zaslutimo, da ima Stvarnik tudi z vsakim izmed nas osebni načrt odrešenja. Če je v nas prisotna božja beseda o učlovečenju, bodo o tem pričala tudi naša življenjska prizadevanja ter naznanjala drugim, da se čutimo odrešeni.

Marija nam daje zgled dobrodelnosti s trimesečno pomočjo, ki jo je nudila teti Elizabeti v času njene nosečnosti. Na tem obisku v Elkaremu premišljuje o Božjem načrtu njenega materinstva, postaja Gospodova dekla in popolnoma zaupa Božjim načrtom. Tudi mi smo poklicani, da poglobimo svojo vero in jo udejanjimo, da bo naš Bog – Emanuel – kar pomeni Bog z nami. Prava človeška sreča se skriva v majhnih dejanjih dobrote dobrim ljudem, ki se ne znajo pogovarjati samo med seboj, ampak tudi z Bogom. To odkrijemo v Marijinem hvalospevu: Moja duša poveča Gospoda … Osrednja božična vsebina govori o Jožefovem in Marijinem potovanju v Betlehem in iskanju prenočišča, ki se zaključi z Jezusovim rojstvom, obiskom pastirjev in Modrih z Vzhoda ter nadaljuje z ovrednotenjem Marijinega materinstva in občudovanjem harmonije med člani svete družine.

Družina je zibelka življenja in ljubezni

Ob vseh teh svetopisemskih vsebinah smo izzvani, da se prebudimo iz vsakdanje monotonosti. Naj tudi nas, tako kot preproste betlehemske pastirje, tisto angelsko petje pripelje do votline Novorojenega, kjer bi v božičnem miru pokleknili in z mnogimi zapeli: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem. Tak božič je osebno blagoslovljen, ker nas napolni z optimizmom za nadaljnje življenje in delo.

Božič radi poimenujemo družinski praznik, ker v betlehemski votlini občudujemo družino, iz katere veje duh ljubezni. Iz zmešnjave vsakdanjika, sprevrženih vrednot in razdrobljenosti medsebojnih odnosov, preobremenjenih z zunanjimi pritiski na podobo in smisel sodobne družine, nam je sveta družina iztočnica za razmišljanje o naših družinah. Za vsakega izmed nas je družina zibelka življenja in ljubezni. Tu je prostor vzajemnega darovanja moža in žene drug za drugega in za otroka, ki se pripravlja na odraslost. Družina kot prostor občestva je pravo nasprotje današnjega javnega pohlepa, egoizma in individualizma. Le iz urejenih družin smemo pričakovati zdravo družbo. Podhranjeni odnosi med družinskimi člani, kjer se je izgubila življenjska sočutnost in vlada ozračje negotovosti, so zaznamovani z negotovostjo in prepiri, tako da domača hiša ni več dom. Naj v letošnjem božiču stopijo skupaj vsi družinski člani z željo, da bi izplavali iz tega pesimističnega vzorca. Vsi smo poklicani, da živimo v zdravih občestvih, varno in ustvarjalno.

Na srečo imamo tudi veliko družin ukoreninjenih kot »gorski viharniki« v vrednotah, kjer so doma čuteča medsebojna pozornost, odpuščanje, sprejetost in skupno upanje. Taka družina bo našla svojo identiteto prav v vrednotah, ki jih odkrivamo v sveti družini.

Kot je zvezda vodnica pripeljala Modre do betlehemske votline in je ta pot spremenila njihova življenja, tako naj tudi mi v luči vere skupaj z vsemi, ki sprejemajo v življenje prihajajočega Odrešenika, postajamo drugačni – boljši. Tako bomo tudi mi doživeli veliko mero Božjega blagoslova.

Jože Ipavec

Podari igračo in dobro delaj

Prvi korak k širjenju dobrodelnosti v Brdih

Kaj sploh je dobrodelnost? Najbolj iskrene odgovore dajo otroci, pa čeprav jim ni naravno podariti nekaj njim ljubega. Zato smo začeli prav pri njih. Kako se odreči nečemu in hkrati biti vesel?

Na to temo so se z našimi otroki pogovarjale vzgojiteljice v vrtcu Dobrovo in Kojsko. Verjetno tudi mame in očki doma, saj se je v akciji zbiranja igrač, ki smo jo starši skupaj z vrtcem izvedli novembra, nabralo za poln avto igrač. Prav tako so otroci v vrtcu ustvarili ves potreben slikovni material za opremo naše stojnice.

Zbrane igrače smo podarjali na praznik sv. Martina v Šmartnem. Stojnica je bila skoraj premajhna za vse igrače in ves dež, ki nas je hotel pregnati. Najlepše je bilo videti otroke, ki so prišli pogledat, kakšna je »njihova« stojnica, in pokazat svojim nonam, kaj so oni podarili. Na koncu so seveda tudi kaj odnesli domov. Veliko je bilo takih, ki niso hoteli igrače, pa so prispevali za nakup novih igrač.

Zbrana sredstva kot tudi ostale igrače, ki jih nismo uspeli podariti, smo po zaključeni akciji predali vodstvu vrtca Dobrovo. Zahvaljujemo se Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport, ki nam je posodil lično stojnico, in organizatorki martinovanja v Šmartnem za najbolj suh »plac« v Šmartnem. Hvala vam otroci, da ste napravili svoje »prvo dobro delo«, in seveda vsem vam, ki ste v akciji sodelovali.

To je bil prvi korak k širjenju dobrodelnosti v Brdih, v želji do naslednjega pozivamo še koga, ki bi bil pripravljen izpeljati podobne ideje v prihodnjem letu.

Uša Lover